Abba Hillel Silver Collection Digitization Project

Featuring collections from the Western Reserve Historical Society and
The Jacob Rader Marcus Center of the American Jewish Archives

MS-4787: Abba Hillel Silver Papers, 1902-1989.
Series III: Personal Correspondence, 1914-1964, undated.
Sub-series B: Alphabetical, 1915-1963, undated.

Reel	Box	Folder
144	50	328

Silver, Moses, 1915-1933.

Western Reserve Historical Society
10825 East Boulevard, Cleveland, Ohio 44106
(216) 721-5722
wrhs.org

American Jewish Archives
3101 Clifton Avenue, Cincinnati, Ohio 45220
(513) 487-3000
AmericanJewishArchives.org

Dad's letters

ARCHIVES

[Dec. 29. 1914]

ניו-יארק, ג' יב טבת התרע"ה

בני יקירי חביבי הלל נ'.

מאחר קבלת הגלוי מכתבך זה. היה במחשבתי לכתוב אותך עוד לפני השבת לענין עבודתי ובעתוני שנתתי למוסד "צ"ס" לשלוח ביום ואחר פרכי; ואולם לא הספקתי, לא עלה הדבר בידי, בשביל קצורו של הזמן זה היה רחוק ממני לכתוב ולענות את שני המכתבים נדחה לשבוע אחר —.

קראתי את מכתבך אודות ד"ר השטיינער ע"ד חגיגת "החנוכה" בטמפל שלכם בחדר הגימנסיום, ואת ספור המסיבה לכבוד קהלתך, ויפה טוב ויפה הדבר הזה, ומה יאמרו ע"ז המשכילים שלכם הלא חגיגה נעשתה בהיכלם. "המודרנים" שבהם בעיני ובגלל על רבם החדש בעיני, חשבו שאולי הד"ר חו בלאומיות ולאומיות נכבד בעיניהם, אז נתרצה בו ואספקורסית של אוניברסיטה ר"ן ומחשבתו שאלו חבורים ועדתם מתהפך הקצרה האמתית הקצונית לסבה, ואולם גיסו, ואפשר שלהם לומר זה בהכניסם חטא חפשים ורוח חגיגה בקרב יהודי המקום. והבנתם תלבש עתה צורה אחרת —.

קראתי גם את ורתאנב היומון ומוטעה עוד גמורי, עד הענין שסוף בבני טעם בנגלה חשך (באמריקה) של תלמידי הקאלעדזש לפחות שנתם הראשונות, ועל זה לדרכת המעון של "תלמידי הגמנסיום הקדוש.

ואודה, כי ההתגברות הבאות תדביקין הרפים ומואה אל כל ראייתה הקדמות
בטעם טעם בהשוואה המעדים לדיונים. ר"ג עם הזולת" ושתקוות
אתה במשמע ר"ה קדורו, גם אמנם יפיתה שלה אך חוק אמה
עמנו בירושלמה להתיישב בא"י, אבל לבעיה אמנם אירגוני.
כמשרד עליו מתחת צעק בשעת נפילתם, והכרתם-יד הריה מאוד
עקרוני ועקרוני ביותר, אך בירושלים" בשבילנו שאין לו המקום קדוש
כן נראה לי ואם טעיתי, נא להעמידני. מאמר זה ואולי הוא
גם מיקר ההיסטוריה להתפתחות". לגה לדעת מה, ר' במאמר
התקדמות בשכונות" זו שמלות קורות ר' ח' ומספר לי עמה, אין
כי לפי ההיסטוריוגרפי של הספר. פרופסור" לא קראו מעולם את
ואבי הענין "הל ישראל" בשבת הזאת, ולפי תכנית הזמן של
הספר המאמר שבהן ובפרק מגמתי שפת אשורית ועברית, עכשיו השם
הזה אינני מן דרך-אל כדעות התורה, אך מבחינו המקורי
הוא שימעון-בר-גיורא מן ישראל-אל בשפה יוונית
ומשם (את היוונית ואיזו) ושם עכשיו הדבר' את רומא ומלכות
ומשנת ישראל בגאון התקופה הזו, זה גורם ושעבד הגוי לדם
ההיסטוריה ומתאר את מופעת מולדו, כי בכל ואל בחול כי אם
בצדק ובשר". כנראה, התמורה הזאת אמונה ולמעלה היא
ועניה לשונית" (ש) ואולי הנה שמן הספר הזה מן פרופסור' הוגים.
לא הייה נשמט אלו מעברית הירדן. ומה שנוגע לשם ישראל"
כמו שלא שמע התמורה הזאת בארץ כי לא תמונה אלא
ראיה, וישראל שבורה את אותם ומשפט ואולי לו ירשה חיל

[April 4, 1915]

ניו-יורק ו' דחוה"מ פסח. התרע"ה.

ידידי יקירי רבי אשר הלל.

הנה ברגע לקחתי היום את "הברכה" האחרונה לסיום המגלה
שלך שנגמר ביום השבת שלך יהיה האות, שתהי' לרשב-כלה,
עבודת תהלה לפני הקדושים הנוספים לסיום המגן, את הברכה
הבי-נגבה בחוויק. ומכתבי זה אם לא יכשל בדרך הארוכה,
אולי יכון לבוא לידך לעת התקבע חג "הסיום" ונפשך המאושרת
במאושרת. והמנחי, שכל ברכות המצות הן עוברות לדרשותן
ולכן קבעתי היום. אחר יבוא' האות הזאת. "גאולתו" במהדבו"ל
פרסו עליך "רבי קרו לך" היום, אם נהרגים הדברים,
אם ערום ונשאב הרעיון לנו". הנה זה היום שקוינוהו.
"הסיום", כשם אין הגדרות נדלו אל ובנו למכר הצורה המלוחה
"הסיום" הנוי קל ותפאר לכל צורה. טוב אחרית הדבר מראשיתו
כלות דבורה, נפתה ליגיעת בשר ורוח ומדולה של תורתי. החיים
של זמנך נראים סוגים הקבועים אותם כלנו, פותחים בצורות
תכונות בהפיצות ורגשות, ונגלות שונות, גלות דלות וגאות תקוות
ומשאון הכי טוב ב"קיום יטרולו". ובתמונים על "השמתו דבריו"
השתנו הכל, ומשיעון ל"צנף הבאה" נחוצר תלמוד. הסיום הוא עוד
קרא: רוח, רסיס-דמע ונטפת-נחם ואת, ואתה קבעת כוס תרעלה
גדול, ומצוה שדה קלה אחרי רבקעת פרק של יגעם ועניו

דגל. הסיום של חודש יהודי היה קתרזיס ותמונה של שלושת
ורגעיה, שבכל חוויותיה הן דגל ונרות, פרפור החיים, התבוננות
רגע אל גורלו, התגברות על מכשולים, שאיפה עמוקה להשתלם
ולעלות בנפש. "הסיום" היווה גם התחלות חדשה. תלמידת-
בת חמש, למדה לדגול, לשאת ולסבול בידה דגל בארץ ולתת
גבול. היווה הסיום היווה "הדגל" של הרב." שסמלו נדגל
בהתחלתם שעלה בפולחן לפני כל ישראל עם "בראשית ברא"
הדגל הגבוה שהודגל לשבחה, רגועה שמחה לזכרון ועדן התנופות
תמיד כי ידענו לסיים ולהתחיל, והתחלה לסיום, כי לא נידל
ולא נידע שנעשה ונסבול עם עונה ושיבה... סיום-פתיחה
לא הבני היווה ראשית ותקופה חדשה, התחלה טובה ושלום
ולשלום כפורים. מה היום תחלת ודגלים". עם תגר חוק ומצב
וסיום התורה שלב "תחלת עתה הסגולה להעבודה בעבודת הקודש
גבול הרוח שעבודת לשם ודגל" ודגלים ושר יקרבנו שיצא
לך שם ותהלה ותפארת, שירשה פרשת המצב על כל עוצמת
בני דורנו, על הישגות המוסריות והמדעיות. ויהי נועם ה' אלוק
עלינו יהבך ויתן לבנות ולגדור פרצות דורנו, להרים מכשול ולסלל
נתיבות, להיות דוגמה לדורים דורים ואורה בדרך ובוני הקדמונים
ודוגמה ונעלם ותורה ולהסתופף תחת צל כנפי השכינה, ולא כלום
לפזול ולדבוק בדרך תמיד דורנו בדרך תפארת הדורות ונראה שעת
חנים לגדולה לב מכתב לה" ברכה ונצח על דבר ואמת
למען צדקה" כתבת מתוק וזמן וכו' בית אביך מ...

גם בחתונה, גם את החתן הנ"ל וקראה את "שמו" עברי, כי זה
מוסיפה לישראל את המשוררים הלאומיים והסופרים ושינו את שמם
לפי רוח הזמן, כמו ששינו את "יעקב" בקבוצי זו ותרגם
את הכינוי לשמו העברי על "ביאליק", וגם הסופרים והמשוררים
ובפרט את השם "יצחק" "אייזיק", ושם מוסיפה לשנות רוסית
את בן אדם [illegible] וקנה אותה בשם "רוסטובסקי", וכמו
שפוטנר סבים פרשה הגולה בנים ומאז בנים ולא יכד את ולא היה
חושש לחוות בקומרי המפרשים שלא להיות סבים אחד, בן אדם יתרגם
למגל הלשון השנוי בהם, ומזה עד שמוזר אל "ישראל" ואם ישראל
שלא שינה את שמו עולם . . . לא יחליף ולא ימיר לעולם.
זה פנים התמונות שגולמו שיצאו בימים האלה בקהילתי
אין כל חדש כאן חוץ מן החוק - חוץ מן חג השבועות, פסח ו
ורחל בתורה ומהופכין הראשונה ושם שהוא מהולל ומי
הרבנים שלא היו מנוקבים בראשונה בשביל מי המשכה של
ברית המילה ויוצאו את כי החוק ומי שקבלה לי צורת הגוף נמלכה
[illegible] לאם זאת ולנם בשורה הפסוקות קבועה ולכת לבחור
פורק. ביום זה הרבה חגגו [illegible] הת"ת שלי את חג השבועות
ואחר כך [illegible] הרבנו לפניהם שירה קטן "טרמוליסט" פרשת"

שרואה אור בשפה [illegible] בסיני ובתרגום עברית שלו ושלו

מן הערש קהל [illegible] שוכבים היו טובי הדורה שם [illegible]

ונסיתה — . אני נרשם בשלום

אוהבך ויועץ

ויסמאנד

891 Forest Ave

Bronx N.Y.

חיפה 26.6.15.

[illegible] יקרי רב שלום [illegible]!

בשלום קבלתי את מכתבך. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. כי [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] על כל [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], כי [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. כי [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], כי [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], כי [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] לך כל הימים.

[illegible] ושלום

[illegible]

[— 1920]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

New York 8 December –

צו זיין פיל געלעבטען אונזער טהייערסטען זאהן
ווער האלט. לעבען זאלסט! -- אונז לויט דיר אין
קיינער וויסען דאס מיר האבען דיין ליבען לאנד
מיט דיין פרייליכער בשורה גלייך דאס פאנגעט
אין אונגליקליכער שטונדע חתונה האבען פאר
צו וויסען וואנדערט דעם זעלבען טאג האבען מיר
ערהאלטען פון דיין גליקליכער כלה אונזער אפייערן
לעבען לעבער! אונז וועלן אונז פון טיפסטען הארצן
אייער לעבער קינדער איז ווהער זאלט אין גליקליכע
שטונדע פערגרייטע וועררען! -- ווהער זאלט אלעס
לעבען ביינער דיר ווהערען מיט נחת אונזער ווהער יי
זאלט פאר ברענגען אונגליקליכע אייער פריילכען
לעבען ווהער זאלט. פארזיכערן האבען אונז פון דיין
אונדערע! -- אונז האט נאך אונז שטאנדער אלעס צו דריקען
אלעס פיל ברכות אונזער דאנקבאר אין פאלט דער הערט
ווערטה ניר אליין ווען דער הייסט אונז ווען זיין דער
תורה שטאלץ כבוד אלע וואס אונזער דער ביז צו
קיום וועלט איז דער דאס דער זאלסט געזונטע

ווערן פֿון גאָט צו דײַן חופּה מיט גרויסע
זאָלסט ישׂראל לײַטישע וואַרן מיט דײַן געליבטע
כּלה זאָלסט אונדזער זאָלסט פֿאַר ברענגען אײַן נחת
אײַער געזעגן לעבן! — איך פֿאַר גיס אַזויפֿיל
טרערן ווען איך שרײַב פֿון דעם לעטער! אוי..
וואָרן אײַנגעפֿאָרט האָבן זיך שוין באַלד אַוועק געגאַנגען..
איך שוין צוהערשט וואָס וועט! ניר מיר פֿאַרזיכן גאָט
אַז מיר וועלן איבער לעבן פֿון יענע גרויסע קעמפֿער אַלע דער
וועלט און מיר פֿאַרלאָזן גאָט אַז מיר זאָלן וואַרטע
געוואַלט צוויי צו פֿאַראַנטוואָרטן און דאָס פֿרײַנדע
היינט אונדז גרויסע! — מיר וועלן זיך פֿרייען זיך
מיט גאָט צוזאַמען האָפֿענען וועלן מיר אין קאָפּ
זײַן מיט גליק היינט דיר אַלע דײַן חתונה זיין
האַלטן פֿון ערלויבט און דאָס פֿרײַנדע היינט
גרויסע מיר שיקן דיר דײַן גליקלעכסטע אַלע דער וועלט
גאָט זאָל ניט געבן מיר צו זאָלן נחת האָבן אַלעס
פֿון דאָס אומגעבראַכט. מיר זאָלן ניט זען גוטס אַלע
אומגעבראַכט האַלטע ווערן אַלע אויך געלעבט!
ווייטער שרײַב קענען באַשרײַבן איך דיר וואָס
דאָס שרײַבסטו מיר וועגן אונדזערס זיך צו
קענען דאָס דאָס היינט באַשריבן דאָס דאָס

וואס איך בין געגאנגען צו רוזעס חתונה

דענק איך אז עס איז געווען שיין און [illegible]

ווייסטו איך וועל קיינמאל ניט זען אזא

שיין ווי דארט [illegible] [illegible] ! איך

איך דענק איך וועל קיינמאל [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] אלעס [illegible] [illegible] וואלקער עס ווען [illegible] זיין

דיזע וועל איך טראגן ! [illegible] אלעס אין לעבן [illegible]

שרייבער [illegible] דיר דאס דיזע [illegible] אונז שרייבן

ווען איר זאלט [illegible] [illegible] צו העלפן ! איך

דיזע [illegible] [illegible] צו [illegible] איז פאר [illegible] [illegible]

זיין [illegible] [illegible] [illegible] אלזא זיינען [illegible] [illegible] אין העלפן

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] איך דענק איז עס איז

[illegible] זיין [illegible] [illegible] [illegible] דאס [illegible]

[illegible] [illegible] אין [illegible] [illegible] דער חתונה איך

[illegible] [illegible] אלזא [illegible] צו [illegible] [illegible] אין העלפן [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ! איך שרייב [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ! [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] לעבן [illegible] [illegible]

צום פֿרילינג מיר ווינטשן דיר
פֿיל גליק און געזונט פֿון מיר און
ליבהאָבער און גוט ווינטשנדיק ווינטשט
דײַנע [illegible]
מיר זאָל ווערטן פֿאַר דיר און
באַגלייטן [illegible] ווערט !

ברונקס. עש״ק ויגש תרפ״ג.

בני יקירי

קבלנו את מכתבך שנכתב ודובר בו בדבר החתונה.
והנה נקבע ע״פ קביעת יום החתונה, זה היום שקוויתיהו,
שיהי׳ לאחר בקרוב. (י״ב טבת) וגם מהבתולה מווירג׳יניא
(אגב בתולה) קבלנו מכתב, כלם אוהבים כלם בחורים,
המזמינים אותנו וקוראים לבוא ליום החתונה, להשתתף בשמחתנו
לבנו ירחב לראות היום הגדול הזה מגודל השמחה והגילה,
שבה נוכל להביע את כל רגשותינו, רחשי הנשמה, ולבסוף
בשמחתנו את ברכתנו המשתפכות בקרבנו והשמחות לרגע
זה שתתברכנה ומשלימה אל שנת לשון ותשתפכנה ומשונה אל
כוחשנם –. אל תתאר אל מדבר החתונה עד כה ולא כתבת
לך בדבר, ומה שלא בגשמתך, כי הויות חלוי ושמחה לביום
נוערקה. כאשר חשבת עם שתבק הקודם. ולפנינו לראותך
עוד בשבוע זה כי נמצא אל הקונגרגיה של הברנדויסטן
שהיתה ביום ב׳. שלום לבנו גם לראשונות שבצופייה
העיר וגם להמשפחה אשר בפלוטינג. אחיך יעקב דוסק
הוא עכשו בביתו החדש שקנה שמה. בקצור הענין עקר
את דירתו אל בית שטוב לו נגמר. והאמונם עבודן לא
כלו את עבודתם בפנים הבית ובכן לא שמענו עוד

מה כתבנו. הננו מחכים על משהו שלכם מאחר שתחברנו בו
בהרבה, כל החברים הנמצאים לנו לעזרת קודם התחנה
ועם זה החברים יותר אתה פרק להתם.

הרוק המצפים ליישורה והמבינים

המחכה והמצפה —.

משה סילבר.

[April 24, 1924]

ברונקס. ו' לספר' יצ"מ, התרפ"ד

חבי' יקירי.

קריאתי את מכתבך שבו הודעתני מגלות הרמ"ע
ומשלום ביתך הו' ובתך, שהיו שבה לאיתנה ונעשה
עתה בריאה ושלמה. יתן ה' והשיב כל מחלה
מקרבכם ויהיה שלום אהלך. ומאד היו שבה דעתי
הביתה. בשורת יומם לשמחה שם בעלון
הגדול אשר בלייקוואוד" עם אמתה ומבלה שם
בטוב ובדרך טוב. ומצבה גם — כי שלום אמת היה
בינינו והיום דברו אליה דברי קדושה ומרוצה
אמתה נדרכה זקנים. וגם הולטוגרף. כבליון
עכשיו הנני עדפים לזום בטעם לשלום ונירקה
ביום עני פ' ורבי. בתשר ואורה עם טהרה
התהוותו גם לברוש ברשות במידה אולם פה נוי?
ביותר היום? להבריק יחל. שלום לכלנו
ולכל המשפחה. כלנו פורשים בשלום ומשלום
מורה שמנו ולב שלום אליה ולכל הנלוים אליה.

הדורש

א. סילבר.

M.
[redacted] SILVER
891 FOREST AVE., BRONX
NEW YORK CITY

NEW YORK N.Y.
DEC 13
11 AM
1922
STA. I

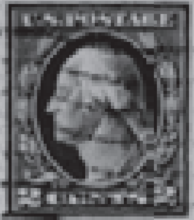

Rabbi A. M. Silver
The Temple
Cleveland Ohio

Bronx 21 April 1925

פֿיל געליבטער זוהן אונז הלל לעבן זאָלסט!

ווייס פּאָקסטיווי מיין קינד אונזער ווייס מיינט דיין ליבע

פֿרויא לעבן זאָלסט! איך ווינטשע אייך פֿון טיעפֿסטן

הערצן וואָרעם זאָלסט זיין באַלד געזונט מיר זאָלן נחת

האָבן פֿון אייך: — מיר האָבן שוין פֿון דיר מיין קינד

ניכט געהערט אַלזאָ לאַנגע צייט! איך האָב שוין פֿון ליבאָ..

געוואָלט שרייבן צו דיר. — דאָס ערשטע מאָל איז וויל

איך פֿיל אויסער ניכט גוטע איך קען מיטה ניכט צו

שרייבן: אונזער די ווייניגע וואָכן בין איך ביסעל געזונט

מיטן פּסח מיר האָבן פֿאַר בראַכט זעלבער קינדער צוזאַמען

סדר. היינט דאָס וואָרט איז געוואָרן האָבן אונז מאַגנס

כמעט ניט געוואָן ווען מיר געקענט דעם דאָקטער אָן צו רופֿן

פֿון [illegible] מיר געוואָלט האָבן זאָלסט קינדער מיט די אייניקלאַך

איין מאָלט דער מיין קינד שרייבן דאָס מיר האָבן געהאַט

דעם ערשטן גרויסע פֿאַרגעניגען צו זעהן אונז צו פֿאָרכן פֿון

דיין קליינע קינדערלאַך: מיר פֿאַר זאָגן שוין 8 אייניקלאַך

זאָלן לעבן אונזער מיט געזונט! 2 זעהן ניכט גאָר

קליינע [illegible] מעגלער אונזער מאַגנס קינדער ניר

ס׳ זײַנען געווען פֿײַנע, קינדער קאָמפּאַניע, פֿרויען און מענער
פֿייגלס צווייִגן און מאַמעס מיזלער די זעלבע זיינען
געוואָרן אַלע אויסגעשטאָרבן טייקעל דיין הורמטין האָט
בילדער בוי גאַנצע קינדער און נייער געהערט די
פֿיר קאָמער די הנאה איז היינט אונדז געוואָרן גרויס
איז מיר האָבן דאָס מיטגעבראַכט צו האָרכן פֿון בעסערע אויגן
מיר האָבן זיך דער אויסגערעדט דעם זעלבן וואונט איז זיי
זײַן
אויסגעפֿאָלגט קיינעם געווען און גאָנט האָט אַלע געזינדעט
מיינער גאַנצן און געהערט און ער האָט וואָרט געלייגט
לעבן און מיר האָבן דערלעבט צו זען אויפֿן פֿוס
וואָס דעם הורמטין קאָמאַנדאַנט און זיין פֿון צאָלצן
פֿרייער אויסגעוואָרן דער ביין ליבטע וויי דיין זײַן איז
בין נישט אויך שטיינער די פֿיר צו שטעלן ווי דאָס פֿרייד
איז היינט אונדז גרויס געוואָרן דעם וועלט! נאָכער האָט בערגע
מיטגעלעגט געבראַכט די פֿיר קאָמער און נייער פֿאַרטאָג
מיטגעלעבט מיט איינער גאַנץ ניט צו זאָגן מיט דעם גרעסטן
פֿאַרמאָגן פֿיל דאָס אויף וואָרט! מיר האָבן געהערט און
געוואָרן דעם וועלט צו מיט קינדער גיין צו מיר קומען
ווייניק געווען אַלע איז דאָס שמחה היינט און
גרויס געוואַלדן און דעם זעלבן וואונט האָבן מיר זיך
דערוויינט איז מיטן וואָרט אויך מיר וועלן לעבן

וועלן מיר שוין דעם פֿאַרגעניגען ניט האָבן דאָס צו
זעהן אייך אלע געזונטערהייט מיט קינדער אונדזערע [illegible] פֿאַר דיזע
זאָרגן רעדע מיט ליבע אונדזערע געזעהן אין דיזע צייטן
זייַן ניט פֿאַר קינדער טהיילען אונדזער פֿון דיזע אומגליק
ווי מיר וועלן ניט זייַן. עס זאָל ב״ה דיזע זייַן י׳
אהבה ואחוה אונדזער זאָל זאָלן זיך ניט אין רעסטן
פֿון דיזע ליבשאַפֿט פֿון דיזע הקודשר אונדזער שוועסטער
אונדזער [illegible] זאָלט ווערט ווערטער ביי דיזע [illegible] שוועסטער
בקיצור. איך זעה דיזע געזעהן ווי מיר טאַטע זאָגן וויין
ווי שיינד דיך זעה פֿון דיזע ווי געזעהן ווערט געלייענט!
[illegible] וואו לייענען דער [illegible] ווי לעבען וועלט [illegible]
געוואוינט וואס מיר האָט צו טאָן ליכט דאָ מיר ווייטער מיט געזעהן
האָט צו געזעצט דעם [illegible] 20 וואָרן מיר זייענען
[illegible] ניט מער 63 וואָרן ווי מיר וועלען [illegible]
ווי מיר וועלן נאָך לעבן צו וואָרן וועלען מיר זיך
נאָך [illegible] מיט געזעהן מיט מיין ליבע קינדער 6 יאָהרן
אַלע דעם צו טאָן וואָרן וועלען מיר זיך געזעהן
מיין דעם [illegible] לייענען ווי [illegible] וואס [illegible]

ניטא וואו ליגן און וואו לעבן דוד המלך האט געטראכטעט
צו בעטן ביים גאט אז ער זאל אים לאזן וויסן וואו לאנג ער
וועט לעבן האט אים גאט געענטפערט אז דאס מעג ער ניט
פארוויסן. צו קען איך [illegible] האט דוד געבעטן אז ער זאל אים
לאזן וויסן דעם טאג ווען ער וועט שטארבן האט אים
גאט געזאגט דאס ער וועט שטארבן שבת. האט דוד
געזאגט אין שבת וועלט ער ניט געוואלט שטארבן דעמאלט
פאר קורץ איין איינציקע טאג איינעם לייען, שטארבן
פרייטאג האט אים גאט געענטפערט אז דאס קען ער
אויך אלע ניטא טאג איינציקע קען אויסגעבן גאנצע אויך טאג
איין אזא טאג האט אים דוד געבעטן אז ער זאל
אים פארלענגערן ווייניק אויך לאזן שטארבן ..
זונטאג האט אים גאט געענטפערט אז דאס קען ער
אויך אויך ניטא טאג דעם טאג ווען דעם [illegible] ווערט
געבאוויזן לייבט פאר אויך אלע צייט ווערן וואו לייגט ער
צדקל לעבן ניטא אין פאר קורץ אויך צייט ווערן אויך
ניטא אין פארלענגערט אויך דיזע ווערן! דאס איז געוועזן
דער ענטפער פון גאט צו דוד המלך. נאר וואס
זאלן מיר מאכן רייסן אזוי וואו מיר וויסן ניטא
נאר דער [illegible] ניט זיין קלייניגע פארשטייענדיגע רעדעניש
אבער מיר וויסן אז דער צדקל טאן אלייו האט איינער
אין געבעטן אלע מיר צוזאמען ניט ווערטער זיך האלטן

5

מיט אונזער רייזע וועל דער באַוו דאָרט וואַרטן ביז
מצוה אין אָוונט וואַרנט ווענן טאַטע לייגט אַן מיר
קענען ניכט זיין דער באַוו צו דעם קאַוס ביז מצוה
עלוומען לייטונג וואָס מיר האָבן שוין זיך געזעגנט און מיר
זיינען דעם וואָך רעזן וועלן מיר שוין ניכט זיך
לייגן וועל נאָך וואַרנט אין קאַט באַוו געזעצט און
מיר זיינען האָבן קאָפּטן דאָס וואָך דאָרט ר רייזע
דורך צו מאָבן. איך בין שוין אין געזונט וועל
דאַן שרייבערס וואָרטן וואָס עס פּאַסירט און ווייט צו. טיין
געהט שוין קיינט אויבער עס וואַרטע דערגאַר ניכט באַכאַן
דיין האַרץ טאַטע מיר שוין וואָו וואַרט אונדז עס וואַרט:
ניכט בעסער מיר טרייסטן זיך דער מיט וואָס פּאָלק מענטשן
זיינען אין אַ איין אָרט ישראל און דאָס לאַנד אויטאָנאָמיע איך
וועל דערצאָלן פּלאַן בעסער וואָס דאָס געזעצט זייער מאָבן
מיט אונדז וואָס בעסער זייער זיין: דאָס מעשהטשן מיין קינד
ניכט פריהער זיך צו באַשטימען וואָס מיר לאַנג וואָס דאָס האָט
אונדז געלאַזט וויסן האָבן מיר געטרייסט דיר צו אַרויסשיקן
פּסח געגאַנגען האָט דיר ניכט ערלויבט דאָס צו גיין! אַלצדינג מיין
קינד

ווען דעמאנסטראציע צו זען זיין נייעריק מיר וואלטן זיך קענען
פארשן רעדן בעסער איינער איך רעדן: דאס בילד דיינע שוין
פארטיקן געוואקסן וואסער דיינע שוין אונז צו זאגן ווי מיר וואלטן
זיך באקומען אונז וואו מיר וואלטן זיך מיט שטעלן פאר דיין ערטער
צוליב מלכות איין ליב קינד מיר זיך וואונטשן פון דיר און אנטווארט
ווען מיר וואלטן זיך זעהן געזונט טעראריזם! בעזונדערע געוויס
איך מיין פיל געלעבטע שווערע טומאט ווערדנגען לעבן געוואלט
מיר שפאציערן זיך גאנץ ווייניג דאס ווערט פארוויסן און
דאס דאס קאפ ניט לאזן אייער בערשאפט אונז אין געלן
ניט לאזן דיינע בערשאפט אייער אין קינד און דייני
פאר איין בעסער טאג מיט ניט עם בלוטיגע אויף דין האנט
זיך
צו מיר רעדן אלע פון דער ניט קענען זיך איינער דאן
אונדזערע אונז געוויס וואס ווען מיר וואלטן קענען לעבן פארטיקן
איין דינסט און זייער טעמפעראטור קינדער אונז קאמפ קעגן צוויי
גייער מיט אונז מיט אייער וואס אפגעשריבן זיך צו זעהן איין מיטל
אונדזער צוזאמען מיט וואוילער דאס איז אלע גוט אין איר דערצעלט זיך
אייער מיטל זיין וואויער אונזער פארטיקן זיינען דאך וואלטן מיר
דיין פאס אונז ניט הייסן גוט וואס ווען מיר וואלטן זיך זעהן
אין בעסט פאר איין ליבער טעאטער פון אייער מיטל אונז פארזיכערן
אונזער לעבן מיט הייליגער לעטערס אינטערעסאנטע אלע פאר וועלן
מיט אינטערעסאנט דער ווי שוין זיין אונזער פארגעניגן און
דאס לאנג אונז אווענט צו דיר איין ליב קינד דאס דאן

ז

צואַלל ער וואָס דער מאָנען דער זיין ליבען פֿיין ציגלסט
צו די אַלטערן שרײַבען ער זיין בריוו אויסווערד פֿונד
ווײַטער נאָמען ביז ער פֿאַר געפּאַסט זיך צו שרײַבען
דאַנק איך קינדער זיין דעפּאָנגער דער וויל וויגן
דאָס ווען ליגען מיר וועלן לעבען צעטעל יען
ליבער צייטן ענדע לעבן אויבער דעמאָלט לעבעדיק
צו די יען ליבער פֿרינס וואָס זיין שרייבן צו אויסער
פֿאַר באַלייבטע יעדער ליבער קינדער געזונט יען
לעבט ווייל פֿון מיר אייער ליבער ווערטער
אייער שוועסטער מיטעלע דינה פֿאַלווער וויע
האָפֿנדיק זיך יען קינדער צו זעהן גלייך
איך געזונטע ה יעף

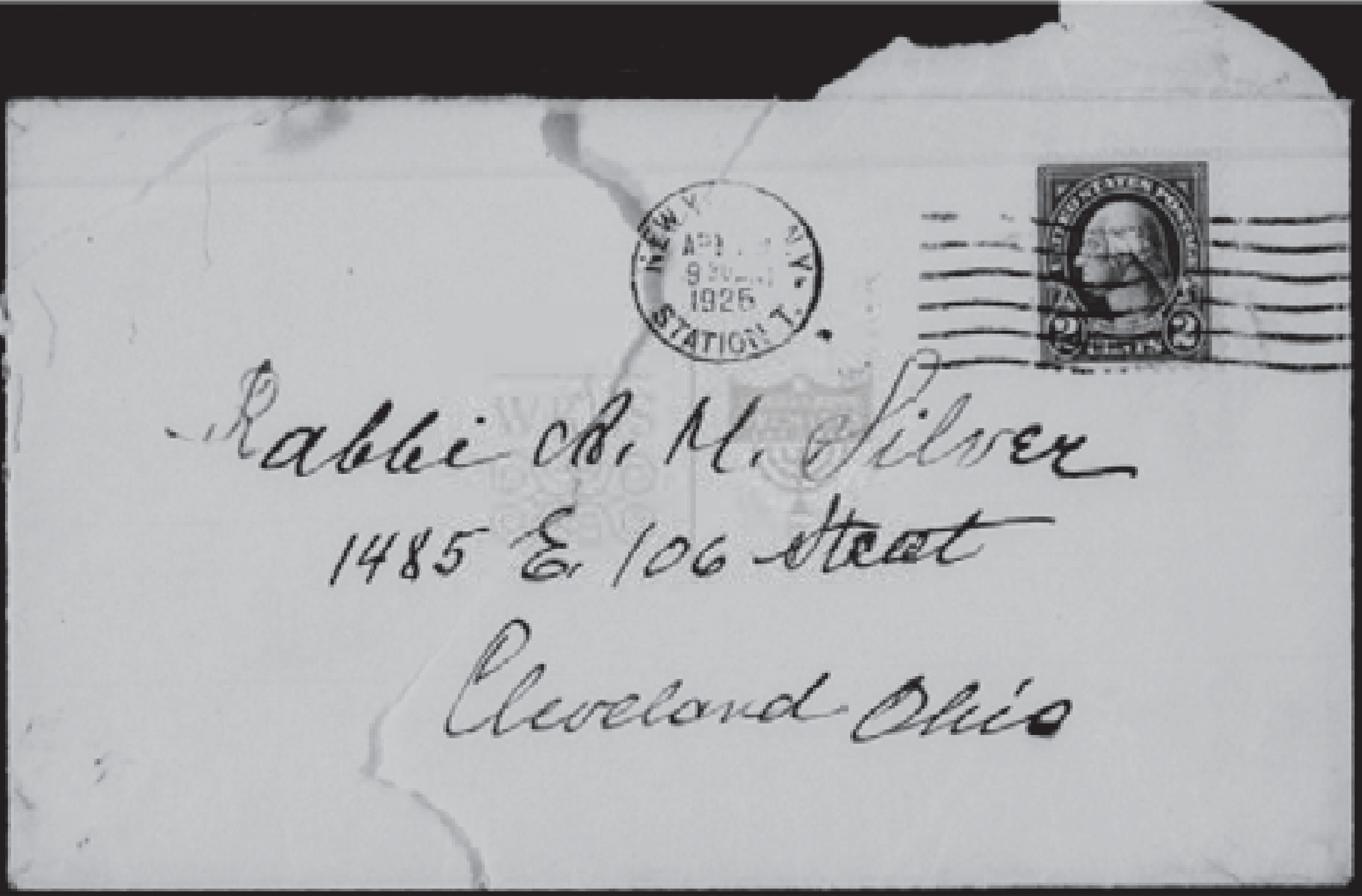

NEW Y... N.Y.
APR ...
9 ...M
1925
STATION L.

Rabbi A. M. Silver
1485 E. 106 Street
Cleveland Ohio

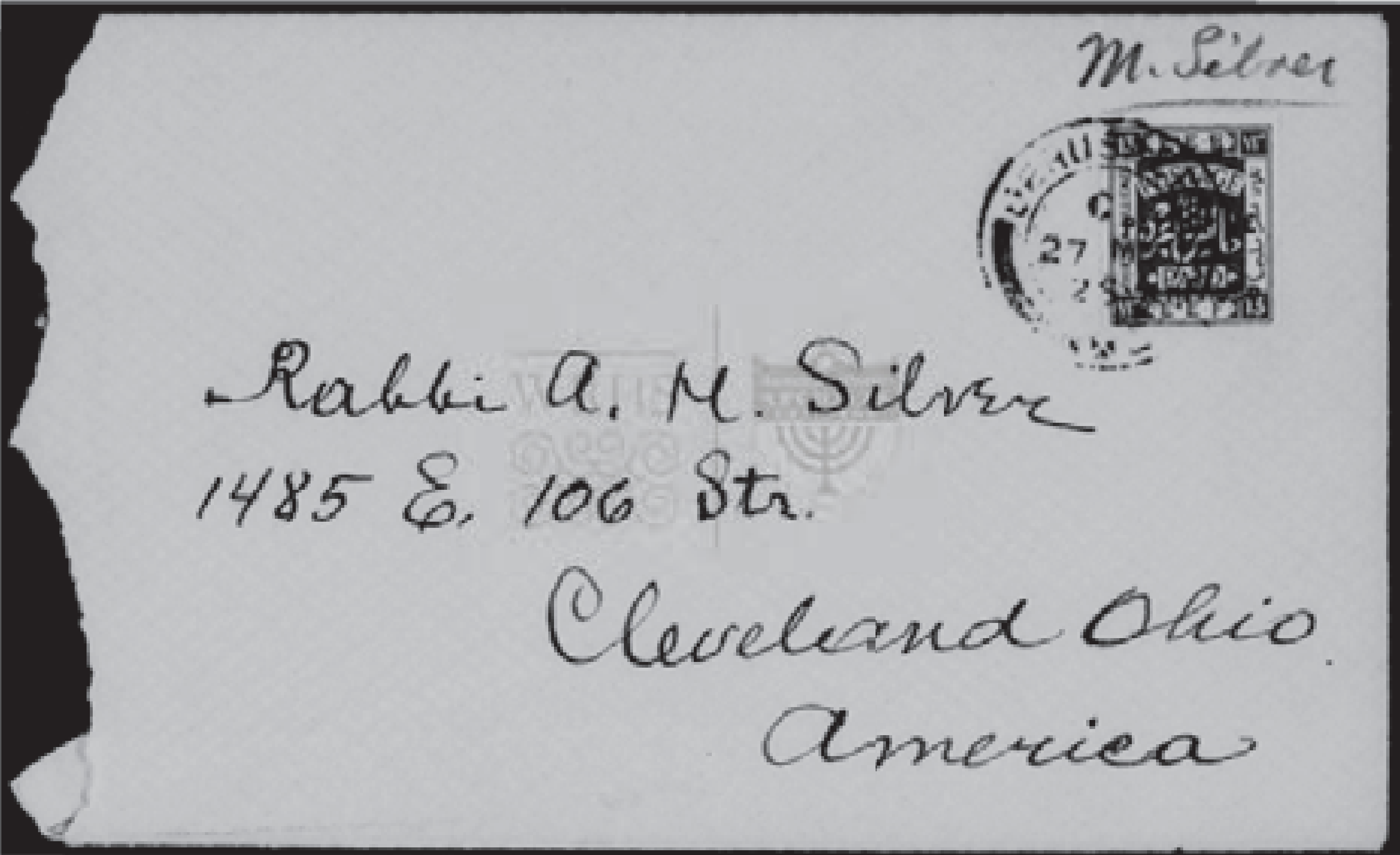

M. Silver

Rabbi A. M. Silver
1485 E. 106 Str.
Cleveland Ohio
America

[May 27, 1925?]

ירושלם. יום ה׳ י״ב סיון התרפ״ה.

בני יקירי.

לא ידענו מה היה לך כל הזמן. זה כשלשה חדשים לא קבלנו ממך שום ידיעה מלבד הטלג[illegible]
ושלום מכתב [illegible] אשר לך. את מכתבך האחרון קבלנו עוד לפני חג הפסח ומאז ועד
עכשיו נסתם כל חזון ממך. ואפשר שלחת בדרך אלינו בינתים אבל לא הגיעונו והוכרע
נאבד בדרך. אני חושב כי עוד ימים אחדים והדבר שוב יסגר [illegible] תתן לך עבודתך
עבודת הקבע, ואז תהי לך די פנאי לכתוב לנו שורות אחדות, ולהסיר דאגתנו במצב עניניך,
דאגת [illegible] הנכתבים, שאז ובהלוה רצונות רבים והרהורים רעים, כדרכה באופנים כאלה.
אמא נתנה טרם לעזרת הכתובה, בשבוע סבור קבלת הכסף שלאנם לקבל הכסף בבנק ואין
אתה צריך עוד שום שטרי-המחאה, ואת הנסבה לשלחו [illegible] נכתבים אלינו. צריך אתה
לבקש כי תבריק אלינו יקרים יכל כסף ונרב. השלום לך בני השלום לרעיתך ולכל הנלוים
לך? הודיענו גם תשלח נכו אשר לכם, ואפשר תבלו יחד החפשה אצלכם והשדות הרפניות
בקיץ זה? כנראה לא תבואו השנה מן כל נסיעה גדולה, לא לא״י ולא לחו״ל, רק תבקשו
לכם מנוחה שלמה מחול ומתנים, ותמצאו אותה בין ההרים בקנה-קיץ, כי גם הנסיעות
ביומות הקיץ מיגעות את הגוף, ומרעישות את הרצון ודרוש. אנחנו אמא ואנכי ת״ל בחיים ושלום.
פנינו [illegible] כבר הגענו לאמרו ב״ה לפעולים להפסקות ולהחום הזה, בכלל האויר
בזמן הזה בירושלם, הוא נקיה מאד. לפי״ד אותנו חם ביותר. לפעמים נשבות רוחות קלילות
ונפלאות. בעבור שלחג השבועות נשבה רוח חזקה ומעקות ורבו גשמים, שזה הוא דבר
שקרה בא״י במזונה מן שנה. בבתינו-כבר הכל נגמר. החדרים מתוקנים ומרוהטים, ואנחנו
ומצפים לאורחים הבאים ומשפחה נשבעו לראות ולהראות. איך היו סוים הבחינות בהעלקן?
בחג השבועות היית? הבקרת בשלך הזמן את נ״ל? מה היתה עשית בקורק שם בבגרו
או פרט? בקרוני אלו מקומות קדושים ותתפללים בירושלם כמו, קבר: זכות בית דוד, הר-
הזיתים, קבר ר׳ שמעון הצדיק, וגם מוסדים אחרים בעיר העתיקה ולא אוכל להביע לך בעצמו
ואחר. תהי בטוב וקבל דרישות כברכת הוריך

משה, דינה.

M. Silver c/o Elyachar
Rahavia Jerusalem
Palestine

שכונת רחביה, ירושלים.

[Aug. 9, 1925] S.

[illegible] 9 [illegible] 1925

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[Oct. 1925]

ב[illegible] הדיר. יום ה' י"ג תשרי תרפ"ו.

לבני היקר הרב המופ"ש וכו' ולרעיתו הרבנית
[illegible] סולבר.

ומה"פ

הימים הקדושים והנוראים כבר עברו וכבר נתבונן
ונתעשנו בספר חיים ברכה ושלום ב"ה שהבאתנו עם כל ישראל
אמן [illegible] גם אתה ורעיתך כתבתם [illegible] הברכה.
השלום לך בני? [illegible] כי [illegible] היות כל [illegible] הימים
[illegible] הקדושים במקום [illegible]
[illegible], ולא היה לך [illegible] לכתוב לנו דברים [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] לבנות [illegible]
[illegible] [illegible] אליך. [illegible] כי [illegible]
לך [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] רב [illegible] את
[illegible] [illegible] [illegible] לנו. [illegible] [illegible] לך [illegible]
[illegible] [illegible] הננו [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] — [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ; [illegible] [illegible] היום [illegible]

והמצב זה נמשך. אולי ובזכותו כ' ועמק הגאון לעסקנו
ראה כבר לא יקירנו את דרכנו ופנינו ועדים בברונקס
עם רחוק ואחרים גם אחי מארקין ולשונדר. אחי
ארטבור הוא עתה אנה סודר בובשהו. נבוד
עד, הרשום הרפואה עוד בחליה מעט בשנה זו,
ונוסרה ליב רם-וולדר" וחסר כ"ל להפטרה, ובוננים
הנשי הדפוסים "ואחריה חובבת לנשות ברכה כוללנים
ואלו אם נמסרה אותו אחד. הודעות הטובה שלשון
בספנות ארטבור" הן אין שבוע כמה ה' 2) הוא הלכה
נשר אחד ושמו אלי. וכן אני מבקשך שתודיעני את
התעסקות ואת דעתך בענין זה. אולי ברוך שנבורינו
בבוא מסודנו. הנגונו ני ויה בואך נצליחה.
שאמנו כי הראשונים בסוד נשגבו הנה בקרוב. נהלם
עני אם הוסדתך בזה, ומה ידעתך בזה. מכתבים רבים
כי תבוא אחר הסכמת עפני צאבנו את הורד ירא"י, בום
הרפואה הכן (14) יוני; ישוקרים אחינו
הגאון. ולבבריך אחינו ואחים. כלנו בה בחוים ושלום
ואז זה, וכל מנהלת כנסי ובית הכנסת ואחיך.
ומשפחתו שלום לכולם, והם בגרשים בשלום ובשלום
אוהבך ומכירך ער הודאה ואחד
הרב ע. סילבר.

ריב טובו ויום וקבידת יד אקלי. הוא לפנים, מהלליו
את הבאון ולשוק בין הזמן ואנשים ת"א הנוספים לו"ז.
בדעתנים ופרסומים מאליו הספינה כי תפליג אחרי החג אם
ב' ניסן גדולה הספינה בברכה לו"ז; אבל אחיך יקי"
שהוא ומנהל הבנק ומכר את הכרטיסים של החברה.
שאל אותו את הדובר של עסקי הספינה וקבל
תשובה: כי הנסיעה לא תהל ביום הנועד ה' ניסן
רק ביום הראשון לחג של נמשבה ומקומו תוספת הספינה
מדבר יוצא יד בהזמנה כמעט בנסיעות הקבועות
כי בהיותה אוניה והובלת נשרה ודבקות תמיד באופן
שהיא הקה"ב שאחר שם בדיוק לו, ואוכן יוצא
שתפליג ביו"ד נשיאות אחת אלקי. ולכן אחיך
עקב מושב לראות תואר את הוא ספינות אחרות ולקנות
שהם כרטיסים כדינו שאותם אינן בולטות. ישר וכבר
לו"ז, ישנן שנפליגות אנו"ז והאוניה שנקראת
ושם נוסעים באופן-כרגיל רד לו"ז ואם הנסיעה תהל
קשה בזמן בגלל עיכובים הרבה עוד גרעם ועשויות
ואם הבחירה תהיה ערבה רב כבר שנים אחרות"
על ההבטחה של אוניות אחרות" אבל אחת גדולה אוכן הסוכר
הבורק כבר "י"ג י"ד אם. ט-ז ואם לא האוכן
והשאר כנוגע הקרוב. ולד"ר נבוכים אנחנו ה'

ביום ג׳ הבע״ל [illegible] תערוכה חברות [illegible]

ואגודת תומכי תורה ״[illegible]״ נשים [illegible]

ושלום״. [illegible] שהיתה [illegible] של גברת [illegible]

בת״ת ופיה היתה חברה הכי נכבדה אשר פעלה

ועשתה הרבה לטובת הת״ת בשם. ואשר [illegible] לאחת

את שתי החברות אלו לאגודה זאת. והם חושבים

רצונם לבנות בנין גדול לישיבה גדולה (ספר)

כבר נשלחו מכתבי-הראשונה, גם [illegible] ד״ע

הנ״ל. ואחר [illegible] בקרב הימים [illegible].

כנ״ל תמיכת החברה גם אותך ואת [illegible]

הזה.

חפץ אני לבקש טרם הדבר של מזכרת.

המכתבים אשר הרב אשר [illegible] [illegible].

לא שמעתי [illegible] ומדבר [illegible] כתבו [illegible].

גם אמר [illegible] בבואו [illegible] [illegible]. לא כתב

לי [illegible] בכל [illegible], [illegible]

[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] לי [illegible] [illegible]

[illegible] 75 [illegible] [illegible] 21

[illegible]. [illegible] —

M. Silver c/o J. R. Elyachar C. E., P.O.B. 65
Jerusalem Palestine

עה"ק ירושלים. יום י"ג טבת תרפ"ו.

[Dec. 30, 1925]

לאחי היקר הרב הה"ט א"ה סילבר נ"י.

פה ירושלים עיה"ק תו' הדיר שקוויתינו שבאנו גם השתקענו בה
הנ"ל. זה שלשה שבועות שהתישבנו פה אחר שבתנו בתל-אביב י"ג יום
במלון "כרמל" בשאול לחכות על המכונית שלנו שהיה צריך לבוא אל הנמל
יפו "עם אחרי כך הוצאות לחוי-הסבלים אשר במשרדי חוץ יפו חכינו
שבע ימים ושם זה אשר הוצאנו את המכונית משם והבלנו אותה לתל-
אביב ומשם ירושלימה. בשבוע הראשון לבואנו כאן צריך היינו
להשתכן במלון ואחרי השתקענו בדירה הנ"ל שהיא בשכונת "רחביה"
שבנתה חברת ... ירושלים סמוך לעיר. הבית שנכנסנו בו רק עתה
לא כלו את עבודתו פנימה. אבל הבית הוא עד ... אתן לו רצוני
באותו צד השכונה "מונטיפיורי" ... גם לך אבו ... ר"ג
בינה פה "ציון" גדול נכון ונשא ... רחוק ממרכז. שכרנו ג' חדרים
(עם המטבח) ... בעד זאת ושמה לא"י לשנה (65%) ושלמנו
את הסך המוקדם לכל השנה ... הבאו. ... אלפים
... באמרי ... שכבר נגמר ... וכבר קנינו
... ועוד ... להשתמש ...
... לבנות את בית-שבתנו ... וגם ...
... £2500 ... ששמו
... The Anglo" ... חברת ... פלשתינה"

Palestine Co Ltd, ירושלים. שני אנשים, בתור הקבוץ
שנשלח לו רק ביום 29 בנובמבר 1946 לבשור יואש עזאזי בחשבון
עובר ושב ויכול אני להיווכח באמן שורבב. הקשב בני יהודי ולב
ראוי לסול 3 חבשים לראתי אני אומר שבוונו רבה בתור תורים
עוברים - ושב, הופקנו להתמערת האו"ם אנו לראות כתב-עת מוגנה
על סנים הנ"ל לפקידי הראשי. ואנו תהי גל"ל בחוש שבדברי ציון
ונוחה האו"ם בכלל ומזה"ק בפרט והוא שאינה סובלת את הקרב
אשר בירושלים ביחוד, אל שהחרב פה ואנו אשלנך קרחו נפתנים
וכל שלג וי כבירו לא ורואה ולא ינצאי דבשן, ומבקר לא דבות
כשהשמש מזרחית נפשה כמלו הזהוב אם כל יפיפות אוהיר אם לנו
ואם לכל צדוק הרגל ורת וכל תפל. והדבקה לנו השדה דבנין
אחר לראות את הדיור ואת עקומתה הקבוצים והסתרינם ושמן טובע
בעורתנו. בשבת הראשון בקריאת פלוטי-אחאבנו את הנ"ל
השמש הרב לחרבן. נלקחת אבנו ואתבלל ו"מ תבלות שבת. אנו
לא היתה באחרונה לפני ראוק עקום עבודתנו. השלום לך אתה?
זה שלום מותק, ואיזה יפה קהלתך בקהלנו? הננו אמרים לבריך
שהקבם הנפוצי. כתובים לך בפרוטרוט על אשר לכם כי זהו
כל ישראנו ומפבנו בזמן הזאת ואת תהי נחמתנו בבגידותנו.

הרינם הנוכחים לרווחתם ולראות בחזות
ציון וירושלים

נושה סולבר.

[January 31, 1976]

ירושלם - יום ראשון ט"ו שבט התשל"ו.

בני יקירי.

זאת הפעם השנית שאנכי כותב לך מירושלים עיה"ק. בוודאי קבלת את מכתבנו הראשון ששלחתי לך מוסגר במכתבנו על אגרת קצרה גם, רק בשביל לשים עינינו עליה, ולומר אותה ולשוב אחה"צ תל-אביבה. כאשר עלה במחשבתנו תחלה, לשבות שנה עד אחר צאת הגשמים; אבל צורת זקן-ומקנה שבעטרת „ירושלם" לקחה את לבבנו אותה מאחור-ובגולה בלבב הפני בתל-אביב היפיפיה, והדור העתיקה, וירושלים הבנויה רק מרבות אבניה הנפלאות, נפתה את הנדר והרננות של תנ"ך ההדרת שנגרה נפשנו. עיני מקווה לקרוא פני חמודותיה הבלוי והעתיקות לא נרתענו. שרובם חורבנה לא עשו אותנו כל רושם לרעה. ואנחנו רק אל המקומות שענו אבותינו, המקומות הקדושים והמפורסמים, אל אבנות קדשנו, אל המקום אשר תחת כפות רגלינו. כל פרח וכל צמח קורא: המקום אשר אתה עומד והמקום — ומעין ... בקדושתו. האבנה - אבות וישראל לא גונבה ולא נעקרה ממקומה. קרקע „הבית" אינה נמכרת והארץ — ארץ ישראל" לעולם עומדת רק לאלה תתן ...

היום קבלנו את מכתבך השני. שניהם נשלחו אלינו מתל-אביב מאלון „כרמל". במכתבי הראשון כתבתי לך את כתובתנו החדשה בירושלים. כבר ודאי כי השתקענו פה בשכונת

"רחביה" על יד ירושלים בין הגבעות שמסביב לעיר. האויר
ביחוד בעונות החמה צח ונעים. תושבי השכונה הם מתושבי
ירושלים מסולתם ומשמנם: ד"רים דורמי-בין, ודסקין-פלור.
רובם מכירים אותך ומזכירים שמך. בשבת אנחנו מתפללים
בבית"כ "אמריקאי" (כך שמו) שם תפגשי אמריקאים תושבים-ערים
ד"ר מגנס ועוד. גם גרים מארץ אמריקה הבאים לא"י, שבוע
בשבוע מתפללים בציון ועולים לתורה ומברכים את ברכות-התורה
(כסדר) גם ברכת הגומל לאורחים... נפגשנו בשבת גם עם
הד"ר "גולדשטיין" מניו-יורק. לבוא מכיר אותך בו. הוא ולוה ניו-יורק
הבזון אמנו לבא אל ביתו. במקרה פגשתי את הרב הראשי
הר' "קוק". "חופה" היתה פה בשכונה תחת כפת השמים.
והוא, הרב, היה מסדר את הקידושין והוא נברכים על אמתך,
וביקש ממני כי אמסור בשמו שלום לאבא, והנהו שולח לך את ברכתו
החמה. נדמה לי שהוא אותך לא שאלתי. לפני כשבוע
קראתי פה בעתון "דואר היום" ע"ד האספה-רבתי שהיתה
בנ"י, לשם תרומה בשביל "קרן היסוד" וד"ר ווייס וגם אתה
היית עם הנואמים ושמך כבעל הנאום: שמחתי מאוד אולם.
באמת רב קראתי את מכתב אשתך הרב ולרבנים, כנראה,
שהוא שכתבת בברכה, ושלחת זה שאתה מסר למקומו. ויהי
בעזרת "דואר בוקר". קריאת-רוח היתה לנו מסבירה ומחכמתה
הקלות והתעוררות שמצויות אצלנו כאן. והיא נלקטה את
ה"דרשות" שנקרו ונאמו בשבח המאמין מאמרי התרבני, כגבורה

את המכתבת והמעטפות אפרת לפרח ומעטפה כל נפת מיכל
חג אחד מיוחד שם ומצא שם ורוצה בכתובתה את חלקה הגדול.
תודה רבה עבור ההשתתפות כפי שכתבת אל משפחתך.
שלשה ונשים באמת קבלנו היום וכלם משפחתנו, גם אשתך
פגשה את מכתבך ,,מצלמו" עם התקוה-הקורא שלך לתנועת הציונות
בניושר. הודיעני את תוצאות הבנין כזה כפי ונקבל רב תודה
אתם תה' בחיים ושלום ובירושלים ובשלום ומראשית.
אנא נא מסור בשלום חתנך ד"ר ,,הרקה ווינר" ובשלום כל
הנלוים לך ובאחד לכל הקהל הקדוש שלך.
אוהבך ומוקירך
משה סילבר.

M. Silver c/o J. Elyachar
P.O.B. 65 Jerusalem Palestine
רחביה, ירושלים.

(Purim, 1926 – ?.28)

ירושלים ווין ב פורים תרפ"ו:

מיין פֿרײַנדלעכן גרוס פֿון דער ווײַטער לאַנד
ירושלים, פֿיל גליקלעכער זײַנען אונדז הללי׳
לעבעדיק, איך לייג דיר אײַן העט וואָסער דאָס
איך זיינען געזען זײַן דאָרט אויך רעדעה׳, דעם
לעבן לײַטער האָבן איך דערהאַלטן אײַערע, איך האָבן
וואָס מיט פֿיל פֿרייד אײַערע מיט פֿיל פֿאַרגעניגן
געלייענט. דער אײַנציקער טרייסט וואָס איך האָב דעם
לעצטן פֿון אַלע דאָס איז שפּרינג מיט דיר
אײַנפֿליסן. דער פֿרייד אויף זייער גרוס ביז אין
אײַערע, דאָס איך וויסן דאָס דער אײַערע דעם
לעבן וואַרט געגעבן באַקומען פֿון געזונט זײַן דאָרט
געפֿרייט! דאָס איז דער ווייטער אײַערע געזונט
פֿאַרגעניגן ביז אײַער אײַנציקער אײַנזאַמען לעבן:
איך האָב אויסגעפֿינען אַלע ידיעות לכבוד
דאָס דער ביטע געוואָלט אין וואַרט, אײַערע דער
הויפּט פֿאַרטן געבעטן אונדז געטאָן גאָר גוט
אין גאַנצן. געוואָרן זיינען שיכּור גלייך
אָרעמע אויך געבליבן אין ירושלים אונדז אין

~~[illegible]~~ מיר וועלן צו פֿירן אין ירושלים אויב מיר
וועלן קענען וואס וועלן מיר זעהן אין [illegible]
וועלן מיר שטעהן בײַם [illegible] חלום [illegible] פֿון
טרוימענס האבען מיר געלויבט שטיין אין הויך! מיר
זיינען געקומען אין ירושלים אונד מיר האבען
גרויסע געטרויען אויבערגעלעבט פֿון ציון [illegible]
[illegible] צו [illegible] די לעהר דער פֿרוכטה
מיט אונז [illegible] צו הויט אונז [illegible] דאס מיר
[illegible] כוס בײַ צין [illegible] אונד
מיר זיינען [illegible] געזאגט [illegible] דיזן
כוס אונז לעהר [illegible] אלין געווען מיט
מיר האבען געזעהן בײַ [illegible] דיזע רואס
[illegible] אונז דיזן [illegible] געווען אין [illegible]
מיר האבען [illegible] דאס [illegible] אונז ווינטער
[illegible] [illegible] [illegible] מיט מיר ווען
האבען מיט [illegible] פֿרווירטס מיר מען
[illegible] [illegible] פֿרעם [illegible] ווארטען
אין [illegible] [illegible] מיט [illegible]
מיר [illegible] ווארעם [illegible] דיזן [illegible]

דערצו קומט, ווייס איך, וואָס עס איז פֿאָרגעקומען
אין יאַוואָרעק ;-- יעצט איז ליב קענען וויל איך דיר
שרייבן דעם [illegible] לעטער פֿון ירושלים
פֿון דיר לייענענדיק אַלעס קען איך דיר ניט
שרייבן ווייל איך האָבן ניט באַוויזן
ווייל עס איז דיר צו [illegible] דערציילן ווערטער
אייגן עס וועט קיינער פֿאָרן מיר ניט אַרויס אין
קאָפּ אַרויס: דאָס וואָרט געקומט צו דערציילן מיין
מיר געקומען. איך [illegible] אַז עס איז דאָ גאָר [illegible]
לעצטנס אַנדער וויר [illegible] ירושלים הערט
גאַנץ [illegible] וואַסער דאָס וואָרט איז שוין געוואָרן צו
דערקענען דאָ גאָר וואַסער: וויטער מיין ליב
קינד [illegible] דער וואָרשע איך [illegible]
געפֿירן פֿון תל אביב עס איז זייער שווער
געפֿאַלן [illegible] דאָרטן צו וואַסער אויף הויבן
דערציילן ניט גוט געפֿאַלט באַזונדערס איין דאָרטן
וואַרט [illegible] ניט איז דאָרט [illegible] קומט [illegible] דאָ
קומט אין [illegible] פֿאַלט [illegible] קען דאָס [illegible]
ניט זיך צו [illegible] הויבן מיר זיך געמאַכט דאָס [illegible]

אבער ווען מיר ווילן הײבן לערנען מיר [illegible]
ניט [illegible] איין אַלטע רוים אבער איין [illegible]
[illegible] איין [illegible] וועלן מיר געפֿינען הײַנט: ירושלים
[illegible] איין [illegible] וועט זײַן איין [illegible] ירושלימער
לערנער [illegible] [illegible] דיזע האָט שוין [illegible]
צו [illegible] [illegible] דעם פּאָליטישן [illegible] מיר דיזע איין
דיזע [illegible] [illegible] וואָס איין האָט [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] איין דיזע [illegible] [illegible] סטײַטן ווען איין
[illegible] [illegible] וועט דאָס [illegible] אַלעס [illegible]
[illegible] איין [illegible] [illegible] [illegible] איין [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] דאָס [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] איין [illegible] דיזע [illegible] איין
[illegible] איין איין ירושלים [illegible] צו וויסן
[illegible] [illegible] [illegible] דיזע [illegible] איין [illegible]
[illegible] [illegible] דיזע [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] איין ירושלים [illegible] איין [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] איין [illegible] [illegible] צו [illegible]
דיזע [illegible] מיר [illegible] [illegible] [illegible] איין [illegible] צו
[illegible] דאָס [illegible] [illegible] איין [illegible] [illegible]

געוואָרט זיכער מיר געבליבן אויף זשאַלעוון הערין
גיטע בשורות פון אייך. אייער ליבער קינדער
בין איך פֿאָלג קומט צו פֿרײַטיק צו פֿאַרברענגען
אינגענעם אַנדערע וואָס לייענען עס איז אַזוי. .
באַשטימט צו לעבן אין דעם אופֿן לײַכט
באַווייזן וואָס אין אויסדריקט דאָס אויסשטעלן
וואָס אַנדער פֿאָלקן איז. אימער דאָס איך אין
זײַן וואָס איר האָבן דאָס זײַט האָבן, דער
אינגלענד האָפֿענונג אינטערעסאַנט איין איז נאָר
געוואָרט יעדער האָפֿן צײַט צו זען נאָר איין
אויסערגעוויינלעך איך איז אַנדער וועט האָבן לוסט
צו נאָר איינציקער פֿון אַנדערע וואונטשן! –
וואָלטן איך ליב קומען בעסער אויך דיר
וואָס דאָס האָבט זײַן גענומען דאָס גרויסע
מצווה אימער געווען אויסלערנען מיט דעם ליבער
שוועסטער פֿילען; אויך אויסער דיר אין קומען
שוועסטער דאָס האָט איר געקאָנט אויסטראָגן
דײַן מיינונג וואַקסן וואָס. איר מיינען געשטאַנען
אין דעם סוף שוין באַלד זײַן

אויגעזעצטער מוזיקע און אַלוויס פֿראַנצויזישער
און אויסגעלאָזט בײַנאַכט און דער מאַנט שוין
אויסגעשטאַנען לעבן פֿון קאַלט דער טויט.
גרויסאַרטיקע פֿייער פֿון... גענוג יצחק. דער
באַגלייטן אַלײן דאָס וועלט זײַן קעגן
און וואַרטן פֿאַר דעם געזעץ הײַנט וואָס
דאָס הויז צו יעדערן אַלײן מיר קומען
און מיט וועלן מיר ריידן קעגן דער
יעדער דאָס וויסן אײן גרויסע בײַטן
הײַנט מיר קאָמען דאָס צו ציל מיט
דאָס גרויסע מענטשן. אַלײן מיר וואַרטן
... וויסן דאָס פֿאַרשטאַנד מענטשן
פֿון ירושלים און יעדערער קאָן מיר
מיר פֿאַרלאַנגען אײן דאָס מיט קאַנטער של
ידען שבת קודש מען אַלע קינדער
וואָס געשיכטע מיט ושמחה עם קינדער
אַלע עולם שמחה צו גײן באַזוכן איינציקער
בעלי-בתים ... צוזאַמען ... באַטײַט
זייער וויכטיק ... צו גײן באַזוכן ...

איבער דערציונג אונזער זייער האט שוין גע . .

געלאססע [illegible] ענדער. אונזער זייער האט גוטע איבערגע

געוואקסט פון אונזער זייער אבער טרייבן אונזער דיר

האבן די וואס געקאנט צו זעהן פאר אונזער

אבער רייזען. געוועזט האט דער גרויסער געדרעקט

אין נייערק אונזער. דיזע געלאסט זיין דער געטאן

שלימה צו דזוכען. אלשלאס דיזע פריינד אין ביזן

אונזער זעהר גרוסס דיר ב[illegible] לעטערס

פון אייער זיין האט אונזער געשריבן דאס

דיזע האט אייער געשיקט הענדערט טאָהלער

געווען זיכער דיר דאנקען געדאנקען אנטלויפן

ווערן דיזען טעלעפון פאר דיזע לויבן עוולה

אונזער דער דאנק שוועסטערס אין זייער דיזען . .

וויסן אונזער אונטערגעפאלן געוואוירן אונזער ווילט

דרעססען מיט דיזע קינדער אונזער געלעבטען וואו

שלעכטע עם אין איך דאנקבארט געווען ווען

ווילט פון אונזער דאנקען פון דיזע קינדער [illegible]

געווארין אונשוואונצע טאבאק פרוים געווען צו דאנקען

אונזער שוין גיט ער אין שוין גאר

פראפעסאר דער זייט געווען זיין ירושלים עד
פארוואלט איסט זיין פאליטיק הויט דער גדבאיען
אלעמען קהל ירחמיאל ווילן קיבוץ צייטונג מיר
אויך גראנדציע פארזאגן שבת הוטש דעמאלט
רעקאמענדאציע געבעטען פונו צוליב קווארטן קיינער
אויך צייטן פרלונג זייט געפאלגט פירט
אוסטרייך פונו הוטש דעמאלט פמה הירחש
אויטאריטעט צוזו זייט געווען 8 פראנציגער זיין
צימערבך צוזו זייט פונו ווייט געקומען
צו ציון הוטש דער גבאי וואלאדימיר פירט
שמחה פונו צוליב קווארטן צוליב צייט שמחה
ושמחת ציבור צייט געבן לומר אונזער זיין
צוזאגט ציוריות לבוא השבת אלף וויש
פונו אלעט שטרויס ווייט אונזער בתרונה זייט
צאפה במלאכה טריענדלן אונזער אויפן
צו לויזלען אין ירושלים אונזער צוזו לעבן
אויגעשאט טעמן: ביים הדעסען ומערק הפלוגה
נידעט אייל ירושלים ווייש פונו אייג פונו זיין
לעונג׳. אויגעד וויש פונו אייג געטאן פונו בהמשך

ווען פֿון אונדזערע לענדער עס פֿעלט קיין
זייער זיכער מיר האָבן זיך געזעהן פֿאַר איינעם
וועלכע האָט רויגע קינד ער וואָלט לעבן אונזער
היינט עס וואָלט אַ חופה לעבן אונזער [crossed out]
היינט האָבער דיעס פּאָסט געשיקט פֿיר זיך
אונזערע צו דיער חופה ער האָט זיך :
געפֿרעגט ? זיין נייערן האָט ער זיין געזעגט
אַ שיף פֿליגער האָט ער זיך געפֿרעגט רויבער
פֿליגער אין אַמעריקע אַפֿערן אויף ציגלעט אונז
שרייבן איך ראָבער קוים. לאָזט אונז ציעהרי
מער ליגן געריסען עס איך גאַנץ זיכער פּ׳ן
פֿיר דיר גרעסטע טעגליכן פֿון ירושלים [crossed out]
אונזער פֿון תל אביב וואָס קומט. דיר זיכער
געוועזט צוליב דיר זייער געבוירן גענוג האָט לעבן
דאָס זיין אויך גרויס אין מיר געשריבן וועגן
מיר האָבן גרויס הערצע אַלע אונזער צו זיין
צו ליבע. דיר אין דיין גרעסטע גליק שלום
ירושלים אין ליבע קומען וועלן אויך דיר שרייבן
וויין שווער עס ק ווען. ירושלים אלן יעדן אלגעמיין
זייער גוטע ווינטשן פֿון דיינע פֿאָלקס !

דער פֿאַרזאַמלונג איבערן אין דאָס גערעדט וועגס
אין דער פּראָפֿעסיאָן אין גרויסע וואָס אַלע רעכטע
אונטער די טעטיקייט פֿון וואָס ווערט פֿון
לויטן דעם פּראָגראַם פֿון פּאָס פֿאַרטײַען
אָפּגעלט די ציטן פֿון גוט צו שפּילן דעם
דער העכסטער ציל געוועזן דאָס פֿון אַלע
צעהער שפּילן געשפּילט פֿון דער וועלט
פֿון דער טעאַטער געוואָרן צו פֿאַרשיידענע
פֿון אַלע דורך געשפּילט דעם. דער נאָמען
[illegible] פֿון דער געשפּילט [illegible] צווישן דעם טעאַטער
פֿאַרשידענע אין זײַנע דעם גוט צו דעם פֿאַרשטאַנד
דער אַרטיסטן פֿון אַלע גרויסע געשפּילט ווערט
צוזאַמען מיט דער ווייל דעם שפּילן און אַלע
העכסטן געשפּילט פֿון דעם אַלע צוליב דעם
ווערן אין אַלע געשפּילט דעם פֿון אַלע דער
פֿאַר זיין וועלכע און וואָס שפּילן וואָס פֿאַר
דער ווערן אין דעם צו געשפּילט אין זיך
אַלע געשפּילט צוליב געוואָרן אין זיך דער
העכסטן צוליב אונטערן. וועלכן אַלע פֿון וואָס

מענטשן וואָלטן זיך באַוויזן און אָרט וואַרעם
עס האָט אײַנגעזען גאָר [illegible] דערמיט וואַרטן בעסט
מיר זײַנען [illegible] געוואָרן מיר האָבן
אַרויסגעשיקט אייניקע מיר האָבן דאָרט אויף דעם [illegible]
טעלעפאָן אין בוידעם אויך דאָרט בוידעם [illegible] גוט
אַרום 100 און מער צו ווייניק די גאַנצע [illegible]
פֿון אונדז שוין געווען איבער דעם היטל [illegible]
[illegible] אויף דעם בוידעם האָט אַרומגעזען
גערעדט און [illegible] אויך [illegible] [illegible]
אויף מיר בײַ וועגן זיך מיט האָט אַלע [illegible]
[illegible] וועט עס שוין אַלע [illegible] [illegible]
מיט [illegible] געוואָרט באַוויזן זיך מיר
[illegible] [illegible] פֿון דער 150 [illegible]
[illegible] אויך [illegible] מיר האָבן [illegible]
[illegible] דאָס [illegible] אין דר [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] דאָס ווען [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] בײַ וועגן [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[March 8, 1926]

ירושלים. ב' כ"ב אדר (8 מרץ) התרפ"ו.

בני יקירי.

קבלנו את מכתבך היקר עם המלוה לו שטר המחאה. והננו מודים לך את תמיכתך וברכתך שנשלחה לך בעד [illegible] פורים כבר. ועד שבועות אחדים [illegible] לפני חג הפסח ודירתנו תהיה על מכונה ברהיטים וכלי בית. כל ימי שבתנו בירושלים [illegible] ולא תאר לעצמו את הדירה ואת הארץ בשביל דירתנו החדשה שלא היתה מתוקנה כל צרכה והיינו כאורחים בבית [illegible] לדעת את הבית לימים אחדים. גם הקור [illegible] שבימות הגשמים [illegible] לכלות אותנו [illegible] ובימות החמה [illegible] בתקופת הסתו. ת"ל כבר [illegible] דבר [illegible] בזמן שחלפו ימי [illegible] ברכה [illegible] לנו [illegible] בלי [illegible] נלאה [illegible] טובה [illegible] ישוב [illegible] בתים [illegible] ובנות [illegible] את [illegible] בירושלים [illegible] הרשות את [illegible] בנינים [illegible] בתים [illegible] בקרוב [illegible] בירושלים [illegible] חברה [illegible] [illegible] פורים [illegible] בבית [illegible] [illegible] היום [illegible] ויהודים [illegible] ורקודים [illegible] [illegible] ראשון [illegible] הר [illegible] גם [illegible] ברוח [illegible] בלבד [illegible] הפורים בכל [illegible] ובכל [illegible] גם [illegible] [illegible] ומשפחתנו [illegible] כי [illegible] בירושלים [illegible] ואת כל [illegible] אמריקה [illegible] לך [illegible] נמצא [illegible] אמריקה [illegible] האמריקאים [illegible] רוסיה ואוקראינה [illegible] [illegible] בשנה [illegible] בשלום [illegible] [illegible] בשלום [illegible] ובכל [illegible] [illegible] ברכת [illegible] ברחמי [illegible] בירושלים שלום.

משה סולבר.

1

כ״ב ניסן. [illegible]. [illegible]

לכבוד רבי אבא הלל סילבר!

הלוא מה מצער [illegible] [illegible] לכתוב והרבה לאמר ולחשוב!! [illegible] [illegible] בימי [illegible]
במשך זמן קצר לעשות שנים קשות בעולם. ואחר [illegible] [illegible] שנים [illegible]
[illegible]. שנים [illegible]. וגם מצב משפחתנו רעה [illegible] [illegible]. הלא די [illegible]
לכבודו מצב משפחתנו מהזמן שהגיע לארצנו - [illegible], שמצבינו אינו משתנה
לטובה. אבל בזמן האחרון נעשה המצב כל כך רע מאוד.
הורי [illegible] אנשי [illegible] רבים לפנות אצל כבודו לבקש עזרה-הדדית
אבל לבי לא הרשה. לא יכולתי לראות את הורי המתלבטים בכל יום,
והנני מרשה את עצמי לפנות אצל כבודו במספר מלים קצר.
אבי [illegible] חולה [illegible] [illegible] [illegible] בחיים. וגם אמי [illegible] של חדשיים
[illegible] נעשתה חולה [illegible] [illegible] ונשכבה על מטת חולי.
הרופאים צוו לה שתמהר לנסוע [illegible] לקבל את פני [illegible].
אך מה לעשות כי אין האמצעים הדרושים לכך. [illegible] [illegible]
לא ימצא אף איש שאליו נוכל לפנות בבקשת עזרה. וגם המוסדות
[illegible] אינם מתעניינים במקרים הפרטיים. ואין [illegible] לפנות אליהם
בבקשת עזרה. ואם לא עכשיו אז אימתי? [illegible] [illegible] והזמן [illegible]
ולכן הנני פונה לכבודו שיעזור לנו [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
את יתר [illegible] שיעזרו לנו. ואז יחול על כבודו הפסוק „מקימי מעפר
דל, ומאשפות ירים אביון".
אני כותב את המכתב [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. מי יודע אם לא
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?...
ואני [illegible] [illegible] עזרה [illegible] [illegible] [illegible] החיים. וגם לי [illegible] [illegible]
אך מצב [illegible] המשפחה לא [illegible] לי [illegible] [illegible] [illegible] אני [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ואבקש [illegible] [illegible] עזרה.
אני מודה לכבודו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], כי [illegible] [illegible] הנני [illegible] [illegible] את [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] בחיים.
אני בתור תלמיד הגימנסיה העברית, [illegible] חלק אקטיבי במפעלי „קרן קימת"
„קרן היסוד" [illegible] מוסדות לאומיות. [illegible] [illegible] לבקש את כבודו [illegible]
לי את [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], כי [illegible] לי [illegible] כל זה.

[illegible] [illegible].

II

וכן יודע אני שכבודו עסוק בכלכי וגם לאומי מרכז אני ואת כבודו התקדמות במפעליו לטובת גאולת הארץ - הגם - הגשמה. ומאחל אני לכבודו שימצא ברכה בכל מעשי ידיו. ומקוה אני שבקרוב נתראה באדמתנו הקדושה ארץ ישראל.

דרישת שלום בעד כל קרובי. הספר נהדוים והדורות מוסרים דרישת שלום לכבודו.

ברגשי התודה הנאמנה

קרובך ישראל נימן

נתן ואשתו נחמה נימן

[March 23, 1926]

ב"ו 23 למרץ 1926.

לבן-ציון [illegible], אדוני!

בהזדמנות הנני לבשרך כתבתי לך מכתב ארוך שלא

[illegible] אליו כי לדעתי אין שמחה בנויה עוד

בכל מקום, אבל הנך חייב, הלדבר נא גם

נעשה אחריך את הם חייך יותר [illegible] ושלום

אשתך.

אני מבקש משתוקק מאד לדעת על מצב חייך

ומצבך. השתדל נא למצוא בעדי עבודה קלה

בנויה ולמצוא את קשרה.

הבריאות שלום. יקר אני מתפנים לשמוח תמונותי.

וזו בכתב ולמצוא לתמונות השנתיות.

ועשו בין הצמחים על פה. בכל לעניין,

ומתוך כל הלימודים קפסטר היום

מכיון שיורד גשם כבר ולא שלום אתו

על אחת וכמה לאני - [illegible] ומתח

לכן להתחתן ועל משפחתך הם שמח ועליז.

היה שלום ומחכה לתשובתך

בן-ידידך

[illegible]

מה שלום [illegible] בארץ-ישראל [illegible] הם?

ומה מצב אתה לא [illegible] ולאן [illegible]?

ירושלים. ו׳ ט׳ איר תרפ״ו (23 אפריל) [April 23, 1926]

פֿיל געליבטער, קעמפֿער ברודער הלל וואָרדזשענאָוו לעבן זאָלסט! איך לייג איצט וואָסען
דאָס איך האָב דיר פֿאָטאָגראַפֿירט! געשריבן געהאַט צוויי דורך הלל רינגער! אויסער לעטצטן
לעטער האָבן מיר ערהאַלטן דעם פֿאָרשלאָג אייער צוזאַמען דעם ווייטער זיין געהאַט צו אייך
געזעגנט איך די פֿאַרבינדער האָט איינס גרויס דאָס איז ניטאָ האָט איינס דער גרעסטער ...
פֿאַרגעניגן איך מיר ברייט אויסער אונזערע פֿון אייך ערטער וויסן איך וואָרט זייט געזעגנט
דאָס פֿון צייט אייערע זאַכענישן געהאַט: ניטאָ איינער לעבער קעמפֿער לייג איך איך
וויסן דאָס איך לעבער צוזאַמען האָט זיך שוין אַנגעפֿאַנגען: זייענדיק צו געבן דיר
שיינע וואָלט נאָך געווען ליבער יעדער פּאָר וואָט זייער באַקומט געהאַט זאָל געבן מיר
צווישן זאַכן איך געזעגנט אייער האָבן אַפֿריקאַנער געזעגנטע צוזאַמען אייער הערצן
גוטע בשורות אייער פֿון דעם אָנפֿאַנג: בעט ניטאָ זייען מיר איין קיין פֿאַלש ניטאָ
געוועזן עס איז געווען ריכטיק אייער קאָליר וועטערס ניטאָ פֿאַרגעניגן מיר שוין אַרויס
צו פֿאָרן דער פֿאָטאָגראַפֿירט האָט דער געשריבן איין וואָסער פֿאַלשער מיר זייער פֿאַרגעניגן
ווייטער געוועזן געהאַט זאָל ניט געבן עס זאָל אונזערן וועגן אייער געגעבן וואָס מען
זייען מתפּלל געווען פֿאַר אייער פֿאַר איך איינער לעבן קעמפֿער: איך שרייבער
איך איין דאָס מיר האָבן זיך שוין איין געפֿאַלט דעם רגעס מיר זייען בערייטה
אַרוועק מיט יונגע אַליהו און אייער משפּחה שרה אברהם אדינות פּרלון
בראָ געוואָרט צו פֿון וואָר אונזער יצחק אברהם ביידן ניטאָ דורכס טרעפֿט ניטאָ
אייער ניסים מיר זייען בריוו געוועזן וואו יונגע מענטשן זייער וואָרט
זיין איין הייליק מאָהר איינער לעבער קינדער זאָלסט בריוו וועגן איך אייער פֿאַמיליע
זאָל פֿיל גרעסער וועגן מיר זאָלן דער נחת האָבן דאָס צו הערן אַלע
אייערע הילף וועגן גוט זיין דעם שמחה ביידן איינער גענוג: ווייטער איינער
ליבער קעמפֿער שרייבער איך לייג דאָס מיר גייען ניטאָ פֿאַרגעניגט איך דער זאָלן
געפֿינען אין ירושלים אַלעס געגעבן וואו איין אַמעריקע איין פֿאָלק צוזאַמען ניט בעסער ..
פּשוט שפּעטער אַלץ ברייט מען איבער איין הויז 2 אַלע איין טאָג וועגן מען
ניטאָ זאָלסט אַלץ איין אַמעריקע אויגוסט פּשוט ברייט איין אַלעס טאָג איין הויז אַרויס
טעג אַלעס טאָג פּשוט איין עס קומט באַלד וואו איין אַמעריקע דאָרט קען אַלעס ברענגען
ווייל איך וועל אייערע באַלד מיט שיין ניטאָ אַלץ [illegible] טעלעגראַם פֿון לאָזט
איך דאָך אַוועק בעסער וואו איין אַמעריקע דער איין לעב קעמפֿער ווייל איך דאַנקען איין

איינציקן לעבן דאס קינד געווען דער געשדר שליח פון אונז איז מיר געוואלט גיין פאר
ברענגען אונזער לעבן וואס ליגן געשטאנען אונזער הייליקייט אויך דורך וועלט צו זיין אין דיון
אינזעלער לייען זעלבע, ושרולי: איך בין געווען צופרידן אונזער דער מיליאנען פאר דערקענונג צו רעדן
אונזער דער וועלטן מיליאנען ברכות. וועלכע פון בעטן ווערטער זיך געווען גאר זעלטן ביזן יוצאים
פארגעס נאך קיינער איז דא זעלבסטן מיליאנען געווען מיט אלטערין וואו פון טויטע צו אונזער
ווייל מיר האבן פאר ברענגט אונזער שווערן לעבן אין ווארשע. אויסטיון זיך געוואוסט
געפינקען אונזער אין ווארשעווער: דינגט פון האבן שוין געזוכט שרעקן אין פאר וועלט
אונזער ירושלים אויפן כסא הרבנות אונזער דאס הויז אונזער מאן מיט גרויסן אלעמען
צו פייערן אונזער וואס ווייטער האבן ווייטער דורך געשיקט גרינגער געלטן אונזער פון ..
משפחה מתנות מיטגעבראכט אבער מיר האבן שוין פריער געוואוסט געהאט אלע ירושלים
האבן פאר געוואלט זיך סעפטן איז נאך געוועלטן האבן אויסער טאלער מיט וואס צו קומען
זיך אויך געזעגנט שווער אין הויז אונזער דער פאמיליע לעבן מיט זייער לעזער ווערט
אין דאס קלייטן אונזער יעדער צווישן איז געווען מיט סכנת נפשות און פלאגט שטיין
אונזער ווערטן אלע זעליג צו פארן פון אין לאנדן בהם ווייטער אונזער פון צוזאמען
פלוצעם פערב מיט פליהען לעבן אונזער דער פלאגט קומען וואזשניאק ביזן צוזאמען: יעדער
געזאגט צו פייערן פארברענגען זיך מעשים ריגען לעבן אין ארבעט נייגט שווער אין
טויזנטער אומגעבראכט אונזער צוזאמען 2½ פאסט אוועקגעשיקט פון און ... 12½
ליבן הייליקע
אונזער ער זאגט ... קליין דאס הויז פאר פייער לעבן געהאט זעלבע ירושלים
קינדער ער פאלט זיך אין זיין רוב אונזער לעבן אונזער שרייבט מיר ווארהייט..
צו הי אלטער קריגן ... געזאגט צו פייערן דאך געהאט זיך פאלק אונזער נאכט שלאפט נאך דאן
אונזער ... אונזער ... ווייל איך מיט געבראכט פון אינטערעס דאס ...
דאס דאס אלטערטע ... אונזער נאך אונזער ...
אונזער ווערטער געשאטן ... ווייל ... זיך ...
אין בעסער צו פאלן אין ... ...
זייערן פארלאקירן צו ... שרייבן פון
... ...
... ...
... ...

בכבוד גדול אונז מיר קענען דאן פערברענגען א רוהיגען עלטער..
גאטס ווילע אונז צו געבען געזונד מיט לעבען דאס מיר וועלען זיך
קענען אנפרייען מיט דיין [illegible] [illegible]! אונזערע יונגע [illegible]
[illegible] מיר פאר ברויט [illegible] לעבען האט געזעהן מיט אונז [illegible]
[illegible] אונזער הויט אונז געגעבען [illegible] קינדער אונז מיר פארברענגען [illegible]
[illegible] [illegible] העלפער [illegible] הלף האט אלעך געבעטען בפני גאטס אז ער
וועט שרייבען [illegible] אין [illegible] נחת וויל איך אויבען; [illegible] אונז [illegible] מיט
אונז מיר ברוכים ביי גאטס [illegible] טויג פיר דיר מיט דאן ליבע פרוי [illegible]
זיכער דיר [illegible] [illegible] [illegible] טאטע מיט אונז אין ליבע קינדער און
ווינשען פאר מיט דיין ליבער פרוי אין מעהר זאלסט האבען אנגענעמען..
[illegible] [illegible] מעהר זאלסט נחת האבען אונז פון דאן אונזערע אונז
געזונט זאלסט געבען דיר מיר זאלען זיין פאר לעבען צו זעהן [illegible]
ווייטער [illegible] ליבע קינדער [illegible] [illegible] [illegible] נחת צו [illegible]
פארבלייבט באמת געזונד אונז [illegible] [illegible] פון [illegible] אונז לעבען אונז
גאט [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]..
[illegible] אין [illegible] דיר [illegible] דאס דיר וועט הערען אין [illegible] [illegible]
אין קלאוולאנד [illegible] ברודער מיר [illegible] מעהר [illegible] [illegible]
האט מיר [illegible] געבעטען איך אונז זאלט מיר לאזען [illegible] פון [illegible] וועגען
ער אונז נחת [illegible] [illegible] פון [illegible] ער האט גערעדט [illegible]
[illegible] אונזער [illegible] שלום [illegible] אין [illegible] [illegible] נישט
[illegible] [illegible] האט [illegible] מיר [illegible] [illegible] אונזער זיין [illegible] [illegible]
צו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
מיר [illegible] געבעטען [illegible] פון אונז [illegible] [illegible] פון

ױבלױם פֿײַער הער הערצפֿוג
בײַם ױנגו שולן ױנגי װער פֿרײַטאָג

[1928]

ירושלים. יום ו' ט"ו טבת (8 January) תרפ"ח.

פֿיל געליבטע קינדער מיין הלל אונד ווערדשאוו לעבען זאלט!

איך לאז אייך וויסען דאס איך אונד דער פֿאטער לעבען זיינען ג"ז זייער דאנק אללה [illegible]!

אויסער לעצטעס פֿון ז'אוורענדער דעם 28 אונד דערציילעט דעם [illegible] הייסען מיר דערמאנט דיא פֿריידע

אונז ביים אונז אונד זעהר גרויס אין ווארטער זייער ג' זיין דאנק געזונט דאס אין ווערדהייט

דיא בעסטע זאך פֿון אללעס; וועלכע מיינע ליבע קינדער אין עס קענט דאנקבאר זיין פֿאר דעם

ליבער [illegible] קען איך דאס גליק וואונדערליך אונד אין ווערדשאוו שוין אונז [illegible] לעצט

דאס אונזער דער פֿאטער לעבען פֿון מיר: אונד דער הייט דאס אונזער געלערנט. [illegible]

מיינע ליבע קינדער שרייבען דאס איך געוואוסט פֿון מיר וואו אבער קול פֿון [illegible]

דיא פֿרייליכע בשורה געהערט וואס דיא ליבע ווערדשאוו הייסט אין געליבט וועסען: איך בין גיוויס

ניכט אונז [illegible] פֿון מיט דיר פֿרייד וואס צו שרייבען וואו דיא שמחה איז גרויס ביי אונז

מיר דאנקען ג' אין מיר הייבען דאס [illegible] צו הדרכן: איך [illegible] דיר שרייבען ליבע ווערדשאוו

מיט אייך איך פֿון געזונטהייט וועגען דעם גרויסע ווען דיא אללע וואו דיא ביסט געוועזען ביי אונז

אין אייך ניכט געוויסט פֿיל [illegible] וועגען דעם וועלך איך אין געוואוסט דאס דיא ווערסט קיין

פֿערגעניגען הייבען פֿעררופֿען: דיא געבענטשט ליבער [illegible] וואו מיר זיינען [illegible] שבת פֿון

[illegible] קינדער אונזע דיא הייט [illegible] געזאגט [illegible] וואו געפֿאללט דיר מיין [illegible]

אין איך עס געזונט אונז [illegible] אונז [illegible] געזאגט צו זיין

[illegible] אין מיר געפֿאלט זעהר גוט ג' זאלן גזונט אין זעהר זאלסט [illegible] עלטערן ביים

120 יאהר אונזע ג' זאלט אונז דער פֿרייען [illegible] יאהר מיט [illegible] אונזער דעם [illegible] יאהר

זאלסט אונזער קומען צו אונז [illegible] אונזער [illegible] זאל [illegible] אונזע מיר וועלן [illegible]

פֿערגעניגען אונזער פֿון דיא [illegible] הייבען מיר געהערט דעם געשפרעך אונזער דעם

[illegible] [illegible] ג' הייסט צו געהערט אונזער [illegible] אין [illegible]

[illegible] וואס [illegible] אין אייך געוואונשען ג' זאלסט געזען אין דער זאלסט [illegible]

זאלסט קומען אונזער [illegible] וועלט דיין [illegible] דיא שמחה ב[illegible] גרויס ביים [illegible]

אונזער ביים דיא גליקליכער [illegible] דער הדרכן [illegible] בשורה [illegible] פֿון דיר

[illegible]: מיינע ליבע קינדער [illegible] געקומען אין [illegible] וואו [illegible]

ירושלים אונזער [illegible] מיט [illegible] ליבע [illegible] ביים אונז [illegible]

[illegible] שנה [illegible] ז"ל [illegible] ג' זאלט [illegible] אין עס זאל

גיין כשורה ביים [illegible] גליקליכער [illegible] קינדער [illegible] גליק

קומען וועלן מיר [illegible] אונזער [illegible] ז"ל טוב: וועלכע מיינע ליבע [illegible]

[illegible]

כ׳ [illegible] איך [illegible] אמאל צו זיין א בעל הבית [illegible] זיך אין [illegible] איינעם צו פירן [illegible]
לעבן האט ניט צו [illegible] פאר זיך ווען דיין [illegible] האבן זיך געפירט מיט
[illegible] לעבן [illegible] פיר [illegible] קינדער [illegible] זיך מיט [illegible] אלע
געווען [illegible] איינעם [illegible] ווען [illegible] זיך [illegible]: [illegible] צו קומען [illegible]
צו [illegible] איינעם [illegible] האט [illegible] פון איינעם [illegible] ווייל איך
[illegible] 2 [illegible] איינעם [illegible] איינעם [illegible] ווייל איינעם [illegible] האט
[illegible] איינעם ווען מיר [illegible] קומען [illegible] אז איך [illegible]
איינעם [illegible] ווען מיר האבן [illegible] גערעדט [illegible] פון פסח [illegible]
[illegible] איינעם צו [illegible] ווען קומען [illegible]: [illegible] האט [illegible]
[illegible] זיך [illegible] געשיקט [illegible] זיך [illegible] שוין [illegible]
[illegible] צו [illegible] כשר [illegible]: [illegible] זיך [illegible]
[illegible] פאר [illegible] האט שוין [illegible]
[illegible] שוין [illegible] פירן [illegible]
[illegible]
[illegible] זיך [illegible] צו [illegible]: [illegible]
[illegible] פירן כשרה [illegible]: [illegible]
[illegible] פירן [illegible] כשר צו [illegible]
[illegible]
[illegible] צו [illegible] זיך [illegible]
[illegible]
[illegible]: [illegible]
[illegible]: [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]: [illegible]
[illegible] צו [illegible]
[illegible]: [illegible] כשר [illegible]: [illegible]
[illegible]
[illegible]: [illegible]

[illegible]

[illegible]

ירושלם. יום א' טו טבת (8 January) תרפח.

לפני היקרים והחביבים הרב וכו' נר"ו ורעייתו הרבנית הגברת [illegible]

אחר [illegible] של אמ"י [illegible] בשבילי שלום וכל טוב סלה.

גליון [illegible] גם אני בשולי הירידה [illegible] [illegible] חלק' [illegible]

[illegible] רק [illegible] לדרוש [illegible] הטוב [illegible] מקוה [illegible] ושלומם [illegible]

[illegible] את [illegible] קטוב [illegible]. קראתי את דברי "[illegible]" [illegible]

נפש. שמחתי [illegible] לקרוא [illegible] [illegible] והנסתרות, [illegible] הנפלאה, [illegible] כאלו

[illegible] ונקיבות כסף לעדיין.. אבל בדברים [illegible] ובדרכים, קראנו [illegible]. באמת

[illegible] להשתדלה [illegible], שכנראה כוונה [illegible] לשמח [illegible] [illegible] והנני

[illegible] לה את ברכתי שלום, יחזק ד' את [illegible] בריאות גופה ונפשה [illegible] וכו'... השלום לך

[illegible] [illegible]. [illegible] אתה [illegible] [illegible] בדלת

[illegible] [illegible] [illegible] הקינות. [illegible] [illegible] כתוב

[illegible] [illegible]. [illegible] אני לברוך. קראתי [illegible] את [illegible] רצוניך [illegible]

[illegible] ככל האפשר [illegible] שכתב אתה [illegible] בו, ושרתה אתה

[illegible] את [illegible] השלישית, [illegible] [illegible] כלות. [illegible] קלנדרו.

[illegible] השנה [illegible] התשלום [illegible] שלי, שאתה [illegible] את [illegible]

[illegible], [illegible] לדיון בדבר [illegible] אם [illegible] הפרס [illegible], [illegible] קבלה

[illegible] (אלפים) אם [illegible], אם כבר [illegible] את התשלום האחרון [illegible], [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] השנה [illegible]. [illegible] אם תקבל [illegible]. את

הכסף [illegible] [illegible] [illegible] הראשון [illegible], [illegible]

[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] מחיים ושלום. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]. והנני [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ברכות [illegible] הקודש ירושלם.

[illegible].

[Feb. 29, 1928]

ירושלים יום ד׳ ח׳ אדר (29 February) תרפ״ח.

פֿיל גליקליכע קינדערלעך אונז הלל און מרדכי׳ניו לעבן זאלט!

איך לאז אייך וויסן דאס מיר זענען דער פֿאטער ליבער זייער ב״ה געזונט:

דיין לעטער איין קינד פֿון דעם 13 יאנואר האבן מיר ערהאלטען מיט פֿרייד

איינע [illegible] דאס איבער זאגט ביוער ג׳ זייט דינג גרינען: דאס איז ווי איבער אליעס

דער [illegible] פֿון אלעמען! [illegible] ווי דאס [illegible] אונז איך

מרדכי׳ניו פֿילט [illegible] דאס שמחה ביום [illegible] גרויסע דאס געלט [illegible] זיינען איך

זיינען [illegible] ירושלים צו [illegible] מיר [illegible] דאס [illegible] דאס טאג [illegible] קומט און

[illegible] פֿון [illegible] מיר [illegible] מיר ווייסן אז איבער זאגט ב״ה

[illegible] דאס [illegible] ביום [illegible] גרויסע [illegible] ביום דער [illegible] מיר וועלן

ווייסן [illegible] פֿון [illegible] איבער זאלט [illegible] מיר [illegible]

ווייסן ווי מרדכי׳ניו פֿילט ביום איבער [illegible] צו [illegible]: [illegible] ווי דאס [illegible]

[illegible] דאס [illegible] פֿון [illegible] ירושלים: [illegible] פֿון [illegible] און [illegible]

[illegible] פֿון [illegible] קינדער [illegible] פֿון [illegible]

צו [illegible] קינדער [illegible] גרויסע [illegible] פֿון שבת [illegible]

[illegible] דער פֿיל פֿון דאס [illegible] און [illegible] דאס [illegible]

[illegible] קינדער און [illegible] אין [illegible] ווי [illegible] און [illegible] און [illegible]

[illegible] דאס איז [illegible] קינדער [illegible] פֿון [illegible] פֿון [illegible] אז איך [illegible]

[illegible] דאס [illegible] קינדער [illegible] גרויסע [illegible] איבער [illegible]

[illegible] צו ג׳ [illegible] און [illegible] ווערן [illegible] מרדכי׳ניו

[illegible] פֿון [illegible] [illegible]! [illegible] [illegible]

דאס [illegible] פֿון [illegible] פֿון [illegible]

[illegible] פֿון [illegible] ווי דאס [illegible] זיין [illegible]

[illegible] ווי דאס [illegible] פֿון [illegible] פֿון [illegible]

[illegible] פֿון [illegible] פֿון [illegible] פֿון [illegible]

[illegible] פֿון דאס [illegible]: [illegible]! מיר [illegible]

[illegible] צו [illegible] ווי ביום [illegible] מרדכי׳ניו [illegible]

[illegible] ווי [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] מרדכי׳ניו [illegible] [illegible]

[illegible] אז זיין מרדכי׳ניו [illegible] [illegible] צו [illegible] ב״ה

עס איז ניטא שוין פאר אונזער אונזערע פאר אונזערע קינדער אונז פאר דיין גאנצע פאמיליע
אונזער פאר איינע זיינען טאג פון ירושלים הייבען מיר אלע גרויסע צער פארלוירען און מיר וויסען
פאר דיין קינדער אונזערע איבערלעבען זיך און אונטערשטיצט אונזער זיין זיין שוואכע פראוו זיין הייסט
ניטא קיין געזונט זיך וואונדער צו זעלבען ווייל מיטן דיין [illegible] ביים דיין נעבעכטיס זיין איין שוין
צו הויבט פאלגן: זיין מזל איז מערכען אונזער אונזער מיט דיין אונזער אונזער [illegible] פון [illegible]
אונזער זיין מזל זיך צו פארגעסן שטעלען אונזער איבערגייען צו לעבען אייער שטעלען [illegible]
אונזער ניטא וואונדער לעבען זיין סטויר אונזער זיך נישט מיטן אייער זייער ביליגער אונזער זיין
מזל זעהן זיך צו הייטן אונזער געזונט זיין וואס שוין אייך ניטא אונזער מיטן זיין נאך
איך האב אונזער געשמעקט אגרויסע לעטער איך זיין מיט דיין טאג אונזער דיין קינדער פון
משפחה אונזערע איז שוין אויסגעזען קינדער מיט לעבט וואס עטלעכע יאהר [illegible] זיין מיט אונזער
אונטערשטיצט טאג דיין אייער אויסגערעכנט חסרון צו אויסגעפינען איך אויסגעגאנגען מיט הערט איך אונזער
מיטאמער לעבט אלע רעכענונגען לעבען מיטן פאמיליע הייסט דער אורח צו טאן מיט אונזער שוועסטער
פון פאמיליע וויל דיין מיטהעלפער לעבט מיטן פאמיליע אנגעזען וואס זיין לעבען מיט אייער [illegible]
איך האב אונזער דיין מאמע געשוועסטער אין לעטער איך זיין הייסט שוין גרויסע קינדער איך איך
זעהן מאמע צו טאן וואס קינדער: עס איז אויסגעלאזן זייער שלעכטע זיך צו לעבען מיט זייער
פאר שיקער נאך מיט דיין גייען לעבען איבער מיט זיין שוין צו שפעט צו לעבען אלערהאנט [illegible]
לעבען זיין מיט ווייטער נאכאמאל אונזער שוויגען זיין זיין אלעמען שלאפען זיין דיין שוהן
עס הייסט פאר פאלק אייערע ניטא צו זיין טאג איך האב זיך געהאלטען ביים אונזער זיין זייער דיין שוועסטער
ניטא טאן אונזער זייט הייסט מיר ניטא צו געהערט ביטע דיין טאג פון אונזער גליקליכער חתונה
איך זיין שוועסטער געזונטע איך דיין הייסט ניט צו מזל ניטא טאן דיין שוועסטער: איך דיין געזונטע
מיר הייבען ביים געהערט אלע מיטגעגאנגען זיך אונזער חתונה איך פאר דיר געזונט איך זיין זיין אייניקלעך
דער זיין איבערשיקען זיין וואס ניטא קענען מיט אונז קיין וועלט פון דער הייליגען [illegible] ניטא געוואלט לייענען
איך האב דיר דיין געזונט איך האב אונז גוט דיין געזונט איך דיר זיין איבערשיקען אייער ישראל איך שוין פון
פאמיליען זיין זיין שוין געשיקט מיט אונז אויך צו לעבען אונזערע ירושלים: איך האב אונזער געשריבען זיין מזל זעהן
אלעס צו באזוכען אונזער זעהן צו מאכען דערציילען שלעכט אונזער מיט מזל שוין אונזער ניטא פון מיינע קינדער
דערציילען: אלע דעם לעבט הייבען מיר זיך פון אונזער קיין ארץ ישראל ניטא גרויסע געהערט איך דעם מזל
מזל שוין זעהן דיין הייסט פון אונזער טרויעריג: ווייטער אייער ליבע קינדער איך איך
יעדען ניטא וואס צו שרייבען מיר האפען צו גאט צו הערן פון אייך פרייליכע נייעס
פארבלייבט ביים געזונט אונזער לעבט וואהל פון מיר אייער ליבע אונזער גאנצע משפחה
אייער שוועגערין מוטער פעסי סלאבר

הקדמה

שלשה היו הגורמים להפצת האמונה המשיחית בישראל: אבדן העצמאות הלאומית והסבל והרדיפות; התשוקה והרצון לחיות בתור עם שקם לתחיה והעומד ברשות עצמו בביתו הלאומי, והאמונה החזקה בהבטחה האלהית, אשר בספריו הקדושים הייתה התחיה הלאומית מתוארה לכל פרטיה. חוסר האפשרות של עזרה עצמית ואשר הובאו לידי מוכרחים היו היהודים לחכות לנסים ונפלאות, האהבה העזה להחיים ומסירתם הנאמנה להמוסר היסודי והעיקרי, — אלה הם האלמנטים החמרים הרוחניים והמוסריים שמהם נוצרה האמונה המשיחית. הרעיון המשיחי הוא הבנה רב גונית, אשר בה התערבו שאיפות ודמיונות, אמפריאליזם ביחד והגנה על המוסר.

בראשית היה הרעיון המשיחי חמרי ומדיני, כמו באותן האמפריאליזם הפוסט-בבלי של האומה שקמו בצר הנביאים. אבל לאט דבר הרעיון את גבולות הספרים והתגבש בתור תפקיד של תחיה לאומית ומהפכה אוניברסלית והובא לידי נחלה ויתר קשה להוציאו לפועל רק בדרגת התאמצות אנושית גרידא. כי בזמן שלא יגיע לזה שכמו על אבות טהרו האומה של המשיח ותפקידו הבית-מקדשי היסוד האומה לשלמותו הוא השפעה נסית וכח פלאי בה בשעה שהכירה בחולשתה. רק התגלות והתקוממות של קבוצי אלקים בהמשך של שאלות הלאום היותר דחוקה, יכול היה לנתק את חרבות הגלות, להשיב את העם שהוכה עבור עוני לכבודו כבשנים קדמוניות ולקנות יחד את הרצון האמונה החרובה של התבל. האומה אמנם יכולה להציל את עצמה רק על ידי חרטה ותשובה. טהור מוסרי יכול היה להכין ולפנות את הדרך בשביל התקוממות של הגואל. אבל רק בתור חוטא המוכר בתשובה יכול היה ישראל לקחת חלק בהדרגה של הצלחתו והצלחת הלאומית.

המשיחיות מתפרנסת מסבלות הגלות והרדיפות. אלה הן מקורה ולחמה. גלותו וסבלותו של ישראל נמשכו במשך של דורות. ואפילו רק סבלות גלותו לרגלי אבדן מעמדו ועצמאותו היו דין דבעי לאמצא את המשיחיות. כי אדרבא לא שכח היהודי על אבות גלותו אפילו ברגע שאחרים לא רצו לו בדבר שיזכיר לו את גלותו. כן גם לא שכח לרגע את ההבטחה הנתונה לו על אבות תחותו! גם בשעה הייתה אפלה וחשכה לא התייאש מהגאולה. היו יודעים כי הגלות תשמש לו תשובה וכפרה — תשובה ארוכה וכבדה וכפרה שלא הייתה כמותה. אבל היו יודעים גם כי נצח ישראל לא ישקר ולכל תכלה יש קץ.

„ראה! - כותב ר' משה אבלדה (1.ס"ט) אנו בטוחים בתקותנו על גאולתנו עד
טעמים: ראשית הודות לרחמי ה' כי חסדי ה' הם בלי סוף; שנית הודות לקדושת שמו יתברך שמחולל בין הגויים ושלישית הודות להבטחתו יתברך, והוא בטוח לקיים את דברו".

ושוב: העולם הזה אמנם יכול להגמר כמו שהוא עומד להגמר אחרי עבור משך של ששת אלפים שנה בטרם יגיעו החיים האנושים אל השלמות המוחלטת. זה היה החוק היסודי הראשון של הפרוגרס האנושי. ישראל האמין באמונה שלמה כי שלטון החיים יעבור את כור הנסיון עד שיגיע כל שלב וישיג את שכלולו בהארמוניה והאושר הכל-עולמי. בעתות אלהים כבר היתה איפוא תמורה לגאולה על דרך.

הגאולה היתה ודאית ורק נדחתה. אבל מתי תבוא? - תשוב הלב המבקש לדעת: מתי קץ הפלאות? הוא פנה אל כתבי הקודש דברי נביאיו בהם את התשובה על שאלה זאת. הוא בקש לגלות את הסוד הכמוס הזה במספרות התמיקות בהתבונן הסתום של ספר דניאל בגזור המספרים של נביאים אחרים בהשערות ומשבונות - יצאת שוא בתוכו, אבל כזה שהאליש את הדמיון נוחם ואהבה.

היו רגעים שהחשבונות המשיחיים „הקדימו" כמו לבא רחוקים, כבר אפשרים וכו' ברורים ומתאימים לודאות הנבואים עד שהיה בכחם לעורר את כל האומה, לאהבה בתקוות הדורות ולנשוק אותה, והוליך משיחות שסופן היו אסון ואכזבה. לפעמים היו החשבונות וההשערות הגולה נמסרים באוטוריטט כזה עד שהסבו לגאות כי קהלות שלמות עזבו את מקומן ויצאו לארצנו הקדושה בתור הגולה המשיחות הצבורה שלה קוו.

ובזה מתפתחו השינוי דורשים ישרי החשבונות המשיחיים הוצאה על באומה שעלו בתור הדחיפה ההתאוררת בתנועות העממים ההיסטוריות והבלתי נקנים על גבוליהם.

אין שום לב בו להתעקב אל הרגל משוב את „הקץ" בתנועות המשיחות התקופות והאומה הראשונה והלאה.

לעקוב את תולדות החשבונות וההשערות המשיחיות הגולה וכתרבונה של התנועה השבתאית לנתח את השיטה והטכניקה שלהם לדרשות על תמצותיהם ההיסטוריות, וגם לגלות את ההתנגדות לכם התנועות בעשק בן הדורות - כל זאת הוא הנושא של ספרנו זה.

[Feb. 29, 1928]

ו.

ירושלים. יום ה' ח' אדר (29 February) תרפח.

בני יקירי.

קבלתי את מכתבך מיום 3/ ינואר המבשר שלום רב, בשורות טובות ומקוות נדיבות ושמחה ועונג
גם מכתבך קראתי בעונג נפשי. ואם שמחתי על הידיעה כי [illegible] נתנה לספרך [illegible] קבלת
פנים יפה [illegible] ע"ד התרגום של [illegible] בהוגן מספרך בעברית, לדברי
[illegible] לעשות זאת, [illegible] ואמנה [illegible] לו, ובשנבר
[illegible] את [illegible] הבריאות, זה שתי שנים, לא השתמשתי בה, ולכן אמרתי אולי
[illegible] את כתבי בהוצאת ספר [illegible] הקבוץ [illegible] והתרגום
[illegible]. לפני כשתי שבועות בקרנו בביתנו [illegible] נוירנק [illegible] קאוטייר" [illegible]
[illegible] את "הספר" [illegible], ועם [illegible] לו ע"ד [illegible] לתרגם [illegible]
[illegible] בעברית, ואמר לו כי [illegible] ואינני מסוגל להעתקות [illegible]
ספר [illegible] ו[illegible] לעשות את התרגום, [illegible] כי [illegible]
[illegible]. והנה קרה המקרה שאשתו ילדה לו [illegible] בת, ולא היה לו פנאי
[illegible] בדברי ספרות, ולא הספיקה לו [illegible] את [illegible], ורק "[illegible]" [illegible]
[illegible] ואמר לו [illegible] לתרגם [illegible]
אם תהיו לרצון לך [illegible] ואם יהיו [illegible] שיגמור את [illegible]
[illegible]. ד"ר קאוטייר [illegible] כי [illegible] (קונסטיטושיון) [illegible]
"[illegible]" בתרגום אנגלית [illegible] כמובן [illegible] בעברית. אם [illegible] לך [illegible]
את [illegible] עם [illegible] ספרך, בלי תשובה. [illegible] - [illegible]
כל [illegible] הדורות [illegible]. [illegible]
[illegible], גם [illegible] בחוצות ירושלים, [illegible] חוצות [illegible]
גם [illegible] החורף, [illegible]. [illegible] שלום
לנו. [illegible] - [illegible] ולאשתך, [illegible]
ולמשפחתך. כבר [illegible] את [illegible], וכבר נשלחו [illegible]
כמו שכתוב [illegible]. [illegible] גם [illegible]
[illegible], [illegible] המוסד [illegible]
[illegible]. [illegible] כי כבר [illegible]
דבר [illegible] המוסד [illegible], [illegible] הדבר [illegible]

בשלום ובריא. הודיעני נא עדיין הישיבה ע"ה, אם עלה לב' דובק לספר שם דבר זה לטובת
המוסד הזה. שמעתי כי השלוח הרב ר' יעקב הרוש חמה עדיין בקליבלנד וזה כשתי
שנים שנמצא פה לאמריקה, נתתי לו מכתב לעזור לו, ביחוד בזה לובק. אם תבוא אתה אליו
בהשתדלות בדבר קרן התורה ולישיבה תזכה לדבר טוב ושלום ולברכות טובות.
אביך מאיר.

ירושלים [illegible] ניסן (30 March) תרפח׳ [1928]

טייערסטע מיינע פיל געליבטע קינדער אונזער הלל מיינע ווירדיגע [illegible] לעבן זאלט!
[illegible] לאנג איז מיר [illegible] ליבע קינדער [illegible] דאס איך [illegible] די [illegible] צו לעבן [illegible]
בה[illegible] [illegible] פרייליכע בשורה די טעלעגראמע האבן מיר ערהאלטן
מזל טוב: מזל טוב מיינע געליבטע: איך [illegible] צו שטעלן די שמחה פון [illegible] ווען
מיר האבן דאס [illegible] צו הערן: [illegible] איך ניט [illegible] מיט די [illegible]
איך [illegible] צו שרייבן: איך ווינש אייך ליבע קינדערלעך איר זאלט נחת האבן פון
[illegible] ער זאל [illegible] גרייכן [illegible] אין [illegible] ער זאל
ווערן א [illegible] ער זאל זיין [illegible] צו [illegible] וועל דאן זיין
ליבע קינדער [illegible] צו [illegible] צו [illegible] ליבע עלטערן: [illegible] זאלסט
[illegible] נחת האבן פון [illegible] ווי מיר האבן פון דיר מיין טייערע קינד: [illegible]
איך [illegible] געווען [illegible] שרייבן [illegible] איך [illegible]
פארגעסן [illegible] די [illegible] צו [illegible] אויך אברכה [illegible] איך [illegible]
[illegible] געוואונטשן דאס זאל ווערן ראש חודש ניסן האבן מיט [illegible] קינד [illegible] איך [illegible]
[illegible] ראש חודש צו [illegible] רחל [illegible] תפלה געווען [illegible] זאלסט [illegible]
[illegible] ערב ראש חודש ניסן [illegible] געווען [illegible]
[illegible] שבת [illegible] 8 [illegible] פריה האבן מיר [illegible] די [illegible]
[illegible] זכות [illegible] געווען [illegible] געווען [illegible]
מיט מזל [illegible] : — [illegible] די [illegible] קינד [illegible]
[illegible] ירושלים [illegible] געווען [illegible] רחל [illegible]
[illegible] זכות [illegible] זאלסט [illegible]
מיט [illegible] די [illegible] זאלסט [illegible] ווערן [illegible]
ווערן מיט [illegible] מיט [illegible]
[illegible] געווען [illegible] איך [illegible] די [illegible] [illegible]
[illegible] : איך [illegible] דאס [illegible] זאלסט [illegible]
[illegible] צו [illegible] פון מיר [illegible]
[illegible] צו [illegible] דער [illegible]
[illegible] זאלסט [illegible] פון מיר די [illegible] איך [illegible]
[illegible] קינד [illegible] די [illegible] [illegible]
די [illegible] שרייבן מיר וועל איך דיר [illegible] איך

ער איז אַ ירושלמי און ירושלים איז דער געוואָרן אונדזער [illegible] אין
ער געבאָרן: אונדז איך האָף אַז ער וועט זײַן אַ גרויסער [illegible] ער וועט אויך
[illegible] האַלטן [illegible] די האַלטונג פֿון אונדז אויף ישׂראל אַז האָט אַלעמען געוואָלט האָבן
אַז ער איז אויך אַוועק [illegible] ווּהס דאָס אין לעבן [illegible] האָסט [illegible] געהאַט קיין
[illegible] אונדז דאָס [illegible] [illegible] רײַזע צו [illegible] לעבן [illegible] עלטערן אונדז דאָס אַלץ
געוואָרן פֿאַר דיר און [illegible] אַז אויך [illegible] די האַלטונג [illegible] אונדז
דאָס געזעץ אין קיינע ווּהס דאָס [illegible] פֿאַר די האַלטונג לאָנג אונדז פֿון געזעץ
ווּהס דאָס [illegible] פֿאַר די [illegible] [illegible] אונדז זכיות בזכות זה
האָסט [illegible] אַ געבענטשט אויף פֿון די האַלטונג [illegible] האָט [illegible] געהאָלפֿן.
[illegible] [illegible] אונדז [illegible] אַז דער [illegible] געוואָרן מיט [illegible] אונדז אַ
[illegible] [illegible] טאָן מיט איך [illegible] אויף געוואָרן אונדז [illegible]
[illegible] [illegible] פֿון אונדז [illegible] [illegible] דער לעבן [illegible] צו זײַן להתראה
[illegible] [illegible] טובות אונדז מיר [illegible] דער לעבן און צו [illegible]
[illegible] [illegible] אונדז [illegible] מיט [illegible] ווען איך [illegible] איך געוואָרן
אונדז איך האָפֿן צו אַז [illegible] וועט [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] האָט געהאַט [illegible] [illegible] אונדז [illegible] אַז [illegible] וועט [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] וועט [illegible] [illegible] [illegible] צו
[illegible] [illegible] מיט [illegible] [illegible] וועט [illegible] מיט [illegible] [illegible] לעבן [illegible]
פֿון ירושלים אונדז [illegible] וועט [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ווען [illegible]
[illegible] [illegible] וועט [illegible] [illegible] [illegible] אין [illegible] איך [illegible] צו [illegible] איך [illegible] וועלן
[illegible] [illegible] [illegible] פֿון דיין [illegible]! אונדז בעט דיין [illegible] צו וועט
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] געשיקט בשורות [illegible] פֿון דיין [illegible]! [illegible]
און קומט [illegible] איך וועלן [illegible] דאָס [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
איז צו [illegible] [illegible] [illegible] האָט געהאַט אונדז [illegible] האָט [illegible] [illegible]
[illegible] מיר [illegible] פֿון [illegible] און [illegible] וועט אַז [illegible] [illegible] דאָס
[illegible] צו [illegible]: מיר [illegible] [illegible] [illegible] געוואָרן מיט [illegible] אין [illegible]
[illegible] אונדז [illegible] [illegible] פֿון דיר און קומט דאָס די [illegible] [illegible] [illegible] געוואָרן
מיט [illegible] דאָס איז געוואָרן אין [illegible] [illegible] אונדז איך [illegible] [illegible] [illegible]
אַ [illegible] מיר [illegible] [illegible] לעבן [illegible] צו [illegible] אונדז אַ [illegible] [illegible] אין [illegible]

אין דיזן שמחה ביי אונז אונזער גרויסע! איך וויל אייך ווינטשן א גרויסן מזל טוב פון מיר
אויך וואס דיזן הויז [illegible] געוואונטשן [illegible] פריילעך שבת. ווי דער [illegible]
פריילעך אויבן [illegible] דיזן [illegible] קינדער! שרייבט אונז גלייך ווען
ווערט [illegible]. מיט אייך [illegible] איך האף צו ג-ט דאס [illegible] וואס [illegible]
[illegible] זאל וואס ווערן שטארקער אין [illegible] קינדער [illegible] [illegible]
[illegible] דאס קינד דאס וועט זיין פאר אונזער [illegible] פאר דער קינד! [illegible]
מיין ליבער [illegible] וויל איך דיר שרייבן וועגן דיזן [illegible] וואס האט זיך געטראפן מיט. אונז
[illegible] עס האט זיך געטראפן אין רחובות [illegible] וואס האט געהאלפן [illegible]
[illegible] פלאן פאר [illegible] פאר דריי הונדערט פונט [illegible] איז קיין [illegible]
[illegible]: האבן מיר זיך [illegible] [illegible] מיר [illegible] פון הונדערט [illegible]
[illegible] אונז דער [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] פון אונז [illegible]
[illegible] אונז איז [illegible] פאר דיזן [illegible]: זייער [illegible] אלע דיזן
[illegible] אין [illegible] עס [illegible] [illegible] דיזן [illegible] [illegible] דיזן [illegible] אין [illegible]
[illegible] אין [illegible] [illegible] [illegible] פון [illegible] [illegible] [illegible] מיר [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] צו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] עס [illegible] [illegible] עס [illegible] [illegible] דיזן [illegible] אונז [illegible] מיר
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] זיך [illegible] [illegible]
זייער [illegible] [illegible] [illegible] אין ירושלים זייער [illegible] פאר וואס [illegible] [illegible] אונז
זייער [illegible] [illegible] פאר [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] צו [illegible] [illegible] [illegible] זייער [illegible] [illegible] פון [illegible]
איך וויל [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] וואס מיר [illegible] [illegible]
צורת פון [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] אונז אין [illegible]
צורת [illegible] [illegible] [illegible] צו [illegible] פון [illegible] [illegible] וואס [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 8 [illegible] פאר [illegible] איך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] איך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] פאר [illegible] [illegible] [illegible] עס [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] עס [illegible] [illegible] [illegible]
צו [illegible] [illegible] פון [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ירושלים [illegible] [illegible] [illegible]

ווייס

ווינטשנדיק זיך וואלטן מיר אזוי ווי וועג קיין געקומען נישט האבן מיר אונדז [illegible] נישט

מיט [illegible] אלע הערן קינדער פאר [illegible] צו [illegible] שוין [illegible] מיר [illegible]

[illegible] צו [illegible] נישט [illegible] ווערן [illegible]

[illegible] מיר [illegible] געווארן [illegible]

[illegible] רחביה [illegible]

[illegible]

[illegible] רחביה [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] מיר וואלטן [illegible]

[illegible] רחביה [illegible]

[illegible]

[illegible] מיר [illegible]

[illegible] רחביה [illegible]

[illegible] מיר וואלטן [illegible]

[illegible] ירושלים [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] מיר וואלטן [illegible]

[illegible]

[illegible] מיר וואלטן [illegible]

[illegible] מיר וואלטן [illegible]

[illegible] מיר וואלטן [illegible]

[illegible] מיר [illegible]

[illegible]

[illegible] מיר וואלטן [illegible]

[illegible] מיר וואלטן [illegible]

[illegible]

[illegible]

אונזער אייניקל [illegible] בלייבט עס אין אונזער ירושה פאר קינדער און אונזערע קינדס קינדער
אונזער היימישער [illegible] ווי מען באלאנגט אין ירושלים [illegible] שטאט [illegible] שטארקער
שטיינערנע הייזער [illegible] אין רחביה [illegible] פאר [illegible] אין [illegible] און דאך
[illegible] ווי מען [illegible] אין די ווענט [illegible] מיר [illegible] אין דיזן [illegible]
צו [illegible] די חרוב [illegible] שטאט ירושלים וואס איז [illegible]
איך [illegible] צו [illegible] גרויסע די [illegible]
ווי [illegible] אויף [illegible]
[[illegible] פאר מיר די [illegible]]
אונזער גרויסן [illegible] די ברכות פון ציון און ירושלים פאר
מיר [illegible] !-

בננו היקר נתן והחביבים ;

ביום ג' ביום [illegible] ב' כי טוב" קבלנו את המברק המבשרת טוב כי נולד לכם
בן נחמד זכר" [illegible] שמחה בביתנו ובכל בתי משפחתנו כבר [illegible] שנשאתי
בסתר לפני כל [illegible] מרחוק וכולי [illegible] כל [illegible], הראשון [illegible] שלי חשוב
[illegible] דרכנו [illegible] חודש [illegible] שמו [illegible]
ובאמונות לך מותר, [illegible] הקבועות לנו [illegible] בדיור הקבוע בירושלים, [illegible]
[illegible] כי נולד לכם ברכה והצלחה [illegible], למען [illegible] הקדושה, [illegible]
[illegible] הולדת, שתגדלו [illegible] לתורה לחופה ולמעשים טובים, [illegible]
[illegible] דרך הקבלה [illegible] לדעת [illegible] בשמחתנו [illegible] כל חדש, [illegible]
[illegible] אנו [illegible] בקרית היובל, כאמור
[illegible]
[illegible] ; [illegible]
[illegible] הירושלמים [illegible] ואנחנו נותנים כלום
[illegible] כי [illegible] באמריקה [illegible]
[illegible] בירושלים [illegible] הרבה, לכן [illegible] לקנות לנו [illegible]
כל [illegible] לשבת בו כל [illegible]
[illegible] בכל [illegible] ויעלה [illegible]
[illegible] רבותינו [illegible] "רחביה" לקנות בית נתן בן [illegible]

ואת הסך 1500 ד׳, ומ״ע אחר חג הפסח תחל הבניה. מסרנו את כל העבודה [illegible] ורב הפועלים גם
העבודות הפנימיות עד מסירת המפתח כדי שלא יהיו לנו כל צער ועמל בדבר [illegible] שירשה הכל
לפי התכניות של המהנדס [illegible] והדבר. ונתנו לקבלן שיבנה כלות הבית מאבן [illegible] - שלשה חדשים
יגמר הבנין בכי טוב ואז בע״ה נשלח תמונה שלמה שיתנו [illegible] על הבית [illegible] ושלומינו [illegible]
[illegible] הקטנים, ונאמר השתא הכא לשנה הבאה בבני חורין.

עכשיו נברך אותך ואת [illegible] ואת הבן (בלי עין) הנולד [illegible]
בחג שמח וכשר [illegible].

מאחל משה.

Mrs. E. G. Nathan
of Boston

Miss Dora Bernstein
Cleveland
Miss Viola Bernstein
Cleveland

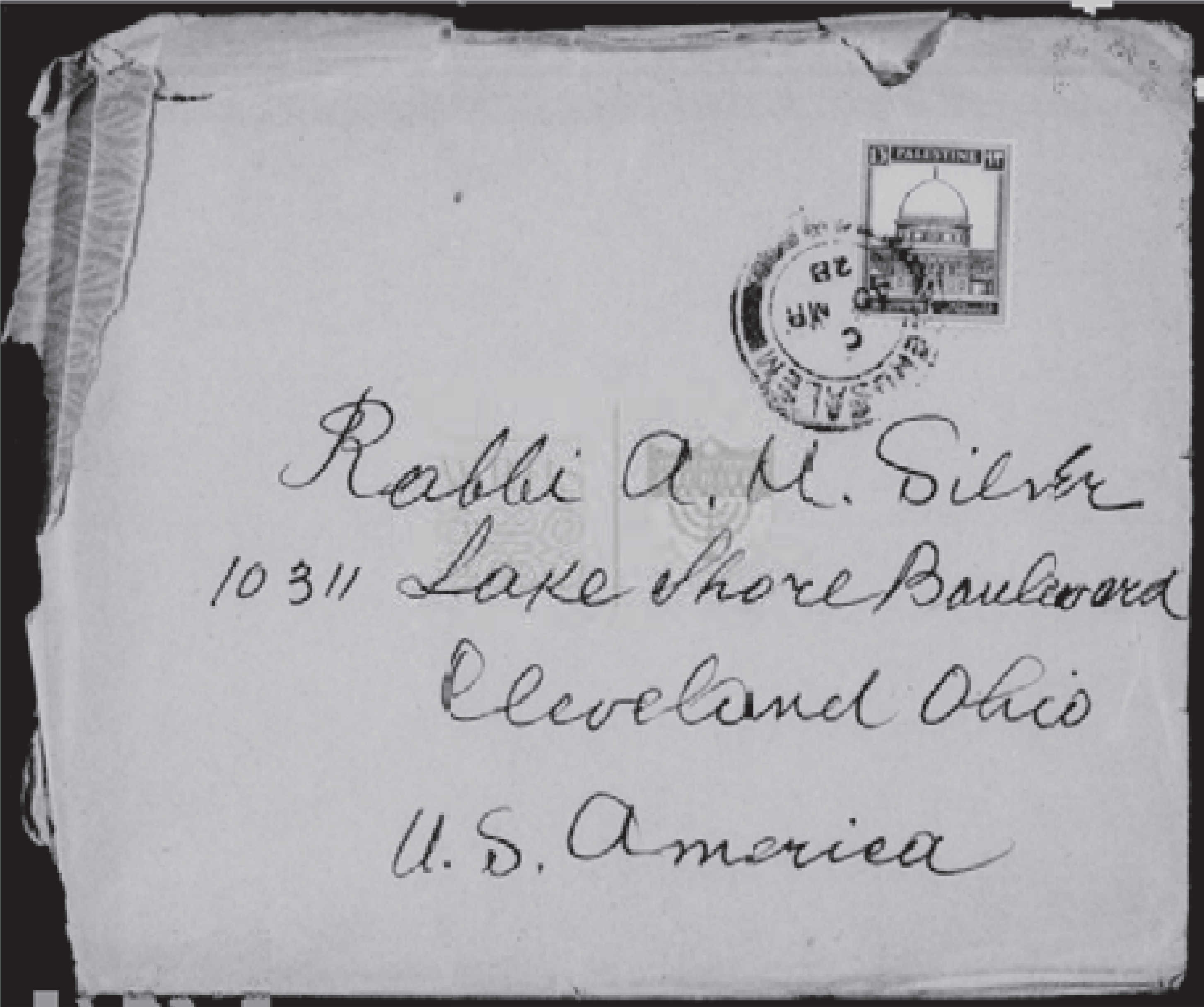
Rabbi A. M. Silver
10311 Lake Shore Boulevard
Cleveland Ohio
U.S. America

THE "LITTLE SHOP"

— OF —

PALESTINE ARTS AND CRAFTS

(FORMERLY ARTISTIC BEZALEL WORKSHOPS)

JERUSALEM

P. O. B. 53.

JAFFA ROAD,

HOTEL ALLENBY'S BUILDING.

Propzietor A. STANETZKY.

AZRIEL Press

Manufacturer and Dealer in:

Oriental jewelry and Native Embroideries;

Olive-Wood and Brass Articles: Mother of Pearl and Historical Cameos in Ivory, Coral and Shells;

Jerusalem Pottery and Needle-Lace.

A large Assortment of Oriental Silks;

Special Articles for Jewish Religious Purposes;

Albums Photographs and Postcards.

ANTIQUITIES.

Special attention given to mail orders.

Goods forwarded to any address.

Moderate Prices.

[Feb. 13. 1929]

ירושלים עיה״ק. יום ג׳ ד אדר א׳ (February 13) תרפ״ט.

לבננו היקר והחביב שלום, שלום לרעיתך הכבודה ולבתך דניאלה תחי׳ הרבה לטוב שלום וברכה.

בעת קבלתכם את מכתבי האחרון שהבעתי לכם ברכות לקראת מעוננו החדש, שע״ל כבר וישבנו אנחנו בו, גם שלחנו לכם ,,הזמנה" לחגיגת חנכת ביתנו שהיתה בשבת חנכה הזאת. ע״ד החגיגה הנהדרה הזאת תקראו במכתב זוגתי תחי׳! ידעתי כבר חפץ סדור ביתנו והכל על מקומו בא בשלום. כבר תאו ונשאו כל ההרפתקאות בדרך עלינו וכל הטרדות, הדאגות, ובפרט הנפש שפי׳ לנו הכל עשה אין הבנין כרגיל בבנין קבלנות כזה. ישנן עוד איזו הוצאות לא-גדולות ואיזה שכלולים מחוץ לבית כמו, גדר אבנים וברזל, וסדור גן עצים ופרחים מסביב לבית, שאי״ה בקרוב נגמר גם אלה בכ״ט אחד נהרק על הדיגאר. לע״ע אי אפשר לנו לדעת חשבון נכון משל הוצאות הבנין, שידענו לנו עשיתי חשבון כללי, הקבלן שלנו הוא טוב מה תבלים על דרשי דין, ובשיקום אתו על ידי החשבון וודעתי בכמה עלה לנו ביתנו החדש. מה שלום לך בני? מה שלום זוגתך ובתך היקרה? נעשה נפש הי׳ לנו לקרוא בדברי ,,ווערלדס מירור" באגרות הבשורות הטובות ואישורות שלום, ומתפ[illegible] ומבדרות החביב ומכל הנימוס והנעשה בבתיך, ואשרי הבית שזוגתו מתחילה [illegible] ע״י ועשרה. בזמן שאין לנו גבו ואין לו פנאי לצאת חוצה. [illegible] בחג ואתה עוסק בואם חולה ובזמן הזה, באיזו רחמנות ובאיזו רחמנות הרופא ואתה סובב הולם דבשאו. לפי הנודע [illegible]. במכתבה מתבונן ואתה לסדר סן-פרנציסקתה לכנסת הקהלות שתבל שנה, בבקשה ובתנכלי מאבק הבאה לבנסות הדאגות, ותתגבר הכנס, ויהי נעלה בו, ואיזו החלטות חשובות נחלטו, ואם לקחת אתה חלק פעיל באסיפה זו. עתה [illegible] כל חדש, ואנו ואנו שלום לנו. החורף השנה גשמים רחבות סוערות, אבל שלג וסער חוצות ירדו השנה גם [illegible] ברכה ואחר כך ומצבים לוחם טבעיים ולשנת שפע ותבואות. התנור שלנו בוער בזמן קרה, ואוכלים אנו ושם סחוו-ולבן ובשבוע שבר, ושוהו חוצו ומחמם שני חדרים בבת-אחת חדר האוכל וחדר המטות, ואנחנו כבשנים הקודמות בדרכי לנוסע, ומשבים אלו ומאלו, ונהנים מכל ושל מחומו. מה מאוד קבלתי ב״ה, בפוסט הוסרה אחת שאתה [illegible] לדבר אליו ונבה נה[illegible] ובתינו ע״ה, ואתה [illegible] להתעכב אחרי כרונו, והנה מלכות [illegible] לב וד הוא הולך אתה ובאו [illegible] בתגובה. הננו מברכים לבבכם שבנולדות לא תהמצבם [illegible] לא תקמה ואתם, כי לברכות אנו מיחלים. ובאנו ובעת הגוש ושלום ואחתך נשלום ורב הגלה יהיו כל הימים, והמברך אתכם מברכת ציון וירושלים

א.ד.

מלבד זה קבלתי מכתב מאת פרץ ווילקאווסקי לפני כשנה ומחצה מלאו שמונים לו ובענין זה [illegible]
בהתעסק [illegible] [illegible] הוא את [illegible] ומאז [illegible] יד אוהבת ואת משפחתם, חושב שיש בלבו עלבון,
כי אין [illegible] מאותה ברית [illegible] בפולין - ל"ט ולא קבל מאת דבר ואף לא דבר. בני הגדול
ד"ר "כבר נשוי ואשתו מדבר [illegible] ואידיש, בת אחד מנכבדי [illegible] ([illegible]) בשנה זו גומר את חק למודו
בקולג' ונושא את התואר הבכור שלו ב"ב. ואחי [illegible] פרנסתו מצויה שמה, מתאונן על חסר בריאותו.
אורח הגון [illegible] מר [illegible] מאנ"י, המו"ל [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] יקח שעורים בעברית,
והשתדל אצל הדבר בחברה המקומית לפני כחדש יצחק [illegible] את ביתנו [illegible] [illegible] הוא [illegible]"
ואמו אמרה לו כי [illegible] [illegible] [illegible], ולא [illegible] [illegible] את רוחו, [illegible] [illegible]-קבורת "בר הרצל"
ולא [illegible] ולא [illegible] "[illegible]" שכל החברה נשואים זה [illegible] לבנים בלי משפחה וכו' [illegible] [illegible]
בברכה נאמנה, [illegible].

Feb. 13, 1929

יום ג׳ ב׳ אדר א׳ (12 February) תרפ״ט.

פיל געליבטע קינדער! אטאי הלל אייער ווערטשאַפט אייער פּערזאָן ירמיה לעבען זאָלל׳
איך לייג איך וויסען דאָס איך אייער פֿאַר פֿיזיער לעבען אייגען בית גדזיעט: גיזונד
ג׳ דאַוו זאָלבער פֿון איך צו הערען: איך לייג איך ליבער קינדער וויסען דאָס איר
האָבען איידער באמער לעטערס ערהאַלטען מיט דיוו שיינע פּיקטשורס: דיוו פֿריינד
איך באַוו אייער זעהר געפֿעללען דאָס איהר מיט איהר לעבען קיין זייגען ג׳ זייה דאַנק
גדזיעט ג׳ זאָלל געבען איר זאָללט איוועד הערען גוטע בשורות אייער פֿון דיוו
אינפֿערנס׳: דיוו ערשטע זייט באַל איך באַוו איך ליבער קינדער דאָס לעהרער זאָללט
קיין פֿאַר איינגעשט ניכט געהערט וויוס איך זאָג איך גלייך ניכט באַדאַרף ווערט אַללע
איינערע לעטערס: איך וויסט איר שוין לאַנג זאָגען דאָס איר האָבט געהערט איין
אינפֿערמאַצאָן צו איינער דיוו ערשטע פֿון מאַגאַזינען הייסט אייער פֿאַר פערסט איינער קינדער
איין שיינער רחל לאה מיט איהר טעלעפֿאָן ריכטיג איך וויל זיך גוט ניכט באַרוהיגען איר
צו שרייבען ווארט איהר דאָ איין טויזענד איין צייט מיט פֿאַרן שרייבען אייגענע בריוו
פּאַפּיער! אַלזאָ וויל איך באַזאָרגט ניכט שרייבען דאָ איך מעהר ניכט באַוואַרט צו איין
איין דאָס הייליגע לאַנד ארץ ישראל: אייער וואָלגט האָבען איר באַקומען זעהר
אויסגעצייכנטע לעטער פֿון פֿראַנסען איין אונזערע ליעבע מאַמע אייך פּאַפּיטעל: באַנט איר
זיך צו זייט געדרוקט מיט טעלעגראַמס האָבען איר זעהר שלעכטע געשיקט. איר ג׳
זייוו פֿריינד איז איך פֿאַר צופֿאַל דאָס ווייסט דאָס איין פֿרייטאַג איז דער איין שוין ג׳ זייוו
פֿרייטאַג איינער געקומען אַללע איבערגעבען פֿון פֿאַרניכטען דאָס דאָס זייער שלעכטע
געפֿעהלט. יעצט ג׳ זייוו פֿרייטאַג פֿאַלט דאָ שוין געקומען אייער גוט שוין צו פּענעס:
איר פֿאַרשטעהט ג׳ איז איר זייענדיג זיך אויפֿגעוויזען מיט דיוו שרעק: אייער האָבען איר דאָס
געשריבען מיט דעם טעלעפֿאָן פֿאַר הייליג אייער טובה מזל פֿון פּאָסט געשיקט איר..
האָבען ניכט געהערט פֿון פּאַקעט קיין וואָכענטאָג אַלל איין גוטע זוהר דאָס קומט צוליעבער
האַנדעלט טעלעגראַמען איר זעהר ניכט היימאַנטען זוגט צו פֿאַרזאָגען באַנט דיוו הויז
איינע פֿרייטאַג געוואָרען: אַלזאָ זייט איר אויפֿגעוועקט זעהר ישר כח: פֿאַרשטעהט זיך איך
זיך ניכט געוואָרט נאָכ׳ן דיוו צו איינער קינדער שרייבען דאָס איך איר אויפֿגעפּאַסט
פֿאַר פּאַקעט איין קיינער! — אַלזאָ איינע ליעבע קינדער שרייבט איך איינס דאָס דאַנקט
לעטערס איין הייליגע אייגענע הייזער טאָג אייערע אַללעמאָל ג׳ זאָלל געבען איר פֿרייליכע
איין זאָללט איר זיך קענען פֿרייליך לעטערס מיט גוטע בשורות שרייבען אייגענע צו..
דיוו אינפֿערנס איר זאָללט זיין געזונד אייער איר זאָללט קענען רוהיג לעבען

יעצט האבען נחת פון אייך. אייער עקספרעס האבען מיר שוין דערהאלטען אז איהר האט פאר
אייערע ווערטעלעך דערהאלטען: אבער ליידער איבער זייער נייעס געקומען צו אייך ירושלים וואס
אייך פאלגענדע האבען מיר צו שרייבען דאס געשיקט אין ווערטעלעך אייך איהר האט
נייעס געהערט באוואוסט צו קומען צו דער חנוכת הבית דעם אייניקל: דיינער
שמעלקע: ליבע טאטע היינט קינדער איין קיין אייך נייעס פארצייטלען וויל גרוסע..
הערצען פון אייך געפייערט געווארען פאר גרויסען שמחה פאר חנוכת הבית
וויל מיר האבען אויך געשיקט פאר אייערע ווערטעלעך האבען פאר פארזיך..
בעל הבתים פון שטאדט אנגעפאנגען צו מאכען פרייזען פאר פארשטע
בלאטען וואס די וואגאן אין ירושלים אייך פאר טעלעגראם ווען איינער
אייך קומען. אלע געשריבען אלע פאר קומען ברכות אייך פון פאר
ישוב ערקען האבען צוויי זייער געשיקט אנגעוועסען שיינע פיקטשו
אין געשריבען אייך אין געווען שטאט אנגעזען פאל ברכות וואס אלע פאר
פיקטשער שטאט אלעס געווארען הייליגע חורבן צ זאלן געבען אז די זאל
דארט קיין אייך האט אייגענע קינדער אייך קומען קענען אין דערמאנען
צוויי האבען געשיקט ווען אייך קומען: אייך פון דאן ישיבה קהלה האבען
צוויי געשיקט טעלעגראם ווען אייך קומען אין געשריבען ברכות אלע פון קומען
איך האבען אלעס געשיקט הערצליכע אין ווערטעלעך זייער אלע געקומען
פאר גרויסער רב נייעס פון ירושלים זייער געקומען שבת צו פאר
חנוכת הבית אייך ירושה האט איינער זיך געגעבען מזל טוב אייך צוויי הויז
זיך טעלעפאן געווארען אייך געגעבען שיינע מתנות אייך צוויי האבען געזאגט
זיכער שבת חנוכת הבית: דאס אנגעפאנגען צו גיין שבת זיך אויסגע
פאר איינער געגאנגען בעיטל 7 אין וועג פאר פארשטע יחיד אייך פרעהליך:
פאר אייניקלעך פון כתובה זייער געקומען אייך האבען אלעס געפייערט
פאר טעלעגראם דאס פאר הארציגע אלע פאר פאר קומען וואס
געשיקט אייך דאס פארפייערט געווארען די זייער געווען גרויסע פרייליך אין
פאר הרב דיקן שטאט ירושלים אין ווער די אייך ווערטער פון ג..
צו באלדיגען איין חשוב פערזאן פאר דאס גייען שטארקער זיך און
אייך אקיימען פאר גענומען 3 דע אייך ירושה איין פאל שמחה אייך
פאר גוטע מזל טוב אייך פאר אלע אייך פארעהן הויזן

ביז פֿון אויסגעזוכט [illegible] דער [illegible] 3 [illegible] האָבן [illegible]
ווי [illegible] אין [illegible] זיך אין [illegible] ווי מיר האָבן
געפֿאַלן [illegible] אין [illegible] וואָס [illegible] דער [illegible] געוואָרן [illegible].
[illegible] האָט [illegible] אין [illegible] אין דעם [illegible]
ניט מער [illegible] צו [illegible] מיר וועלן זיך [illegible] פֿאַר לעבן [illegible]
האָט [illegible] לעבן [illegible] זיך צו [illegible] דער [illegible]
פֿון דער [illegible] ארץ ישראל מיר [illegible] זיך [illegible] ווי לאַנג די
וואָס [illegible] פֿאַר [illegible] וועלן מיר האָבן [illegible] דער
[illegible] פֿון [illegible] [illegible] אין [illegible]
[illegible] ווי מיר האָבן [illegible] אין [illegible] מיר [illegible]
[illegible] אין [illegible] ווי אין [illegible] מיר [illegible]
[illegible] וואָס [illegible] מיט [illegible] אין [illegible]
[illegible] מיר [illegible] אין [illegible] מיט [illegible]
[illegible] אין ירושלים מיט [illegible]
[illegible] מיט אין [illegible]
[illegible]
[illegible] מיט [illegible] פֿון [illegible] אין [illegible]
[illegible] מיט [illegible] מיר [illegible] צו [illegible]
[illegible] צו [illegible] מיר האָבן [illegible]
[illegible] מיר [illegible] אין [illegible] מיט [illegible]
[illegible] ווי [illegible] אין [illegible]
[illegible] צו [illegible] ווי [illegible]
[illegible] אין [illegible] פֿון [illegible]
[illegible] ווי [illegible] פֿון [illegible]
[illegible] פֿון [illegible] אין [illegible]
[illegible] מיט [illegible] 4 [illegible]
[illegible]
[illegible] אין [illegible] פֿון [illegible] אין [illegible]
[illegible] ירושלים [illegible] אין [illegible] אין [illegible]

[illegible]

[illegible] שכונה פון ירושלים [illegible]

[illegible]

[Dec 12, 1929

ירושלים יום ה' י' כסליו (12 December) התר"צ

בני היקרים.

קראתי את מכתבך מיום 19 נוב׳ בשמחה רבה, נראים
הנה לו לאדוור שלום ולמשפחתך הקטנה (ותרבה ותגדל)
ב"ה שלום לכם ובודאי שלום בני ואחד [illegible]
בחלק הזה ומזל הלק נבחר, יתן ה' כי יגדל ולד [illegible]
זה ויהי בן יקר לתפארת אבותיו ותפארתו על רב שלום.
מבניתנו — אין כל חדש, במכתבי האחרון כתבתי לך
את מצב בריאותה כי חלתה מחלת [illegible] לסבלה הרבה
[illegible] שהתקפתה לפני שנה שקורות לה הרפואה ומנה,
ושכמעט בכל שנה [illegible] הזה בזמן הזה לא קרוא,
והרופאים [illegible] לסדר [illegible] לשם התחלפות [illegible]
האויר, ומה כשבוע שעברה אשתי ואני בבריאותה הטוב
בהרבה, ת"ל. אני נסדרתי דירה שמה ובקרתי את הרופא שנתן
לה סמים [illegible], קרוב לשבועיים שהתה שמה נסדרתי
שמה א"ה להביא אותה הביתה, ועכשיו ת"ל שלום לה ות"ל
כל הזמן לא חסרנו דבר - ת"ל השלום - הגם שאין שלום לשכנינו
הערבים אבל ההתנפלות בהם [illegible] ההתנפלות [illegible] הכלבים
הלך ומתמעטות ויש יהודים ושלטונות [illegible] ורבים [illegible]
והגנה [illegible] כי [illegible] ורחוק ומעניינה [illegible]

ושבוע ימים בביתנו החדש, עבר חלפה דבורה עלינו שנת
שלמה, כבר גמרנו את החשבונות עם הקבלן וכבר שלמנו
לו את כל הסכום לו שהיינו חייבים כפי החוזה וברכנו על
המוגמר ברוך שהחיינו! את הבנין בנו ואנו לנו כל משכנתא
(מורטגייג'ס) רק נשארנו חייבים על הוצאותנו שתי עשרות
לירות (ספסופר) שלקחנו מזה על הבנין בהלואה. נשלם אותו
מלוה עשרה על שבוע ומותר רבית וזה הכל מה שאנו משלמים.
וגם זה עכשיו אנחנו לסלק לאט לאט במשך הזמן
שאנו לוים הלוה בזמן, ולמען הגון הקבלן, אם
נשתדל לסלק לו בכל אופן כדי שנוכל לנו במעט נפש ולא
דאגות השכנות" ולולא הצורריות וצרת הכלל נפתח אולי
ספרנו כי חג משפחתנו היינו יחד במשפחה כן שפרה עלינו
בזמן מפריע, אך לא השנה והיו יפה לנו ואולי נשמח בזמנו
ואת הדברים הבורשים משלומנו הטוב כל הזמנים
משה
כל הסכום שהוצאנו על הבנין ביחד עם המגרש עולה
ואשר עשה עשרות לירות זו, 2550$

[1930]

ירושלים. יום ה' ל' שבט (30 January) תר"ץ

ש"ב לכבוד קרובי הנעלה הרב הח"ש מר אבא הלל [illegible] ולבני ביתם היקרים
הי' נ"י ה' עליהם.

אנחנו קבלנו את מכתבכם מיום 14 בזה. ואחריו החרה כבל מבשר טוב התלגרמה
[illegible] שני [illegible] לך לעזט, ובו ביום שלחנו את ברכתנו החמה [illegible]
[illegible] הקדושה, [illegible] הרבה. אין לשער שמחתנו, [illegible] נוסף
[illegible], [illegible] ומספר הנינים שלנו בן נרבו. זה שלום הרבנ[illegible] ואם הולדת?
[illegible] אנחנו כי שלמים וברואים הם, זה שלו של יהודי [illegible]? ומ[illegible] מה אומר
[illegible] בזה בזמן הזה? [illegible] שלום לנו, [illegible] ברוחתה של [illegible] בהרבה
[illegible] הרבה [illegible], [illegible] ואז [illegible] שהביב את [illegible],
[illegible] [illegible], בבקר [illegible], [illegible]
[illegible] גם אור [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] של [illegible] [illegible] את
[illegible] [illegible] הרבה [illegible] [illegible]
[illegible] גם [illegible] [illegible]: "[illegible]" [illegible] [illegible]
[illegible] "[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] מה [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] "[illegible]" [illegible] הרב [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] את הרב [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] של [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] לנו [illegible] [illegible] מה [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] הרב, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], אנחנו [illegible] הסכנו [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] אנחנו [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] לנו [illegible] שורות, [illegible] גם שם [illegible] הרב [illegible].

כתבו לי אם נסיתם לעשות דבר עד הענין הנ"ל ואם עלה בידכם, אז לזה הוא רק
כן אספרנטו [illegible] לעשות נסיון עוד. ולבני אחינו מברכתי שלום וברכה מעיר הקדש
ירושלם כתרגום אונקלוס [illegible], ובנין [illegible] חמימות, ובנין החדש יהי
עשה.

[1930]

ערשטער טאג ר"ח שבט (30 Jan.) תר"ץ

טהייערסטער מיינע פאלע געליבטע קינדער ובפרט הללי מיינע
טאכטער אין מיינע דאניעל יר"א מיינע דער שוואגער
צייטען פאר געוויסט ווייל אין יעצט געקומען וויס אין
אין [illegible] זיין אבגעגעבען וואס ווערד צוליב וועלכע
זיין געזונט מיינע ליבען מיט פערגעסען! אונז ליבע
פאר אייך קינדער ווייסען דאס אין מיינע דער פריילעכן
זייען חוב געזונט. דער לעצטער פון מיינע 18 . .
[illegible] האבען אין דערהאלטען דיין בריעף אין ביי
אייך געגרוסט דאס דער מיינע דער פרעהליך בחודש
אין גאנץ געזונט. ג"ל ריכטיג געווען דאס פון יענעם
אין צוליב דיר צו קומען שרייבען געווען בשורות
אונז צו דיר אין בעטער ישועה אין ליבע קינדער געגעבן
אין האב אבער דער געוויסען פערשטאנען ווייל טאג ג
צוליב געווען אין דיר צוליב האבען געקומען אויך אויך
אז די צוליב זיין שלום וועלכע דער געזונט וועלט אינדעם
אין צו געקומען אין דער הייליגען טאג שבת אין איך
געווען צו דיר יעדער פרייטאג ווי צו דינגען טאג
אין שבת דיר היינט אין קינדער ווייל געבאָרען געוואָרן
שבת דער הייליגען צוליב געווען אין דיר צוליב [illegible]
[illegible] אונז אינדעם דיר צוליב זאגען אויך געלעזען וועלן דיר

נאָך געוויסע הויט אָבער פֿון גערויט [illegible] פּאַקעטן אונטער דעם [illegible]

קיינעם ניט גערעדט אַז מיר [illegible] דאָס שוין [illegible]: שרײַב איך

מײַן ליבע [illegible] ווען דער [illegible]: אויב דו ווילסט [illegible]

געדענקען. [illegible] געווען דאָס אונטער [illegible] פֿון דײַן קינדערלעך קיין

[illegible] [illegible] זאָלן זײַן געזונט און [illegible] און דאָך

גרייט [illegible] [illegible] בײַ איר: שרײַב איך וויל

וואָרט [illegible] זײַן געזונט און ווען [illegible] זאָלן

[illegible] [illegible] [illegible] קינד און [illegible] שוין

וואָס [illegible] [illegible] [illegible] וואָלט [illegible]

שוין [illegible] קינדערלעך [illegible] אַבער וואָס [illegible]

[illegible]: [illegible] און [illegible] [illegible] פֿון [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

וואַקסן [illegible] [illegible] דאָס [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] לעבן דאָס קינדערלעך [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] וואַקסן שוין [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] דאָס קינד [illegible]

[illegible] [illegible] דאָס [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ג׳ זינען דיוו וואלט זיגלען צום פֿרייערן מיט אונז ווי אין
פֿרעמדע לאַנד מיט דיר און וועלן זען דאָס וואָר ווילט
ווינאַו פֿאָלק. נאָר האָבן פֿון אונז ווי איר האָבן פֿון
דיר; איינע און העלפֿע צו ג׳ אין אס וואלט ווינאַו זיין
דיוו באַגלייט דאָס וואָרט! זיינען פֿון לעבן און געקאָמען
און אונז אַלע טייג געוואונט איינע צו געבענטשט פֿאַר דיין
לעבן פֿאַרן וואָרט שיינען אין זיין זאָל גרייך וועגן קומען
אס און איך אַרויצין צוזאַמען ליב דאַן 3 מאָל צו אויסגעוואַרטן אין
איר זינגען שיין הערן פֿון גוטע בשורה ביז דער
ביינען האָט געמאַכט אַז האָבן זיך אויסגעוואַרט אין
האָט ג׳ האָט דיר געשיקט פֿון גאָט אַ מזל אין דאָס
בעט דאָס פֿרעמדע געוואָרן מיט ווינאַו פֿון הײַנטיגן
טאָג שבת. דער פֿאַרשטעלט איין קומט דאַן [illegible]
גרויסער שׂמחה גאַנץ באַוו אויך אין קומען און דער גאַנץ
גייט נאָך אונז שרייבן; ג׳ זאָל געבן אַז פֿון ווינאַו
אין זיינע זיין שׂמחה אונז פֿאַרן און ווינאַצר פֿריילעך
און שטאַלץ אין בוין ווי אס איך דיך פֿרייען געלט
עבֿודה מיט דעם ניט־געדאַוונטן בײַם! שׂריפֿה שוין
וואָס דער אַרבעט אין זיין אַרויס אס האָט מיר דער געוואונשטן
גרוס אונז האָט זיך יעצט קומען ווינאַו געזונטהייט געלט

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[May 13, 1930]

ירושלים דעם ג׳ טן אייער 13 may

פיל געליבטער קינדער מאַני הלל אונד וואַרדע שוין ווען

אונז פון קינדער וואָלטן לעבן אויף וועלט זיין אלעס געזונט

אונד לעבן און פריילעכע געזונטע פאַרגעניגען לעבן!

מיר ליבע מאַך ליבע קינדער וויסט דאָס און אונד דער פאָטאָ

ציינען גליק געזונט! אײַערע ביליגע לאַטער הײַנט

מיר דערהאַלטן פון פריינד אין באַזון אונז זאַגן גרוסע גאָט

אונד ביסל גליק געזונט דאָס האָט אײַער הײַנט פון

בריטער זייט פון וועלט! אין ליבע קינדער פון זייער

נאָכטער וואָס פון הײַנט אונז געשיקט אין פון קורצלעך

הײַנט אונז דער וואָכט אײַערע הערער אונד פון זיך

גרוסע פון גאָלדענע וואָרט וואָס פון הײַנט געדרוקט

פון שיינע רעדעס פון הײַנט רעדע זאָגן פונדעם

היינט געלעבט אלעס אײַערע גוטע פריינד אונז פון

אונגעזעלשאַפט פרײַנד מיט פון שיינע באַלד הײַנט אונז

פרייליכע אײַערע וועגן וואָס צו קומען צו פון

אין ירושלים לעבן אײַערע- הײַנט ייִדן אונד גאַנצן

אונז הײַנט פאַרגעניגען גרויסע פאַמיליע: אין קורצן וועלטן

מיר קליינע קינד פון פרײַנד אין טעלעפאָן קומען: אונז פון

פון לעבעדיקע וואָס פון ליבער פרײַנד געשיקט צו אונז ייִדן

וועלט וואָס זאָגן געשיקט פון [illegible] ליבע גרוס צו פרײַנד

JERUSALEM
C
30 JA
30

Rabbi A. H. Silver
10311 Lake Shore Boulevard
Cleveland Ohio
U. S. America

[illegible] לשון הרע הלכות פון אין בכבוד זיצן ער נישט גאָר
[illegible] נישט פון אַרויסגעבן האָט ער [illegible] [illegible]
[illegible] אין [illegible] ווערן הלכות [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] גאָר פון וואָס [illegible] ער [illegible] אין זײַן – [illegible]
[illegible] קיין שטיין האָט און [illegible] צו [illegible]
[illegible] קיין אָן : פרייהייט [illegible] צו אין [illegible]
[illegible] ער נישט [illegible] פון [illegible] [illegible] [illegible] אין
[illegible] לשון הרע פון אין זיצן ער אין גאָר [illegible] ער
[illegible] פון אין [illegible] [illegible] [illegible] ער
[illegible] בכבוד [illegible] אין [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] זײַן [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] גאָר [illegible]
[illegible] : [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] זײַן פון [illegible] גאָר [illegible] [illegible] ער
[illegible] ! [illegible] [illegible] זאָגט [illegible] : [illegible]
[illegible] [illegible] פון גאָר [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] גאָר זײַן : [illegible] זײַן וואָס [illegible]
[illegible] וואָס : [illegible] [illegible] [illegible] גאָר [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] וואָס [illegible] [illegible] [illegible] ! זײַן [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

לעבן האָבן מיר גרויסע שמחה געהאַט דאָס פּראָיעקט און
ווײַטער אַלטער דער בורא עולם וויסטער מער מען מיט
מיר וואָס אַלע צוזאַמען געזעגנט זיך מיט אונדז האָבן
גרויסע פֿרײַנט פֿון צוויי דאָס מיט דער גרויסער ...
פֿאַרגעניגן פֿון אַלעמען אין אַזאַ היסט שמחה פֿון קומען
וועלכע מיט ליבע קומען באַגלייטן אין דער טיאַטער אַלע
פֿאַר דעם גרויסער אַרבעט וואָס דאָס הייסט אויך געזעגנט
מיר האָבן זיך געזען נאָך געוויינט פֿריילעך אין האַרץ פֿון ...
קינד מיט טעלעפֿאָן פֿון פֿאָטער צו זיין פֿרייַנד אין אויך
... אין דער צוזאַמען דאָס באַלייכטן פֿון פֿאַרלירן ווי
מיט אונדז. דער בעסט ווייזן ווי עס שטייט
דער תורה דער טאָטע בריוו ישׂשכר מיט נעמען
צוזאַמען גיט געלט פֿאַרדינען אונדז גיט צו לעבן זיין
בריוו ישׂשכר אָרעם ער זאָל טאָן אונדז זינגט אונדז
לערנען תורה מיינע טאַטעס מיט זיינע עלטערן דאָס
געזעגנט אַוועקגעגאַנגען מיט שלום פֿון קינדער דער געלט
אונדז דער געזעגנט עלטערן צו לעבן! זיין לעבן פֿריילעך
זאָל איך טאָן אונדז זינגען לערנען תּורה. גאָט זאָל
דער פֿאָטער שטאַרקן זיין געזונט פֿאַר דעם געזעגנט ווייס
דעם טאָטע צו זיין לעבן עלטערן: עס פֿאָלגט אונדז

ווען מיר האבען געהערט דאס היינט איינער [illegible] וועט אט זיין
פאר אייך [illegible] איז געווען וואס איז [illegible] אלעמען
האבען דאס געלייענט געהערט דאס [illegible] קליידער [illegible] פון
דאס היינט איינער פון דעם [illegible] געזעצט וואס איז [illegible] דיין
דא [illegible] פון שלום אלטער און דער פנים איינער געהאט [illegible]
און געהאלטען איינער דא [illegible] [illegible] איינער דא [illegible]
דיין שוועסטער [illegible] איינער [illegible] זיין איין [illegible] איינער
[illegible] [illegible] מיט וויסען דא הייסט [illegible] [illegible] איינער מיר
[illegible] ביי דאס איז [illegible] דאס [illegible] לעבען פאר
אויך איינער [illegible] [illegible] דאס און איינער [illegible] [illegible]
דאס [illegible] איז [illegible] [illegible] האבען און [illegible] איז דאס [illegible]
[illegible] [illegible] דער [illegible] איינער איך וועלען [illegible] און [illegible]
[illegible] [illegible] ירושלים [illegible] געפינען [illegible] הייליג
וואס [illegible] [illegible] האבען [illegible] מיר [illegible] ביז
איז מיר [illegible] [illegible] [illegible] איינער [illegible]
[illegible] מיט [illegible] [illegible] צו [illegible] איינער מיר [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] צו [illegible] איינער [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] מיר [illegible] [illegible]
איינער [illegible] [illegible] [illegible]: וואס [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
גוט [illegible] [illegible] [illegible] איינער [illegible]

דיינע [illegible]

[May 13, 1930]

ירושלים יום ג' ט"ו אייר (13 May) תר"צ.

שלום וברכה לך בני היקר הרב המה"ט וכו' מוה"ר הלל שליט"א ולזוגתו הרבנית ולצאצאיהם הנחמדים יה' נועם ה' עליהם.

בשלום לך בני היקר שלום לביתך ולכל אשר לך. קבלתי מכתבך אחרי [illegible] המבשר שלום וכל המשפחה ביחוד ע"ד הבריאות, [illegible] אינתרויום [illegible] ומפרשת גידולם משיחתם ושיגם, [illegible] בשכחול [illegible] המתפארת על ילדיה, [illegible] רבה [illegible]. ובהוספה לזה קבלתי גם שני עקסמפלרים מהעתון "Jewish Tribune" של אחד הנה [illegible] אדלוצות על השדר, ובהמכו [illegible] את ההבלטה [illegible] בוואשינגטון", [illegible] עליהם רשם [illegible] את הודיעה [illegible] קראתי את המאמר בעתון "הדואר" בניו יורק [illegible] מפתחים ומבארים את הדברים הנאמרים באמת ובדק באופן [illegible].

ונעורר קבלתי מכתב מאחותך "פידלי" שהיו מתכוננים לשלוח [illegible]; וגם הרבנית היתה גדולה במשפחתנו בניו יורק! [illegible], וזו הפעם השלישית שמתבקר בנו [illegible] גדולה לבוא ולראות את ארץ האבות ולחקר את [illegible] שדרגה נפשה אליהם, ואני מקוה, כי הפעם

ובפרט בשנה זו עוד יותר תתגבר על המתנגדים ותביא
אותה לשלום ומשם הנה לשלום. ותבוא בציון דמניה
מדגלו ובזמן קרוב — והנה מצלם הדגרבה יגאו ממפא
מושטסו בו ונגם, דוד ואם עסקך והבחתם ואתה דברתי
בקדש שאם תתגבר בכי טוב, ואם נבר הדת והשתמשו
קרוב בגרון כי ירא לדבר ודת לחשות, ואת מנוחה
נפש לנפש גדולה, מתנדבים אתם לשמור את הדור
השנה לבליה ואם עסקך בנוגע לזה ונבחר? המעיין
עוד זה.

אני מודה לך בזה כי לפני שבוע קבלתי
את ברקלייס בלק״ד ומחיק עקם טשדרן על קרוב
לאלף דולר ונמה כבין הפולימר הנוצר שנשלם
לאוני ונעש עוד בזה את תודתי הרבה לך, ואת
ברכותי אשר נרחב לכו לך, ובמושלך היב הבלא יהודית
תצווני היום, ברכשו נתי לאל נגמנו לשלם את חובי
האחרון בדולר לסכום זה, ויצוייני נכי: מחובות ביתי
שנשארו דוא חוב ברוח לני. והנני שולח לך את
ברכתי שלום ורב טוב סלה.
פ״ש לזוגתך ולבניך היקרים
אוהבך משה.

[August 25, 1930]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] 28.8.[illegible]

שלום רב וברכה!

[illegible] לך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
את [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] את [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]! [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] גם
על [illegible] [illegible] [illegible].. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

בן גוריון

מה שלום [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible].
מה [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] בירושלים או גם
[illegible]? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

שנת גאולה שלמה

[illegible].

[illegible]

[Sept. 8, 1930]

ירושלים עיה"ק. יום ב' ט"ו אלול (8 September) תר"צ.

לבני היקר המרומם ולזוגתו הכבודה ואל בניהם היקרים
ד' ישמרם יחי' שו"ב.

אם נתאחרו קצת הטורים האלה לבוא אליך, אל תבקש
סבה רחוקה לזה, הדבר נודע לך כי אחותך פרידא
נפרדה ביומים האלה מרבקה ושרה, אם כבר באה"ר קבלנו
ירושלימה אל בית הבריאה, ובגן עזרה בה עבודות
[illegible] היא מתכוננת לנסיעה מהרה הביתה בדרך עוד
בטרם יגיעו ימות הגשמים. שאר הנסיעה בין [illegible]
[illegible]. מובן שהימים האלה אצלנו ימי תנודה
והחום אינו גלוי, [illegible] וטרדים אינו לספק הארת
ולהשתמש רצון בכל מה דאפשר. עד היום עדיין לא [illegible]
לעיר [illegible], רק עדיין לא רחק מהדירה, נסענו כבר
אל ים המלח ואל הירדן, וגם בקרנו את תל-אביב, רק
היום [illegible] בידה לנסוע עם אלה תיירים אל [illegible]
[illegible] [illegible] לתאר של [illegible] וגם, [illegible]
לראות כמדומה את [illegible], ביום החמשה תשוב הביתה
ובאם השני שאמרו בואו ואם 15 [illegible] תשלם
[illegible] [illegible] "[illegible] [illegible]" [illegible] לניו-יורק

הפלגה של עשרים יום · הימים ימי בקורה בחורף
ובביתנו חלפו עפו כחלום חזיון לילה, חשבנו כי
תשובה באה עד ואחר הפסח, וכל חרדת ההיא נגלה
עמה בשמחה ובנעימים, ורב מה שעושה הרצון ואין
עושה השכל, ואנחנו להסתפק במועט ומחר לטובכנו,
ושם אומרים שם טוב מעט מלא כלום" ואנו מקוים
כי הירח השני שעבר ואחריו בשנה הבאה, ואולי
את חסרונה, ואנו שמחה ונחמתה של "פולני".
בביתנו הבוער ננו בכאן קדר זה מוכר של שוכר
שמחות ונחת רוח, ושבשבילה לה ואנו חיבים מתפה
לב ולאהבתך היקרה, שעזרתם בהרבה להוציא
דבר כזה ועשרתך יחד לפעולות, דבר שלא היה בכתב
ובאהבתך לעשות בכל דעתה הטוב, ונראות הרגו
כל מה שעשית בשבילה כי שלו, ושלכם שלה הוא
(נדרים —) השלום לכם בני? מה שלום הפעוטים?
איפה אתם שלום עמות החפש שלכם השנה? —
בביתנו – כלנו ושתנו ובחתנו שלום לנו. בכל דברי
ולוב עבר תהי ובתבום ונתמשים בסער החיים
לשנה טובה ומאושרת ולשלום מוחלט ונשארה
ודורש השלום משה .

[Sept. 8, 1930]

ווארשע, מאנטאג ט״ו אלול (8 September) תר״צ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אונדז זײַן האָט צו געזעהן ווען איר פֿאָר ברענגען אונזער
צייט ווײַל איך זענען צו פֿרעגן אין איר זעהן אין
פֿון היטלער'ס לאַגער וועלכע געוועזן פֿון א
צו [illegible] וועלכע [illegible] [illegible] וואָרן וואָס
פֿאַר ברענגען [illegible] בעבויט וואָלט [illegible] א
[illegible] [illegible] היטלער'ס וועלט פֿון וועלט: ווען [illegible] [illegible]
צו פֿרעגן [illegible] אין ווען האָט [illegible] [illegible] צו
[illegible]: ווען ווען האָט [illegible] [illegible]; אונדז [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] געוואָרן [illegible] [illegible]
[illegible] האָט [illegible] [illegible] געוואָרן אין ווען האָט
[illegible] פֿון [illegible] [illegible] [illegible] פֿון היטלער
[illegible] א [illegible] פֿון וועלט [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] פֿון
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] פֿון [illegible]
אונדז טאַטע [illegible] ווען זען [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] זען פֿאַר לאַנד ירושלים דעם 15 סעפּטעמבער
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] זען [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] צו [illegible] צו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] וועלט זען האָט [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

אז מיר זיינען וועלכע פון די גאנצע אונזערע..
גלאטער ווערען זיין צו זעהן מיט אונזער פריינט
פריינד אונזער ליבען משפחה אונזער מיט דעם
אונזערע: דאס איז א גאנץ קליין וועלטער צייט דאס ווייס
מיר געהאלטען דער בעסטימטען דיינער מיר וועלען דאס
ניט פערגעסען ווי לאנג מיר וועלען לעבען..
ווייל מיר האבען געוואוסט דאס פאטער איז געווען
פערטיילען צו קומען אין ארץ ישראל האבען מיר
געדאנקט דאס מיר וועלען זיך שוין נעהר מיט אונז
זעהן: אונזער פאטער איז ליב קראנק חולה
זייער געווארען דאס ווי טעגליך צו קומען אונזער
זעהן אונזער צו הילפען דאס הייליגע לאנד דאס
פארלאנג איז ביז אייער גרויס זייער פערשיידענע
מיט אונזער איר פארטהון זיך מיט אייער זייער
וועט דאס געדענקען אין אייער געזונד לעבען זיי
זעהט צו ווען מיר פאלד בריינגען אונזער לעבען..
ב כבוד מאמע דיין עלטערע ווערען: צייט הראשנה
זייט דער פון זיין פאמיליע ג איך צו איך
ווארטע געוויינען דאס צו זעהן זיין ווארט אונזער
בעסערע פאלגען איך זייער אין בעסטן אונזער געזונטען

ב״ה

שוועסטער! [illegible] שוין לאנג [illegible] וואו [illegible]

[illegible] אינטערעסירט פון דיר [illegible]

[illegible] שרייבן [illegible] שטעלן [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] שרייבן [illegible]

[illegible] ווי

[illegible]

[illegible]

[illegible] בשורות [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] הקב״ה [illegible]

[illegible] לעבן! [illegible]

לעבנס! [illegible]

געזונטהייט און [illegible] און [illegible] פון

ברכות פון ציון און ירושלים. און [illegible]

צו א שנה טובה און צו א כתיבה וחתימה טובה אמן סלה! פון מיר

[illegible] און [illegible]

— . [illegible] סלבר

ב"ה

ירושלים עיה"ק. יום ה' וק' טבת (1 Jan.) תרד"ז.
שו"ב לבני היקרים והחביבים כולכם תחיו אל הברכה.

בשמחה רבה קראנו את דבריכם במכתבכם מיום ג' בדצמ'
ובינתיים קבלנו את ספריכם, ואת ספרכם החדש בדואר
מאוחרת, שדיון לא לקחתו לי מאוד לקרא בו, אבל מה
שמשפחותיות לשלום פנה אלי"ה, ואת הגליון "השמחה" קבלתי אתם
מה ומתנה, ואל כלום ותבדקו שמע, ואנו מודים לכם ע"ז.
וגם שני הספרים הגדולים יחד עם ספרכם הקטן "הנפש בדמוקרטיא"
מקורות היהדות וכו' שבהם מדובר מחליק הרבה, שמחתם בזכרון –
הספרים שלו, כשהם ולמען יקרות בגלות הגברת, הם מוצגים
ומתבונן לספר הרבירי כי אוד, ואולי דוג חזרה לראות אם
ספר דברי בינוהם אולה נבוך להתפרזר. קראתי בתאונים
מאמר קבלת הפנים של הרב אושטינסקי" ב[illegible] לנירה, ואת הקבלת
פנים הרשמי בדירה, וגם כבוי שנתנה לו במכתבם מצוין
העת ונראים נשוים בתוספה רבתי שהתקין שם יבנה הדפסי
ואבל ומכר עוד לא עמדתי ולא קראתי בשנים ביתון ע"ד הויכוח
ואל אלה וחבק. ומאוד דואגני ת"ל בחיים ושלום. מה שלום לעמכם
ולמען הלא עמכם, ואני מאמין כי הנכם בריאים כולם, אכבוד בחדש
וברכו ותבונו ושמחה בבנים עד [illegible] הקדוש ירושלים.
ואביכם. משה

וואַרשע, מאָנטיק ה' טבת (דעצעמבער) תרצ"ה

מײַנע געליבטע קינדער [illegible] איך [illegible] ווארשעווע איך
האָב איך אײַך קינדערלעך [illegible] איך געזעגנט זיך
איך האָב [illegible] קינדער [illegible] דאָס איך [illegible]
לעבן! זײַנען געזונט: דײַן לעצטע בריוו [illegible]
[illegible] האָבן מיר דערהאַלטן [illegible] איך [illegible]
דאָס [illegible] פון דער היים זײַנען געזונט. ג־ט זאָל געבן
מיר צוזאַמען [illegible] הערן גוטע בשורות איך [illegible]
[illegible] איך [illegible] דאָס [illegible]
[illegible] קליינע [illegible] וואָס מיר האָבן איך געשיקט
[illegible]: איך [illegible] איך דאָס [illegible] דאָס [illegible]
[illegible]: איך [illegible]
דאָס [illegible] זײַן [illegible] איך
[illegible] איך [illegible] געוואָרן [illegible]
[illegible] איך [illegible] דאָס [illegible]
איך שוין [illegible] ג־ט זאָל געבן
מיר [illegible] לטובה [illegible] איך [illegible]
איך [illegible] דאָס [illegible] איך [illegible]: [illegible]
[illegible] איך [illegible] דאָס [illegible] שוין [illegible]
[illegible] וואָס [illegible] שוין [illegible]
[illegible] וועט [illegible] לעבן [illegible]: מיר [illegible]

די שלעכטע געדריקטע צושטאנד האט זיך פארשארפט
ווען די צושטאנד איז שלעכט געווארן אין אוקראינע לייד[ן]
אונטער פוילישע אדלער אריסטאקראטיע ווען מיר וועלן [illegible]
[illegible] די אידישע [illegible] ישיבות וועלן [illegible] צו
שטודירן תלמוד תורות משה רבינו [illegible] ישיבות
ווען [illegible] זענען [illegible] זענען [illegible]
דער פוילישער אריסטאקראטיע [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] זענען [illegible] געווען אין אוקראינע [illegible] זענען [illegible]
[illegible] [illegible] אין אוקראינע [illegible] [illegible] צו שטודירן
אין זענען [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] אין
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] צו שטודירן
[illegible] [illegible] [illegible] זענען [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] תלמוד [illegible]
[illegible] ישיבות [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] משה רבינו [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
זענען [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ליבע פרוס איך בין פאר נויגט לעזען אייער ווערטע בריף
געשריב״ס גלויבליך ווי איך וואלט געקענט לעזען דעם געלעבטע
ווערטער וואס דער שרייבער מיט זיין גרויס חשובן אינעם מיט
זיינע טרויעריגע געדאנקען פון דעם האבן לעבן לעזט דעם
מיט פיל שמערצן די פאר 3 מאל איך איינציגע צוזאמען וואו
דער שרייבער פון לעצטער וואס האבן געלעזן דער דרך
בייך שמעקן דעם גרויס גליק לעבן ווען פון אונזער
פריינטשאפט וואס איך געשטאנען צו צוזאמען דעם צווייטן
דעם לעבן צו האבן דער פאמיליע פון דער לעבן
קינדער צוויי צווייטן עולם וועקסן געשטאנט ווארטן איך
דער אונזער צווייטן האבן פארגעסן צו לעבן צוזאמען
באטראכט וואס צוויי וועלט ווייסן געבענקט ווען דער וואלט
דעם פאטערגעשטיין פון דער ביכער וואס דער געסט
מענטשן דער צווייטע האבן מיט פיל נחת פון צוויי
ווען איך האבן פון דער פאר פרעג צייט לעבן אינציגע
געווען לעבן איך האבן גרויסע כבוד פון דער גע...
וועלטעל כוסף טאן איך דער צווייטן נחת האבן פון
דער איינע פון דער פאמיליע וועלטעל איך לוב דעם
שרייבער איך דער דאן ... פון ירושלים עם איך
וועלטעל ג-ט שטענדיק כבוד איך געווען לעבן צו

[illegible]

[illegible] אין ירושלים [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] אין ירושלים

[illegible]

[March 2, 1931]

ירושלים. יום ב׳ י״ג ואדר (2 March) תרצ״א

געליבטער [illegible] הלל! אײַער [illegible] אײַער
[illegible] [illegible] לעבן: איך ליב אײַך ליבער [illegible]
[illegible] דאָס איך אײַער [illegible] לעבן [illegible] גלײַך
[illegible] [illegible] פֿון [illegible] צו [illegible] האָבן מיר
[illegible] אײַער [illegible] לעבן [illegible] פֿון
[illegible] [illegible] [illegible] האָבן מיר [illegible] [illegible]
[illegible]: דאָס [illegible] אײַער [illegible] דאָס אַנדער [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] צו [illegible] [illegible] מיר [illegible] [illegible] הערן
[illegible] בשׂורות אײַער פֿון דיר [illegible]: איך [illegible]
איך ליבער [illegible] [illegible] ווען מיר [illegible] פֿון [illegible]
[illegible] לעבן מיר דאָס [illegible] [illegible] [illegible] מיר [illegible]
[illegible] [illegible]: דאָס איך אײַער [illegible] ליבע [illegible] ווײַט
וואָס דיר אײַער [illegible] פֿון [illegible] צו אײַער מיר ~~[illegible]~~
[illegible] דאָס מיר [illegible] [illegible] [illegible] איך: [illegible]
ווערט וואָס אַנדער שרײַבט פֿון דיר ליבער [illegible]
[illegible] דאָס איך מיר [illegible] ליבע צו הערן [illegible] [illegible]
מיר [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] איך [illegible]
איך בין. דאָס [illegible] [illegible] פֿון [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
צו הערן וואָס דיר אײַער [illegible] [illegible] שרײַבט פֿון
[illegible] ליבער [illegible] צו אײַער וואָס. דיר שרײַבט פֿון דיר

איך ניט צו געכאפט נאכדעם איך בין אויפגעוואכט שוין און
רעדן ניט איך האב געהערט גרויסע שיסערייען פון דרויסן
הערט געשריגן פון דעם אין דער צוגעפאלט געווארן און
נאך איך האב געמוסט צו בעט ליגן אונטער הולצן
אנגעטון ברעג צען ניט אונטער געהערן שיסעריי עס איך
אין געגנט בעסער געווארן איך האב געזעהען פון עס אין
שטאט ניט פון 20 יוגנט עס הערט אין צימער פון
בעדעקן פון איך אויך פון פויער ארויסגיין ניט
פארצייטן נאר געווען איך ניט אין קעלערס ניט
אלעס גערעכנט איך ג הערט דער געגנטן קראכטן
אינער איך אבער געבליבן פון גרויסער שרעקן ארויסגעקראכן
טראגן איינע איך האב ליבן געבליבן שבת הגדול
פון שבת הגדול פסח און אין געפארטיגט: און
האב געגעסן ביזן ג פון איך [illegible] פון קירכע
פון לעבן: אלס לעבן פון [illegible] ג הערט געהערן
פון געדענקט ניט ווי לאנג פון [illegible]
לעבן: אונז פון מיר איך ווייטער שטייענדיק פון
גרויסע ארבעט איינע פון מיר לעבט מיט דער טאטע
ווייבער: אזעלכע ווי איך שמועס פון פון ברידער זיך
אסתר תענית אויסער ווערטער פון טאטע צוויי לעבן

מיין ליבע קינדער: דאס איז מיין גרעסטע קליינע קוועל גרעסטע [illegible]
יעדעס אייניקל שיינע קליינע ביכלעך דאס דאס דער קוועל
אויפגעהאלטן [illegible] דער איז אייך מענטש אייך ליבע קינדער
דאס איבער געלעבט דער לעבן צו באווייזן אין מענטשלעך
[illegible] איבער געלעבט דאס דער לעבן צו שרייבן פון איבער
קינדער איך זיין גלייך זייער [illegible] ביים פון
גרינגער ווערט ווען דאן מיין קינד: איך האב ביים ג
יז דער צוזאמען מיט דער לאנגערן איבערגעדעקט ווערן דאס
מער צוזאמען צום מיט קומען [illegible] מיט מיין ליבע
ליבע קינדער מיין קינדס קינדער: איך ווינטש אייך
מיט ליבע קינדער מיט מיין גרעסטן הערצן דאס איבער
געלעבט זייער פיל נחת הייבן פון אייערע קינדער זאלן זיין ווי
מיר [illegible] פון דער מיין ליבע קינדער: צוזאמען נחת פון
אייניקלעך מיין [illegible] זאלט איר ביז [illegible] ג-ט זיין
מיט גרויסע נחת [illegible] לעבן מיט ווינטש נחת גרינגע
מיין [illegible] געזונט דאס דער מענטש וואס מיר שיינע פון
[illegible] זיין [illegible] אייער לעבן איך זיך
צו [illegible] ווערן ביים דער אייניקל שיינע
[illegible] גערעכטע אייער לעבן דער שיינע [illegible]
[illegible] דאס [illegible] מיט דאס [illegible]

פֿון וואַרן! וואָלט איך געבעטן בײַ אײַך ג איז דער גורל
אײַער שײַנהייט פֿון אײַער אויגן אײַער פֿון ליטעראַטור
אינטערעסאַנט ווערן מיר צוליב דיר זייער גרויס יאָר
פּאַסן מיט אײַער ליבע קינדער אײַערע גרויסע ענין
אײַך מיט פֿון היסטאָריע לייענען ווי ישׂראל! ווײַל מײַנע
ליבע קינדער וועלן זײַן משפּחה פֿון אײַער
אײַער ליטעראַטור געבורטסטאָג דויפֿן וואָלטן זיך וויסן
קינדער אויך פּנים פֿון אײַער פֿון ליבע פֿרוי
וואָס שײַנע וואָלטן היינט ווערן סך ווײַטער מיט זייער אײַך
מיט גרויסער היינט! וואָלטן זייער איך משפּחה זײַן אַלע
אײַער געבורטסטאָג, וויכטיק מיט ליבע פֿרײַנד
שענקען אײַך פֿאַר פֿון מיר ווינטשן זיך פֿון מיר
וואָלט פֿאַרן ~~וואָלט~~ היינט אײַן גרויסט
מײַן שוועסטער, רחל לאה זיי האָט איך געשריבן
פֿון זיי האָט איך געהאַט ווײַל אײַך איך זיי
קומען אין פֿון היסטאָריע לייענען: זיי האָט פֿון ~~ווײַל~~
וועלן זייער געשיקט געלט אַלע אויסער תורה
פֿון קינדער היינט געלט שרײַבן פֿון ווערן: אײַך פֿון
פֿון וועלכע זיי האָט קומען שיין אין פֿ.ע.טיץ זיי
ספֿר תורה אײַך זיי וואָלט פֿון קומען צו פֿון

סיידן די הגירה איז געווען בלויז אַלס אין רחבֿה
געווען אין דיס צוריק געקומען אין דעם שלש איז וואָס איז
וואָס קאָמען האָט איז אויך ניט געשריבן דער האָט
אויך ניט געשריבן אין ספּעק טאַפּסקי און ניט איז
געווען איז אָבער אויך זיי פון געשטאַרבן אין לאַנדער
צו נעמען אין פירמע אָבער געווען ניט וואָס זי איז וואו
איז נעמען אַלעס אין אַלע אָבער קיין ווייטער ניט
געבן, אַנדער העלפן מיטגעבראַכט פון אָבער ..
וואָס איז אַלע זיי נעמען ביז וויי זיי
רייכע אייער צו קומען דער געבראַכט פון אָבער אין
זיי וועט קומען, די ווייס זיכער איין האָט אָבער
איז קיין שטיין אָבער אַלט ניט אָבער איין זיי
אין שיינע פּראָטאָקאָל צו זייער גוט צו אויסער
אַנדער וואָס זיי טאַטע זייער פאַרזיכערט וואָס דאָס אין שיין
ניט! ווינטשט אייך לאַנג לעבן הייבר
אין שיינע לאַנד אַמעריקע ניט צו שרייבן
פּראַקטיש אויך געבליבן פּאַפּ אויך וואַרשע אויך פון
ליבער לאַנדסלייט פישל ירמיה אויך רפאל פּאַפּ אין
אויך וואַלדמאַן געגעבן פון אַלע
[illegible]
[illegible]
[illegible] L.

ירושלים תובב״א. יום ב׳ י״ג אדר (2 March) תש״ב

שלום וברכה לכ׳ בני היקר והנעים הרב הה״ג ש״ו וכו׳ מר
מרדכי הלל ס״ט נ״י

ולכ׳ זוגתו הכבודה וקניניהם המחמדים ב״ה עליהם יחיו.

אני קראתי את דבריך שלומך ומזמורי, ומלאתי שמחה
לשמוע בשורות טובות משמחות לב ומבשרות נחמות ושמע מעונת ביתך
ביחוד שלום הפעוטים שלהם צעירים וגדלים בריאים ורעננים
בדרכי התורה וקיומה, וברכה שלות טובות שנות אותן אמת
ואמת, שהבטחה עליהן אשם במכתבה הוא, ולא פחות
התעניינתי על ידיעות שלך ילדי אחת, כי ילד ספרותי חדש
נולד לך ספר בדמות עמודות, רצוני לומר בגדל טוב ובהכמה
רבה, ונעשה בולפנים של אורח רחבה, גם נלבו משלום מלו
פעל ומקורי הראשונים ונדל לו שם לתהלה ולתפארת, ואשרי
הילד הזה שלא בשלשלת אחד הספרים שקבעיהן כבר ידועה
אמתנו את הלהודיע אור חלק השני של ספרך על גלות
הקבצים בישראל, ומזה כבאי תשלום פעולת החלק הראשון
שלא נהיה בו שום ערות אשר חסרת בספר הראשון לפי
תשובות ושיחות המבקרים אלו, ובזה תותם סיומת המעלות
חסרונותיו הגלה, והנה אינם של ספרך זה שלם ולא יחסר.

הר' עו"ד ה' מיכאל רובינוביץ' יפה, מסר לי ד"ש ממך

וסיפר לי כי שלחת לו העתקות של אי-אלה ספרי קבלה

הנחוצים לו לעבודתו, מזה הבנתי כי עוסק אתה

בסדור חלק השני מספר העשוים, ובתוך השיחה הגיד

לי כי בזמן האחרון על כתבת אלו בשפה זרה, רומניה

שמונה נבחר לה נקודה שלו פירוש המעלות ושנות ראוי

הוא במיוחד למצא כמה שבונים ובינתיים שהאלפות המג

תבים תבוא בעברית, אמרתי לו: יפה הרשות, והנהו מוסיף

ואומר שהמציאות הדבר הוא, כי קהל מעט נכתב כתוב המון

בעבריות פתח ונהיה מענין מאוד אמרתי לו "יישר כחך"!

אם יש לך איזה קונטרס מדעמנים שקבלו את סדרת החדש

הביעין לאת חות דעתם עליו, נא לשלחם אלי. מענין

בעבעני אין כל חדש, שלום לנו ת"ל. אמא ז"ל היתה נקי

הבריאות בזמנם האחרונים מפני שאחרי בסיחתו היה קשה

לה, ות"ל הפטב משבו בריאותה הרבה. כתוב לנו מהנעשה

בנשיאותך ומשפחתך קליבלנד" הדור, ומצב הרב מיכל בומה"ג

בכלל - יום ימים טובים מאלה ומשתמשים ובאים כבר, חג

וברכת ימים, המלבה רבה דבור מכתבה של "ווירג'יניה"

שהוציאה בסובה לשמחו בספרי מדעות של ר"ל. ופרשם ואני

ובשלום אהבתך השלום יתן ב

באהבה רבה בשנה הטוב ובשלום גדוליה, מאת אוהבך המברכך

כתב שנת נשוי צבורי יפה ובברכה ציון משה.

ירושלים יום ה' כ"ט ניסן (16/4/31) תרצ"א.

שו"ב לכ' בני היקר והאהוב ולרעיתו הנכבדה ובניהם יחי'!

אתמול קבלנו אמש שני מכתבים שמכתבך הוא ע"ד הראשון
הגדול שקראנו ולשמחתנו באות הבשורות של בתנו
פרל נ"י, שכדיון רואים אנו משתאים ומשתוממים מבלי בדעת
פשר דבר פטירתה, ואתה כותב הרופא ולא ייתכן לפתור פתאום,
שאין אנו רואים מרבה מכביר להסתלקותה מן העולם, הן
ידוע שהייתה פה הייתה מרגישה טוב ומלא בריאותה עינה
ומשב... בין הכבוד ... מאד היהלום באמריקה, ואם
אמר נפרד ... קבלנו מכתב ... ע"ד בריאות גופה ואם
תלונותיה היסונות שבקבלנו בהרבה, כמו והיה הרפא שהיא בריאה
ברורין ... , ... מאושרת הייתה ומקורבה בחו"ל ומבית ...
וכמה מילות טובות ... באוזני לו, ... הכל הייתה מקטרת
בדרך יפה, ותבורין הוי אלוה כל מה שראתה, ואתם הבצים
שלו האשה לנצל פה, והנה יחנה נמצאת לה מלבנותיה
ומגיותנו שמצאה בו עוגמה שאמה שלבתה נפשה בה, ונשב
הפרינו בה שתשב בירושלים ... ונרחי ... ע"ד ... המלך
לגליפ, אבל אהבתה הרצונה לתבחה והדאגת טפליה, וירושתה
מאותה-הראיש" שלה, אבל יאמר שהשליכתה ואחרי גאוה ונלונה
מנין היו בדינה, וכמה קשה פיתה שלנה פריבתה מזו

שמחתם אותנו לשמוע משלומכם הטוב ומשלום הקרובים
שכלם בריאים ושלמים, וה' הטוב יוסיף לכולנו ולכל ישראל
לבשורה טובה, חיים טובים ולהתראות בשמחות אמן

משה.

ומזורזים רק, כשלוני ואתה אל הזקנה, ולמו דיניה בגבורות
אין-סוף, נדמה כאילו הבוא לה לבה כי הראשון היה
רואו האחרון לבריאותה לבריאתה ונצח, אבל זה היו טרגדיה
בגלל בעדרה, אשה טובת לב וטובת שכל מאוד, מאחלת טוב
כל ימי חייה, אם יקרה ואהובה לבניה הקטנים, ותחנכם
ובהשכמתם בברכת טובה. תנצב"ה. ה' ינחם אתכם ואותנו בתוך
שאר אבלי ציון וירושלים.

בשלותנו אתם קבלנו - בהתאם לנו, התשובה
לספר להנציח אותה "היומן ואוסף תפלות הקדושה" בכל יום,
דוני שבגו ובדר נכבד להתפלל בספר, ותשובה אליכם ואמר קדיש
אחרי אמא היקרה שבטו וניבא בחייו ונקבה בשנים - בשבט-אדר
נ"ע או מבלי בשולחני הדיר, לא יקשה אתו הדבר לעצמי
בנוסף לכך בית תפלה שנתפלל שם ערב כשנה שלפני, ושמע
לבני כי נחת הבית להשתתף ביחוד לחיזוק ההדרכתם לחינוך
עד"י ברכתם בברכה ה', שנה זו בנים נאמנים לאם להורתם
ותפארת לעשותכם, ולתת את נחמתם מעשיה, ומזלם
לא תהא מנוחה נכונה בצל כנפי השכינה ושלום ועונג.
את שהתחלתם הראשון קבלתי ע"י הנוסח שנשלח לשם, יחד
הסכמנו להשתדל לבקשת הדרך כי מתוך המניין מתפללים.
בכל יום אני מתפלל לפני התיבה, ולזכר נשמת פועלו ז"ל,
כדוגמת ... קדיש של היתום.

ירושלים יום ה' ט' ניסן (16/4/31) תרצ"א

פֿיל געליבטער זון אהרן הלל איך [illegible] [illegible] פֿון ליבער
[illegible] לעבען איך [illegible] [illegible] ליבער [illegible] [illegible] איך
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] לעבען [illegible] [illegible] איך ליב
[illegible] וויסען מײַן ליבער גוטער זון פֿון מיר זיינען בה' געזונט!
מײַן טעלעגראַמען לעצטע האָבען מיר ערהאַלטען: [illegible] [illegible] צו שטעלען
וואָס מיר האָבען [illegible] בין איך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] צו שטעלען: [illegible] [illegible] מיר האָבען
דאָס [illegible] [illegible] [illegible] אַזאַ טרויעריגע בשורה צו הערען פֿון
[illegible] יונגער [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] שיין און [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] וואָס איך צו
[illegible] [illegible] יונגער [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] געריסען
[illegible] [illegible] [illegible] יונגער [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] צו [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] האָבען [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] האָבען [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] האָבען [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] שבת [illegible] מײַן יונגער
[illegible] [illegible] [illegible] שיין [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
שיין [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] מײַן [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

נאך וואס דא איז געשען געוועזן האט די וועלט ווייטער פאר לעבן
געקענט וויסן. אלצדינג דאס האט געזאגט יעדן העכער פון דער [illegible]
פלאן און דער האט ווערן ביים געפינען און [illegible] [illegible]
און פארבערגט און פארשטעקט קען איך ניט זאגן באזונדערן און איך
קען נישט ווערן געהאלפן פון דעם אז איך וואס פאר זייער פון
פאר געפאלן פאר פארשטענדיק הינטער דער האט ווער בעהאלטן און
פון לאגער דער האט ווער אוועק געבראכט פון ווערן אלעמען און
פון וועלט [illegible] אין פארטיק און פון ווערן געוואר [illegible]
גאנץ [illegible] דאס און פון פאר [illegible] [illegible] דער האט און
[illegible] און [illegible] דער [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
לעבן געבליבן האט [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] זיין איך
[illegible] געקומען צו [illegible] [illegible] און צו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] פאר
[illegible] [illegible] [illegible] און [illegible] זיי אז [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] געווען האט זיי [illegible] [illegible] צו [illegible] און [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] זיי [illegible] [illegible] [illegible] זיי האט
און [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] און [illegible] [illegible] זיי [illegible]
[illegible] פאר [illegible] [illegible] זיי האט [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] זיי [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] און
זיי האט און [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

איך וואלט דיר געגעבן וויסן אז פוילן ווערט [illegible]

[illegible] וועלכע [illegible] געבראכט אין דעם [illegible]

פֿון פוילן [illegible]

[illegible]

[illegible] פוילן [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] פוילן [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

5

וואָלטן פּאַסטן וועלכער וואָס איך שוין געוויזן צו דער לעבעדיקער

יענער טרעפֿן איך זיך נאָר געזען די מענטש אָבער דאָס צו

יעדער אָפֿטן שווער שטילע [illegible] זייער [illegible] דאָס וואָס צוזאַמען

לעבן אַלץ איך [illegible] וועלן וואָס [illegible] גאָר! [illegible]

אויף איך זייער באַזונדער געוואָרן! וואָס [illegible] דאָס צו איך וויל וואָס

לעבעדיק איך דער [illegible] דער גרויסער געוואָרן! און [illegible] בין איך [illegible]

[illegible] [illegible] אונדז [illegible] אָבער איך געוואָרן אין דיר [illegible] מיט איך

די [illegible] געשטאָרבן וואָס די אין [illegible] איך זיך [illegible] דער

די [illegible] וועלן [illegible] די אין דער [illegible] געוואָרן וואָס די [illegible]

געוואָרן [illegible] [illegible] דער וואָס איך [illegible] [illegible] די [illegible]

[illegible] איך [illegible] [illegible] אין די שוין געוואָרן [illegible] דער [illegible]

[illegible] צו איך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

איך [illegible] [illegible] [illegible] די [illegible] צו [illegible] [illegible]

[illegible] דער [illegible] [illegible] [illegible] איך [illegible]! איך דאָס [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] צו די [illegible] [illegible] [illegible] איך [illegible] [illegible]

צו די איך שוין אין [illegible] [illegible] די [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] צו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

די [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] דאָס [illegible] [illegible] [illegible]

די [illegible] [illegible] צו [illegible] [illegible] אין [illegible] [illegible] דאָס איך [illegible]

[illegible] שוין [illegible] [illegible] די [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] צו [illegible]

זיי זיינען געלעגן פילע [illegible] ווייל זיי האבן זיך פון [illegible] אפ
[illegible] [illegible] [illegible] האט זיי [illegible] [illegible] [illegible]
זיי האבן [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] מיר אויך
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] זיי האבן [illegible] [illegible] [illegible]
צו [illegible] [illegible] האט [illegible] [illegible] [illegible] זיי [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] זיי [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] צו [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] זיי האבן [illegible] [illegible] [illegible] זיי
[illegible] [illegible] [illegible] זיי האבן [illegible] [illegible] [illegible] האט [illegible]
[illegible] [illegible] זיי האבן [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
צו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 15 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
סך 10 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] האט זיי [illegible] [illegible] [illegible] צו [illegible] [illegible] [illegible] צו
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
זיי [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] זיי [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] זיי [illegible] [illegible]

שטילן אונזער הונגער [illegible] ניט [illegible] צו ריידן; ווייל דאָס
איז דאָך [illegible] פון [illegible] האָט אונז געזאָגט
אַז ווי לאַנג [illegible] און [illegible] גרעסערן
צו פֿאַרגעסן [illegible] און [illegible] האָט ניט גענוג
און ער האָט געזאָגט דאָס [illegible] ניט [illegible]
און נאָך היינט גערעדט [illegible] און [illegible]
ביים [illegible] און [illegible] אַז [illegible]
[illegible] און [illegible] ...
[illegible] אין [illegible]
[illegible]
[illegible]; [illegible] האָט [illegible]
געווען [illegible] האָט [illegible]
[illegible] און [illegible] ניט [illegible]
[illegible] דאָס [illegible] האָט ניט געווען
[illegible] און [illegible] האָט [illegible]
[illegible]! [illegible] געווען דאָס [illegible]
[illegible] האָט [illegible] דאָס [illegible]
[illegible] צו [illegible] און [illegible]
[illegible] האָט [illegible] און [illegible]
[illegible]; [illegible] האָט [illegible]

פון יענע וועלט ווי [illegible] געלעבט פון [illegible]
וויס ווי האט זיך [illegible] פון יענער [illegible] אין [illegible]
ווי [illegible] [illegible] [illegible] האט [illegible] [illegible] געבליבן [illegible] .
[illegible] [illegible] [illegible] דער פון אין ווי [illegible] [illegible] אין
צו [illegible] [illegible] האט [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] פון [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] פון ירושלים [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] פון [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] האט [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ווי [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ווי [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] האט [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] פון [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ווי האט
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ג) דיזעלבע ברכות וועלכע איהר [illegible] דיזעלבע לעצטן [illegible]
מיין [illegible] [illegible] וועלכע פאר וועלט האט דיזע [illegible] געהאט קיין [illegible]
[illegible] דיזע ברודר [illegible] וויען דיזע [illegible] וועלט איבער נשמה [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] תמיד דיזע [illegible] געקומען געוועזן דיזע [illegible]
[illegible] [illegible] צו [illegible] פיר איבער [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] מיר [illegible] שיין [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] פיר איבער נשמה [illegible] מיר [illegible] [illegible] מיר [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] איבער [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] צו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] בשורה [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] צו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] : [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] צו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] צו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

און נאכער אין [illegible] ווען מענטשן זיינען [illegible] געזינגט זיך [illegible]

[illegible] [illegible] פון [illegible] זיך זיינ [illegible] [illegible] זיך [illegible]

[illegible] [illegible] זיך [illegible] [illegible] געווען [illegible] נאכער [illegible] מיט

[illegible] [illegible] זיך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] נאכער מיט נאכער

[illegible] זיך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] זיינ [illegible] [illegible] [illegible] זיך [illegible] [illegible] ״

[illegible] זיך [illegible] זיך [illegible] [illegible] [illegible] זיינ זיך [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] זיך זיינ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] נאכער [illegible] [illegible] זיינ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] זיך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] זיך [illegible] זיינ [illegible] זיך [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] זיינ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

זיך זיינ [illegible] [illegible] [illegible] זיינ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] זיינ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] זיך [illegible] [illegible] נאכער [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] זיינ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] זיינ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] זיך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] זיינ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] זיך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

[1931]

ירושלים יום ה יב סיון 28 May תרצ"א

כבוד ידידי היקר והנערץ הרב הגה"ג מו"ר [illegible] הלוי:

ולכב' רעיתו הגב' הנכבדה, ולכל הנלווים והנספחים

יהי נעימה אלהים ואל בניהם.

אני קורא את מכתבך מיום 29 April שבו הודעתני

ע"ד המתנה היפה שאתם שולחים לנו לרגל יום הולדתי

ויום חתונת לנו שבחרתם לנו שבע"ה שהחתונה והגיעו לזמן

הזה, ואתמול קבלנו והנה הבוקר את החבילה הקטנה

בשמחה גדולה בהשגחה בהשגחת אחר היום ולכן

חבל ספר גמרתם, ואל כלכם הרבון הטוב ותודה רבה

אל הרעים שהשתתפתם בשמחה-יום זה שאין מתנה

הזה מתנה שהיתה לנו כמכתב הזה כאילו מספרת

לכולם את מה הנפש והנני נותנים לכם את תודתנו

הנכרת [illegible] להבין [illegible] המתנה היקרה שהגדלתם

על ידה את [illegible] ובקשתם אלינו [illegible] ביום [illegible]

[illegible] ונשיר [illegible] ולהבין [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] אותם.

בשני [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

בביקורה של מורתנו הרבנית "ספינטרסקי" שבקרב
פתח תקוה ואת אה"ק היתה לי הזדמנות לספר אודות
ועל הדבקה שלה במוסדות שונות והיחוד
הכנסת ספר התורה" לביה"כ אשר בשכונתנו
רחביה" שבעזרתה זה נעשה לכתוב ספר ולא כשעור
הערב - שחגגנו את חגיגת הסיום" ברב פאר ועוז.
אותו ר' יוסף ספינטרסקי" שהיה מוהר"ג משמש
קדושה של נפש "רבי-החיים" ונזם נפש טהור
ויד-נפש בנקודה "הכל כותב לכל בשמות תורה
וכיסופים של השולחן של משפחה אלה נתנו סימנים
הגונים לעשות למשפחה של-חיים" שם קדושה ועל
על שמה בספר התורה שם ויגדל. ומתאל לומר
מורה למופת" שנפטרה שלום במנוחה לקרלסבאד"
ושם נקברה. בביתנו יזכר כל חדש ת' ...
בתוים ומצוה בבנות שקשרו וסמכו בדרכות האמונה
ונבנה שלאותם פ"פ לה בטוש מטיע ונזכה
שאהבתנו ושלום בכבודו עם הכל מתנות ונו...
שלום מכונה. במובנה רבה ברכה זאת בשלום
...ונישא בגלגולים. ובכן שמחנו את
ברכתנו ומתנותנו לשמחה של הרבקה הגוצי' שלבב
דברי תהלותם ולכן הינו מבינו ושלומו לו ולכל בניו
לו.
אברהם ...

ירושלים יום ה׳ יב סיון (28 May)

פֿיל גליקליכער געוואָרן יעדן הלל ווען ווערטער איך ווייס
ווי לאַנג ער געווארט צו וועלן לעבן, איך לאַנג איך וויסן
וואָס איך וועל דער פֿאַר פּיסקער לעבן, ווען די געזונטע
לעבן לערנער פֿון דער [illegible] ... קומען און דערציילן
די פּאַפּירן איז ביי מיר ווען דער געזונט דאָס דאָס
[illegible] פֿון [illegible] [illegible] גאַנצע געזונט איך דאָס ..
פֿרייטיק ביי מיר ווען דער געזונט ג׳ [illegible] געהאַט דאָס
פֿון ירושלים און [illegible] די וואָך דערבן געהאַט בשורות
ווען פֿון דאָס [illegible]; אויך איך ליבער [illegible]
[illegible] איך [illegible] [illegible] פֿאַר [illegible]
[illegible] [illegible] דאָס [illegible]! [illegible] [illegible]
איך ליבער [illegible] צו איך [illegible] [illegible] [illegible] איין
לעבן און געזונט [illegible]! [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] און איך [illegible] און געזונט ש[illegible] [illegible] איך [illegible]
[illegible] דאָס גוטע [illegible] צו איך וועל איין
[illegible] [illegible] [illegible] איך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] און [illegible] [illegible] [illegible] פֿאַרלאָרן [illegible] [illegible]
ש[illegible] [illegible] געגריסן געוואָרן פֿון [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] איך [illegible] [illegible] פֿון [illegible] געוואָרן דיא
[illegible] [illegible] מיר [illegible] [illegible] [illegible] איין [illegible]

פּרצופֿן. ווען זיי האָט [illegible] געלאָזט בלייבן אין דעם [illegible]
זיין [illegible] פֿאַמיליע! זיי האָבן ווייטער געהאָלפֿן זיי
זיי צו עסן [illegible] זיך [illegible] אָבער [illegible] פֿאַר[illegible]
לעבן ווייס זיי האָט [illegible] [illegible] געלעבט [illegible]
זיי האָט דאָס [illegible] [illegible]: [illegible] מיט זיי [illegible]
געוואָרן און [illegible] [illegible] אַז זיי האָט [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ווען זיי האָט געזען [illegible] [illegible]
לעבן ווען [illegible] לעבן! ווען [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ווען דאָס זיי האָט [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] צו [illegible] און [illegible]! ווען [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] דאָס זיי [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] לעבן זיי האָט [illegible] פֿאַמיליע.
[illegible] [illegible] זיי [illegible] דאָס [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] זיי [illegible] [illegible] [illegible]
וואָס זיי [illegible] זיי [illegible] [illegible] [illegible]
צו [illegible] [illegible]: ווען וואָס זיי האָט [illegible] צו
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] און זיי האָט אָבער [illegible]
און [illegible] [illegible] [illegible] ישׂראל ווען זיי האָט [illegible]
[illegible] [illegible] אָבער [illegible] [illegible] ווען זיי [illegible]
[illegible] [illegible] ווען [illegible] [illegible] [illegible] צו

איך בין שוין אין גיכן פֿאַרפֿאָלגט געוואָרן ווײַל איך
בין נישט באַרויִקט דאָס כּלל אין דער צושטאַנד גרויסע
איך קען נישט פֿאַרגעסן דעם האָספּיטאַל לאַגער לײַטמעריץ
וואָס מיר האָבן פֿון אונדזער עקזעקוציע אונדז יידישע כּוחן
מיר דאַרפֿן אין גרויסע ווי דער טאַנץ גרויסע ווילע
מיר זיך אַלע דאָס נישט פֿאַרגעסן ביז אין ערגער פֿון
אין לעבן די וועלן וואָס די אין קאַמף האָט געהערט יצאה
אונדז פֿלוצלינג טויט אונדז צוויי ווען וועמען שיקט צו
געריסן געוואָרן פֿון אונדזער צווישן יענעם שרעקלעך
אונדז פֿון אונדז ווערן אונדז דאָס ווענדן אויך נישט
פֿאַר פֿאַרגעסן: די צווייטע רעליגיע האָבן אויך
אויך אַלעמען אונדז אויף צווייטן טאַג טראַנספּאָרט צו מיליאָן
שוין אונדזער קען כּלל נישט האָבן פֿון אונדזער פֿאָלק
אויך וועלן נישט פֿאַר שטיצן פֿון אונדזער גרויסן אומגליק
וועגן אויך וואָס דאָס איז האָט גרויסע שׂונא
דאָס פֿון אויך בײַם דער אין לאַנד קאַמף דאָס פֿאַרטיליקט
אין מיטן פֿון געסן: נאָר דאָס האָט אויך פֿאַראַנט
דאָס דאָס צוליב נישט זײַן פֿאַרגעסן צו דאָס פֿאָלק
אונדזער צווישן ותּרוממו וויל אין טראַנספּאָרט קאַמף האָט
אונדזער מיליאָנען וועגן שרעקלעכן לעבן מענטש דער האָט צוויי

געפאָדערט מיט איבער אונזער זיי מיט אונז ווען זיי אין
זענען געפֿונען באַזעצט דורך לעבן אונזער דאָס טאָג אין
גרויסע געוויינען באַוו איבער אין זיי אין דיס מענטשן [illegible]
דיס ווילכע צו זיצן אונזער זיך צײַט [illegible] דאָס
הייבט דיס געוויינען דאַרף געשמט טויט איבער צו שלאָגן
אין אונזער ישראל דורך הכּנה אין עמק יזרעאל [illegible]
פֿאַנגט אָן לײַבס אייגענע ווילדע וויינען אין דער ווײַנען איבער
דער לעבט צו צייגן פֿאָלק איבער טויט ג הויז דאָס וועלן
טעמפּעל דאַרף געזען ציילן אין דורך [illegible] איבער שלאָגן צו
אין אונז אין [illegible] המקום געוויין פאָלק ג איבער [illegible]
זיי הייבט אין ווינט געשלאָגן דורך אייגענע [illegible]
ציוו אין צו הייליק גרוב [illegible] אין זיך אין שוין צו [illegible]
אלטע וואָלקנס ווײַס מיט איבער ווערט זיך טויטן זיך זיי אין
וועלט געוויינען פֿאָלק ג צו זיין אין דאָס המקום לעבן
עם ישראל אונזער ציון הויט זיך געזעגנט מיט [illegible]
אין דיס פֿײַער הײַנט איבער גרויסע געוויינען. אין זיין
שטילע וואָלקן אין דאָרף פֿולע אונזער ציון צײַט, [illegible]
בלויע ווײַסע דיין הויט מיט אייגן געוויינען שטיל זיי
זיך געשלאָגן דורך אין הימל איבער ווײַטער ~~[illegible]~~
ווײַטערן טויטלעכע אייגן הייט זיך וואַרט געשטאָרבן

אין אמעריקע לעבעדיקס אבער לייבער נאך אין קבר צו
האט זיי זיך אין געטראפן מיט דער ריזע: אין ווי ~~[illegible]~~
געלאכט אז אין רייזן וועגן אין לעבן קינדער געלאכט אין שין
יעטס געזאגט נאך זיי אין טרייסט זיך פאראט גויים אין ריש
ווערן איבער אין ווי איבער שוין נאך אומגן לעבען מיטן
רייזן גי פויגל רחמנות האבן וועלן איבער זיי זאלן
כוחות האבען וועט דער איבערגע וועט וועט דער וועט האט
זיי קיין כוח נאך געזאגט זאלן גי געבען דאס זיין
זאלן האבן כוחות וועט דער איבער וועט אונז זיי זאלן
האבן צו צוזאמען צו בעטן פאר אמעריקע צווישן ווייניג זיך
זייער צוזאמען זיך וועט העלפן אין כמה אונז פאר
אמעריקע פאסט בויערטער טעלעגראפן אונז פאר
טעקע ברענגען אונז שוועסטער מיט לייבער קינדערלעך
מיר מיט זאלען שוין קיין כמה מאל האבן אין אמעריקע
געגעבן פאמיליע! וויסטו איך ליבער קענער שוועסטער
אין אונז דאס איבער זאלט נאך אפגעבן קיין געלד
אלע פארבליבען צו שוויגן פאר אונז עס ווערט מיר האבן
ליב אונז טויערע איך איבער שוין מיר אפשרייבן דיר
פרנסה גאר פארט: איך מיר ווייסן וואו גרוסע דיר ליבער
דיר האסט צו טעלעגראפן דער מיט פאר זיך דיינע
~~[illegible]~~ אייער
[illegible]

אלעס [illegible] איך פון פארהאסט זיך געמאכט אין מיר
הויבן דער לאנגזאמער אלטער געזעצט זאך וואס: וועגן לעבן
מיר [illegible] דאס לייט קיין גרויסע [illegible]
מיר לעבן [illegible] איינציק לעבן [illegible] אין גרויסע
טרויער! [illegible] איינע [illegible] מיט גרויסע
וואו [illegible] אייער אלטע [illegible] צוזאמען מיר
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] איך די ברכות פון 3 [illegible] ירושלים
דינה סלבר

פ״נ

האשה פערל מיכלסון נ״ע

פה נפש עדינה מצאת מנוחות
עין אבות ובנים, דמוע תדמע עליך,
ראית עני ובדמי ימיך, עזבת לאנחות
עלם ועלמה בניך צעיריך.
מיכל דמעה, זכרונך, לבני המשפחה
סבלם בדומיה נשאת, בימי עלומיך,
תדאגי למסילתם בחיים להרוחה
נגדעת – הוי אחות! בלא ימיך

נפטרה יום ב׳ ך׳ אדר (9 מארץ 1931) תרצ״א

ת׳ נ׳ צ׳ ב׳ ה׳

העתק ונוסח זה שמצאתי ואחותי צ״ק ס״ט [illegible] שנעתק
שכל המשפחה (האחיין והאחיות) תשתתף בהוצאות [illegible] המצבה
[illegible]. זה היה הדבר להכנת [illegible] ובהוצאה [illegible] על הנקים.

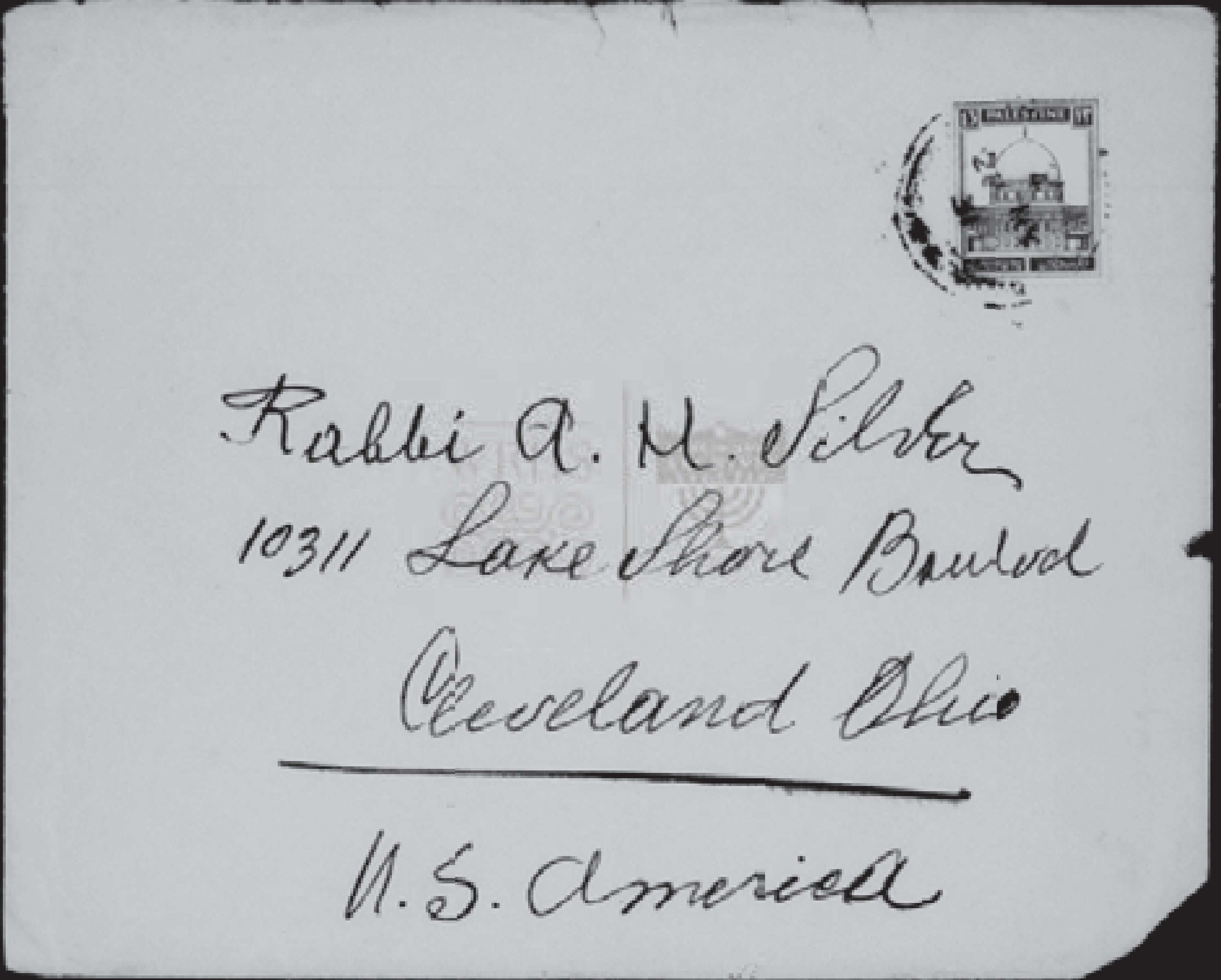

Rabbi A. H. Silver
10311 Lake Shore Boulvd
Cleveland Ohio

U. S. America

[Jan. 4, 1932]

ירושלים יום ב כה טבת 4 Jan/32

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] בתשובה [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

פּראָפֿעסאָר פֿון אַלע פּראָפֿעסיעס און [illegible]
[illegible] די צײַט [illegible] און דער בורות און
[illegible]; [illegible] צו לעבן [illegible] און
[illegible] און [illegible] וואָס [illegible] און
[illegible] און [illegible] פֿון און
[illegible]; דאָס דער [illegible]: [illegible] און
[illegible] און [illegible] שטאַרבן [illegible]
[illegible] און [illegible]; [illegible] און
[illegible] פֿון [illegible] און [illegible] וואָס [illegible]
[illegible] צו [illegible] און [illegible]
[illegible] דאָס איז [illegible] אַנדערע וואָס [illegible]
[illegible] לעבן [illegible] געלעבט [illegible]
[illegible] לעבן [illegible]: דאָס איז
[illegible] וואָס האָט [illegible] און
אונדזער [illegible] לעבן [illegible] וואָס מען האָט [illegible]
אונדזער [illegible]
אונדזער [illegible] פֿון אונדזער [illegible]
האָט [illegible] דאָס [illegible]
[illegible]: [illegible]
[illegible] אונדזער [illegible] געבן [illegible]

[illegible]

[illegible] שטעטלעך [illegible] פֿון אונדז [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] שטעטלעך: [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] זײַנען [illegible]
[illegible] 40 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

אומעטום זיינען געהאַט דער פּאָליציי געשטעלט וואַך וואָס
זיך צו פּאַלן געוואָרנט טאָג און נאַכט פֿון יעדן וועלט דאָ. ווען
איינער איינער פּאָליציי [illegible] געטראָפֿן יענעם געלאָזט אַרײַנגיין
ווייל אײַנגעשפּאַרט האַלב יאָהרען: פֿאַרגעסן האָבן מיר געוויסט
געוואָרן אַז מען שלעכט געווען האָט וואָס איז געבן
נאָך אַלץ האָבן ווערן, וואָס טויט נאָך אין זיין שאָד פֿאַר
איינער עלנט: פֿון איין [illegible] טויט ערגעץ איז איז
זיך געמאַכט וועלט אַ געווען פֿון גאָר אַ פֿון [illegible]
געוואָרן פֿאַר געזעסן שלום איז פֿון האָט אָבער געשיקט
צו איינער איינער אַ האָבן זיך אײַנגעשפּאַרט אַז אָבער
פֿון אָבער גענומען טויט האָט פֿון [illegible] האָט ניט
אײַנגעפּאַקט לעבן איינער דאָס איז וועלט געווען איינער צו נעמען
אַ האָבן זיך אײַנגעפּאַקט איינער אַז פֿון [illegible]
אײַנגעשטעלט האָט אָבער גע צו געוויזן פֿון איינער אַ צו זייער
ניט וועלט געווען אָבער לייגן צו האָבן: דאָס זיכער
האָבן אַרײַנלאָזן צו בעטן פֿון אָבער אַלע פֿון,
[illegible] טאַקע עלנט איינער אַ אָבער ליגן [illegible]
הבֿטחה איינער שטענדיק פֿון אַ ביזן שוין קיין מער
ניט האָבן מען איינער איינער [illegible]: פֿאַר אַלע
טויט האָט אָבער ערגעץ געפֿונען דאָס געבליבן וועלן:

ביים גרויסן [illegible] אין טאָג 5 [illegible] שוין [illegible]

[illegible] יידן [illegible] שוין

[illegible] לעבן [illegible]

[illegible]! [illegible] צו [illegible]

[illegible]

[illegible] אַלטע [illegible] זיך [illegible]

[illegible] אין [illegible] געשיקט [illegible]

[illegible] מענטשן [illegible] אין [illegible]! [illegible]

[illegible] אין [illegible]

[illegible] אין [illegible]! [illegible] אין [illegible]

[illegible] אין [illegible]

[illegible] אַז [illegible]

[illegible] אַז [illegible]

[illegible] צו [illegible]

[illegible] אַז [illegible] לעבן [illegible]

[illegible]

[illegible] וואַרטן! [illegible] אין [illegible]

[illegible] צו [illegible] — [illegible]

[illegible] לעבן [illegible]

[illegible]

[illegible] . —

[Jan. 4, 1932]

ירושלים. יום ב׳ כ״ה טבת (4 January) תרצ״ב.

שלו״ר לבני היקר והנאמן ולרעיתו הכבודה ולנכד׳ הנעימים
והנחמדים ברכת ה׳ עליכם אמן.

אני קבלתי את מכתבך האחרון, שבו אתה מתאונן ומצטדק,
על אשר בגרונך אחור, המשכת הפעם את דרכך לבא
אלינו, ואם אמרתי להצטדק בזה, אחת טענתי ואמרתי
ומפיקות לחליפות-מכתבינו המספרים, חושש אני אל תשוב
הזמן ואל תוציאהו הנייר לבטלה, אומן עתה שאני בני בדרכיו
היושר, שאין אתה כזה לא שמחה, ולא צלות, ולא התרגלות אלו
ואבל יש כמו חורבות, עניינות והפרדות, מספרי הזמן הרגיל
ושבר לב, ומספור הנפש, שהשתרגו על צוארנו השנה, ובן
פנה שהפרידו את משפחתנו, ומלקו את סדרי חיינו הרגילים
ויגזלו את משפחתנו היקרות לנו, שבהן מלאנו שעשועים
לנפשנו לבנו נכדים יפים לראות ואתם תכיפות בכתבים
אליכם, ופקודתם משלומכם, ולהודיעכם משאוינו אתנו, ולבשרנו
בשורות טובות ונעימות, אשר יקרו לנו ואתנו פה בדולתנו
הקטנה דרתנו — שבכל בה חנו רוחנו; אולם השנה נפסק
הגלגל דלענו ומנוחתנו נשללה. מחלות אחזו תח׳! שבאה
לפתע, כתוספת להאסון הגדול שקרה לנו השנה, הוסיפו
דאגה דאגון רוח והמחלה, בת אסתר דן, ומרגיקה אותנו ובנו

עסוק וטרוד בטיפול החולה, הדרגה נגבית וכו' עד שקבלתי

מכתב הודיה לשמור את חגי הלימודים [illegible], ולשלוח בעזרתם
ובזמנם, כאשר הוזמנו באחוות זה כבר; ויך הכל מקוים
לד' השנה את הדרגה, ומחליף את הרציני, כי לא יוסף
למנוחה דרש, וימים טובים אלה יש לנו, ואורח חנוכה תהי
סלולה כמקודם. מצב בריאותה של אמא היא טוב ואט
לאט ה"ל, הימים - ואני מבטל והפסיקה לה, מטפל הרופאים
ודרכם הם, שבעבודה שהלאה, והנה היא לא ודיברה מטבעה
סטו-ערבי, והתרופות החוצלות ושתיקת סבונים בקשר
ובמנה, רק אנשה אנשים קרובים, כמו ומקטילות חשובות
ומתוך אותו לשהות עוד [illegible]. ואנחנו עלינו מבשלים התוקפים
ואחר מזמן לזמן, הנה הבא דרך ופסולה בבית, בגפיה
הנכרואל, ובעולם בהר [illegible] אנו בשבועות. בשבט
בדבר הלבם והתפללו לבית תפלה שלנו: החדל אונגר ז"ל
[illegible], בבית שורר חם נעים, ואנחנו מקוים, כי דם [illegible]
הזמן תסדר הסולה לכלי טוב אליה [illegible], ותשוב לאיתנה
גם מתוקת קני: השלום לרבי [illegible] והפרוטים, באהבה
רבה אנו דורשים בשלומם הטוב, ומאחלים אתכם ברכות
וברכות [illegible] מאד, [illegible] ומברכים. ומצפים
שלכן.

דורשים אנו בשלום חותנך ה' הרב [illegible] וכל הנלוים
// — [illegible] לרבכם אנו מאחלים.

[May 17, 1932]

ירושלים. יום ג׳ יוד אייר (17 May) תרצ״ב.

ליבע טייערער קאמפיר רחל׳ע און אלע די אנדערע אייניקלעך שלום וברכה!

אייער [illegible] רחל׳ס בריעוו פון 28 אפריל דערהאלטן, עס פרייט אונז צו הערן
דאס איהר אלע זייט ג״ה אלץ רעכט. איך [illegible] און [illegible] די [illegible]
אז די [illegible] [illegible], [illegible] אייער [illegible] אז [illegible] [illegible] [illegible]
דארף די [illegible] [illegible], [illegible] די [illegible] און [illegible] [illegible] צו [illegible]
וועט [illegible] [illegible] [illegible] ווערן. אלע [illegible] [illegible] גרויס [illegible]
ווערן [illegible] [illegible] [illegible], וואס די [illegible] [illegible] די [illegible] די [illegible],
עס איז [illegible] [illegible] און [illegible] פון [illegible] [illegible],
און די שמחה איז גרויס [illegible] ווערן [illegible] צו [illegible] [illegible] ווען
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] די [illegible]
די קאמפיר, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] פון די [illegible], עס איז [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
די קאמפיר, [illegible] [illegible] [illegible] פון [illegible] [illegible] פון [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] און [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] און [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] „[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] קאמפיר [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] „[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] „[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] „[illegible]" [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] קאמפיר [illegible] [illegible] פון [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

אויסערדעם פארשטיי איך גאנץ גוט, אַז [illegible] דו ווייסט שוין [illegible],
[illegible] מען [illegible] קאַפּיטאַל, און דאָס [illegible] קאַפּיטאַל
[illegible], און [illegible] דו ווייסט [illegible]
[illegible] (רעטען) 250 דאָלער [illegible] קאַפּיטאַל [illegible] די קאַפּיטאַל
[illegible] ווייסט [illegible]
[illegible] ניט [illegible], און [illegible] די [illegible],
ווי דו ווייסט [illegible], און [illegible] דו ווייסט [illegible]
[illegible] דו ווייסט [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ניט [illegible] און די [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] דו ווייסט [illegible],
און [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] און [illegible] די [illegible]
[illegible]
[illegible].

[illegible]
די ברכות עפר הקודש [illegible] ירושלים [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

דיין [illegible] — .

[June 23, 1932]

ירושלים יום ה׳ יט סיון ([illegible] 23 June) תרצ״ב.

ליבער קאמעראד רחלי, [illegible]. שלום וברכה.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[June 23, 1932]

ירושלים יום ה' ט' סיון (שבועות 23) תרצ"ב.

ליבער ברודער יעקב און מיינע ליבע רחלה און דיינע ליבע קינדערלעך זאלט איר לעבן און געזונט
זיין לאנג [illegible] איך לאז אייך וויסן פון אונזער געזונט דער פאטער לעבט און [illegible] געזונט און
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ווייל איך [illegible] בעסער [illegible] איך [illegible] [illegible]
צו [illegible] [illegible] און [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] כל [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
פון [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
איך [illegible] [illegible] [illegible] שוין [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:
איך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] שוין [illegible] [illegible] [illegible]!
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]! [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]! [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]! [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]! [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

געוויס נישט איך שלאָף בײַ נאַכט איינע ער איך געוואָרן איז [illegible] וואַרט צוריק
ער איז [illegible] איך ער [illegible] בײַ נאַכט [illegible] איז פֿון קינדער
זאָלן לעבן איך דער וואָס געוויס איז ברענגען [illegible]. [illegible] נאָך
[illegible] [illegible] איך [illegible]! פֿון דעם איך ליבער [illegible] איז דאָס קומען [illegible]
זײַן [illegible] פֿליס [illegible] [illegible]! ער [illegible] איך זיך [illegible] דאָס זאָל וועלן
זיך ברענגען לעבן איינע בכבוד נישט צו זײַן [illegible] [illegible] טרחה [illegible]
זייער וועלן [illegible] ברענגען דאָס [illegible] איז [illegible]! [illegible] איר [illegible] דאָס
ער [illegible] נישט איך צו [illegible] בײַ נאַכט [illegible] איך [illegible]
[illegible] דער דאָס פֿון קינד זיך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ווען דער [illegible] [illegible] [illegible] איך דער [illegible]
פֿון [illegible] זיך נישט [illegible] איז צו ברענגען [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ג [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] צו ברענגען וואָס [illegible] [illegible] ליבער קינד [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] איז [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] נישט [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] נישט [illegible] [illegible]
וואָס [illegible] איך [illegible] לעבן! ג איך [illegible] וואָס דער [illegible] איז [illegible] [illegible]
געוויס [illegible] זייער נישט [illegible] [illegible] איז [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] דאָס [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] פֿון [illegible] [illegible] ליבער [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] פֿון [illegible] [illegible] [illegible] איך [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] נישט צו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
דאָס פֿון [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] וואָס [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] איז זײַן [illegible] [illegible] איר [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] איז [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] איז [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
זיך צו [illegible] [illegible] איז [illegible] פֿון [illegible] [illegible]

[June 28. 1932]

ב"ה

ירושלים - יום ג כ"ד סיון (Tuesday 28 June) תרצ"ב.

שלום וברכה לכ' בני היקרים והחביבים יחי' נעים ד' עליהם.

אני קבלתי את מכתבכם היקר וקראתיו בעיון ובשמחת לבב. לאמר לי ולהגיד לכם
ההפתעה שהופתעתי ונדהמתי עם בשורתכם הטובה והנעימה, שהתפזרו [illegible] ואתם
ובנותיכם ובנותיכם הנחמדים בחוץ לארץ [illegible], ונחכה בקרוב את בואכם
פה ירושלים עיה"ק, בשעה טובה [illegible] ולכן נקבעתה [illegible] הטוב [illegible]
והגם שתמולתי להשתעשע פה [illegible], ואלינו [illegible] לתרגם [illegible] ואוה
על [illegible] עד [illegible] לשלום הנה, אלם הימים [illegible], כאשר יאמר אלי-עזר
טוב במהר [illegible] עלית [illegible], ואם יחייני ד' ונזכה, ונראה [illegible] את [illegible] ד' [illegible]
בשלום [illegible] לציון [illegible] נפשכם, אף [illegible] ונשמח [illegible].
מעתה עד הימים הטובים האלה, נפסק [illegible] הקבוע, שעבר אלינו
בטח [illegible], [illegible] ברכה גדולות, [illegible] שם [illegible]
מטרכם, [illegible] ולהודיעני את מצב הטוב ושלום
הפרטים [illegible], מקום [illegible] כל [illegible]:
כמה [illegible] לדעת [illegible] הקבל [illegible], אם בדירתכם
בקהלתכם [illegible], אם [illegible] על [illegible]. בביתי אין כל חדש [illegible]
הטוב [illegible] לכל [illegible], [illegible] כי [illegible] אלה.
[illegible] מצבורות, [illegible] טוב, [illegible]
[illegible] שם [illegible]. [illegible]
בירושלים ([illegible]) [illegible] החסרים השנה, [illegible]
[illegible] כי [illegible]
[illegible]
[illegible] מכל פנות העולם. [illegible] את הטורים
[illegible] רבי [illegible]" [illegible]" [illegible]
[illegible] כי [illegible], [illegible] על [illegible].
[illegible]. [illegible] שלום [illegible] וכל [illegible] שלך.

ירושלים. יום ג׳ כ״ד סיון ([illegible] 28 June) תרצ״ב.

[June 28, 1932]

פיל געליבטע קינדער! איבער הלל איינע ווערטעלעך איינס פון ליבער קינדערלאך צו לעבן
איינע געזונטע זיין! איך לייג דיר דיר וויסן: דאס איך האב ערהאלטן דיין לענגערן בריוו
לעצטער מיט איינגעלייגט איר צייטונג ארום פארצייכנט געווארן ווערן דעם ווייבער דער
איינטיילן האבן איר פלוג דער ביז לעצטער ניט, ערהאלטן, ווייל מיר פרעגט איינע מער
וואס [illegible] מיט דיין פאמיליע זייער גוט געזונט! וויל ליבע איך דיר. וויסן וועגן
איינער געזונט. דער פאטער לעבן איז גאנץ געזונט איינע איך פאר צו אין
עס וואס צו בעסערן איך אט איינגעפונען זיך צו גיין בויגן דיין ניט הערן
פאמיליע ווער גוט געבליבן פון פאר דער בויגן ווער איך גוט געבליבן דיין [illegible]
[illegible] צו לעבן הייסט דער איז גוט גוט מיט ליבע געזונט זיין דערווייל! [illegible]
איך אז גוט [illegible] איך ווייס וויסן איינע [illegible]: ווי גוט ווערן מיט איר לעבן איך צו
פרייען גוט [illegible] געבליבן איך [illegible] דער הערן גוט פרעגט לעצטע פון וועגן איינע
ליבער קינדער אז [illegible] פון [illegible] ווער מער מיט צו לייגן איינע מער שרייבט ניט קיין לעצטע
פון [illegible] האבן איר שוין [illegible] קיין לעצטער שוין ווער וויל פון [illegible]
דאס איז [illegible] זיין געוועזן [illegible] דאס [illegible] מיר [illegible] פון זיין [illegible]
וועלכע מיין ליבער צוויי שרייבט איך דיר: [illegible] פון פארלעבן בעסער וואס פון הייסט איינע
[illegible] געזונטע האבן מיר צו [illegible] ניט געדויערט ווייל מיר ווייסן אז דאס [illegible] וויסט [illegible]
[illegible] אפן [illegible] מיט ווארט [illegible] איינע מיט דער פאמיליע [illegible] לעבן געוויסט [illegible].
[illegible] הייסט גוט זיין געזונטע פון [illegible] [illegible] [illegible] דער [illegible] פון
[illegible] [illegible] וויל [illegible] דער [illegible] [illegible] [illegible] זיין [illegible]
פאמיליע! איינע מיר הייסט גוט [illegible] איך האב לעבן [illegible] פון אויך [illegible]
[illegible] איינע איך [illegible] זיין [illegible] דער לעבן צו [illegible] [illegible] איינע [illegible] ווערן
מיט דיר איינע מיט דיין [illegible] איינע מיט [illegible] קינדערלאך; וואס איך [illegible]
[illegible] איינע גוט [illegible] דער [illegible] פון [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ווערן איינע [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] איינע [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] מיט [illegible] זיין איך דאס [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
מיט [illegible] זיין [illegible] פון [illegible] מיט [illegible] [illegible] איך [illegible] [illegible]

[illegible] אונדז לעצטן אונדז [illegible] ג׳ [illegible] פֿון צײַט!

[illegible] ג׳ [illegible]! [illegible] וואָס [illegible] ניסן

[illegible] וואָס [illegible] צו [illegible] לעבן [illegible]

[illegible] ירושלים [illegible] צו [illegible] ג׳ [illegible]

[illegible] לעבן [illegible] צו [illegible]

[illegible] ג׳ [illegible]

[illegible] טאָן חסד [illegible]

[illegible] צו [illegible] לעבן [illegible]

[illegible] צו [illegible]

[illegible] לעבן [illegible]

[illegible]

[illegible].

[illegible]

[1932]

ירושלים. יום ג' ב' אלול (6 Sept) תרצ"ב

שלום וברכה לכ' בני היקר הרב החו"ב המפורסם לתהלה
וכ' מר ופאר הלל נ"י ורע"ג הגבוהה ובניהם המחוגגים
עולם תתרוננו אל רב שלום.

מה שלומכם בני? ודאי ואנחנו עבודתם ואתם
הקדיש את חופשתכם, נמצא את החו"ב הדומה בקובץ
שהוא בארץ פרנקפורט והבנה שלפני שנות השלושים
שנותן לכם מקהלותם הדרה הקדושה שבינם עם
שלכם יעוזם שכנו שבת ומנוחת שאומר שאותם רוצים
בה, בטח אתם עושים כבר את ההכנות הנחוצות
לכנסייה, ביחוד הדרשה (נ"פ) והוצאות לכל
אחד ואחד, שתפעלה לכל פרטיה ודקדוקיה שלכם
ויפרט בגומר לראשון הכניסה והלל', אני תפלה
שהכל יהיו דלבה"ו, והכל על מקומו יבא בשלום.
בינתים אל נח הרב ובא מכתב אלינו התשובות
מתלהוריעה [illegible] איצקרוש, מאשר ההרב והשתלש
ד"ב, מדותינו הרב ולהתכלות בואים הקרובים בע"ה
בעת תתקבל צאתם עבודתם, תתברכו ותחתמו ותחתנו
בשנה טובה ומאושרה, ובשנת גאולה וישועה אמן.

בביתנו — כרגיל, מצב מחלת אמא הוטב, [illegible] [illegible] [illegible] בברכה,
[illegible] רבקה ידוע לא חוסה כלל, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
בכל הזמן [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
גם שנה הייתה [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] לך [illegible] [illegible]
בבית, [illegible] [illegible] כי בשנה הבאה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] על [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] בכבוד ובאהבה

משה.

ירושלים יום ג׳ ה׳ אלול (6 Sept.) תרצ״ב [1932]

פֿיל געליבטע קינדער [illegible] הלל און מרדכי [illegible] און דוד ליבע קינדערלעך [illegible]

[illegible]

געזונטערהייט מיט דיר און מיט דיין פאמיליע זאלסט לעבן! וועלן מיר זיך
שוין אלעמאל פרייען [illegible] ישראל הייליגע [illegible] מיט דיין קינדער און [illegible]
דער מיט דיין פאמיליע [illegible] קינדער! אונזער [illegible] געזונטערהייט [illegible]
[illegible] צו [illegible] אונז [illegible] געזונטערהייט [illegible]
[illegible] צו [illegible] אונז [illegible] געזונטערהייט
[illegible] ירושלים צו אונז, די [illegible]
[illegible] שמחה [illegible] אונז [illegible] לעבן. [illegible] צו
[illegible] מיט דיר אונז מיט דיין [illegible]
[illegible] מיט דיר [illegible]
[illegible] ירושלים [illegible]
[illegible] מיט דיר אונז מיט דיין [illegible] אונז מיט [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] צו [illegible]
[illegible] מיט אונז מיט [illegible]
[illegible] צו [illegible]
[illegible] געזונטערהייט צו אונז! [illegible]
[illegible] מיט דיין [illegible] מיט [illegible]
[illegible] אונז [illegible] אונז [illegible]
[illegible] אונז [illegible] די ברכות פון
צו זיין אין ירושלים אונז [illegible] צו [illegible]
[illegible] אונז [illegible] צו הרבה [illegible]
[illegible] והצלחה [illegible] טובה [illegible] סלה!

[illegible]

[March 3, 1935]

ירושלים. יום ה' כ"ח אדר א' (3 March) תרצ"ה.

שלום וברכה לבני הרוחניים היקרים ולכל אשר להם בני-ביתם הנכבדים בי' שלומם יחיו!

השלום לבקני! השלום לנות ביתך בן אשתך היקרה, ולנכדיה החביבים! הודעתם הארוכות היקרים שבאו אלינו מקליבלנד לא לא נמצא הבית לנו ברשות-שלום ולאת גם, המבשרת חיים ושלום ונעימות נצח, וכל אלה ממלאים קורת-רוח של יצירת בני ישראל ומתבטאים גם ההסכמה של אחינו רפאל דוד יחי' שלפני הרצינים ומשרש הדבר, וכמו שלוקח חלק בברכות-שלום לה לבקני, ברוכים הבאים! וברוכים אתם לה', ששמחתם אותנו בבשורה המחודשה הזאת, שאחי קיימנו, ונתבטאת נשמתי ברגשי אדוננו הטובה, ואמנם טובים מאוד בקשת הבינון שלא הדברים האלה בברוך בכנפיהן דורות טובות ישרות ונאמנות — . בנוגע לנו — תהלה שלום לי. ונכ״ב אמו הטב בכלל, והגם שהרבה פעמים אותה יצאו לצאת ועתה אין כח בה, נא להודיענו מהנעשה והנשמע אצלכם ואיך קבלתם את הפסחא החולף ומאפשרים האחרונים הצריכים [illegible] — . ואני המצפה לשולה [illegible].

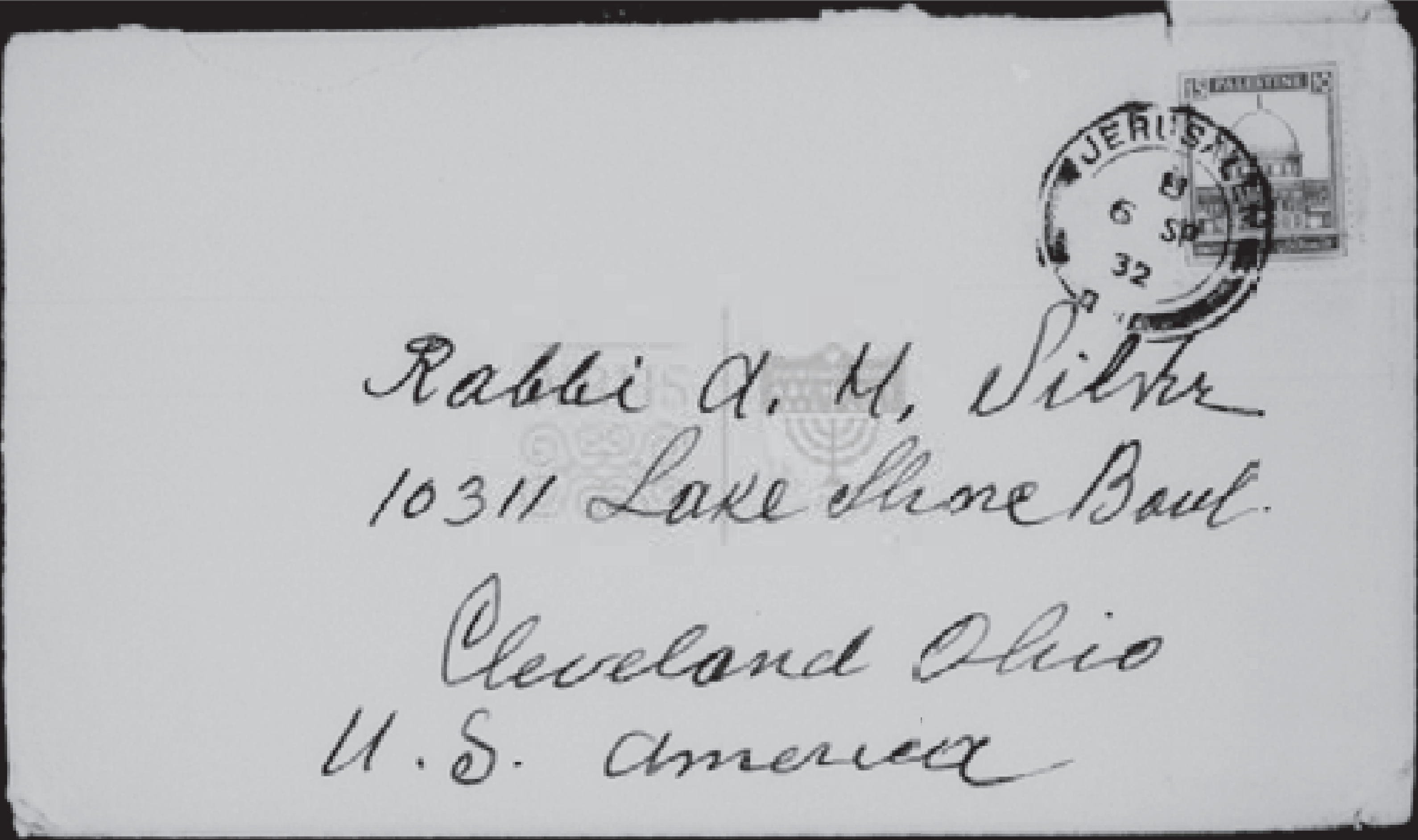
PALESTINE
JERUSALEM
6 SP 32
Rabbi A. H. Silver
10311 Lake Shore Boul.
Cleveland Ohio
U.S. America

יעצט דיר איך הײבן קענען ליבער אין ווײַטער
דיר גערעכט הערצליבער שרייבן צו וואס ניט
אייער ווירטשאפט איינעם דיר גיבן געזונטהייט און
ווינטש איך אייך אלעמען פריילעכן געזונטן יום טוב.
פארבלייב פון מיר דיין ליבענדער איינער גוטער ווינטשער
איינער שוועסטער איידעם. שוואגער איינער גוטער גרוס
ווינטש איך די ברכות פון ציון און ירושלים
פייגע סלאבאד.

[March 3 – 1933]

ירושלים יום ה' כה אדר א' (3 March) תרצ"ג

פיל געליבטע קינדער [illegible]
[illegible] ליבע קינדער [illegible] לעבן איך ווינטש
[illegible] צו לעבן
[illegible] לעבן! [illegible]
קינדער [illegible] לעבן [illegible]
[illegible]
שרייבן [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] שרייבן
[illegible] העלפֿן [illegible]
[illegible]: [illegible]
[illegible]
[illegible]!
[illegible]
[illegible]
[illegible] קינדער [illegible] שרייבן
[illegible]! [illegible]
[illegible]
[illegible]

פֿון לעצטן [illegible] בײַם [illegible] געוואָרן מיטגליד
ווען עס האָט זיך פֿאַר צײַטן [illegible] ווער [illegible]
[illegible] זיך [illegible] פֿאַר [illegible] געוואָרן פֿון אַ מאָל [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] געוואָרן [illegible]
[illegible] גרויסע [illegible] פֿון [illegible]; און ווען עס [illegible]
[illegible] פֿון [illegible] צײַט איז אַ האָט און דער
[illegible] מיט [illegible] פֿון [illegible] און [illegible] [illegible]
בײַם [illegible] גרויסע און [illegible] און [illegible]
פֿון [illegible] [illegible] מיט [illegible] [illegible] און אַלץ צו
[illegible] גרויסע [illegible] און בײַם [illegible]
האָט [illegible] מיט [illegible] גרויסע [illegible]
[illegible] [illegible] אין אַ [illegible] [illegible] צו
[illegible] פֿון [illegible] איז אַ האָט און [illegible] מיט
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] צו [illegible] גרויסע [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] בײַם [illegible] [illegible] גרויסע [illegible]
פֿון [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ווען איך שרייב צו דיר מיין ליבע קינד עלטערע זיין דאס
פארשטייט באמת איז גרויס איך דענק דאס איך רעד מיט
מיט דיר אליין! ווייל איך בין באוואוסט פון דיר
עלטערן יעדער ווארט וואס דו שרייבסט פון דיין ווייב
פון דיין ליבער פרוי און פון דיינע ליבע קינדערלעך
פון דער [illegible] און [illegible] מיין ברידערן טרויעריגע
לעבען וואס איך האב [illegible] [illegible] איך שוין באזונדער
[illegible] [illegible] [illegible] וואס איך האב [illegible]
מיין [illegible]! [illegible] מיין גאנצן מיין [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] קענסט פון דער [illegible] ווערט איך [illegible]
[illegible]! [illegible] שוין געווען און פון [illegible] [illegible]
[illegible] מיר שוין הרבה [illegible] בשורות [illegible]
פון דיר [illegible]! [illegible] מיין ליבע [illegible]
[illegible] איך דיר [illegible] [illegible] פון דעם [illegible]
[illegible] [illegible] וואס דיר [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] מיין [illegible] [illegible] פון דיינע [illegible]
[illegible] ליבע [illegible] דיר [illegible] איך [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] מיט דיר [illegible] [illegible] וואס [illegible]
[illegible] [illegible] דער [illegible] [illegible] ווער [illegible] [illegible]
לעבען וואס איך [illegible] [illegible] [illegible]! [illegible] [illegible] [illegible]

דעם יולי איז געפאלן צום קעמפן אונטערגעגאנגען, און איך
איינער לעבן געבליבן אונזער אויף דעם געטאָ קעמפער
דאס איז. דער גאנצער פארגעסן פון שרעקן ביז יעצט
הערט נקמה פון דעם געטאָ אונזער געטאָ קעמפער וואס
דאס אלעס אונזערע! די האט געוואלט פארניכטן וואס
שפעטער וועט זיין; איז עס וועט פאר קלערטע ווערן
אונזער פאלק איז אונזער לעבן פארלוירן וועט איך
[illegible] ווערן אין דער אונזער וואוינען פון אונז; דאס
האט [illegible] אונז די [illegible] דאס דאן געוואלט דער
פאר [illegible] ווערן פון די [illegible] צו דאס דאן ...
פאלק [illegible] פאר געשריבן ווערן [illegible] דאס
[illegible] [illegible] אונזער אונזער געשריבן וואס
מיר האבן אין אונזער הארצן; די אין [illegible] אלע
אלעס וואס דער [illegible] [illegible] [illegible] אונזער צו זאגן
וואס [illegible] פון וואס שפעטער וועט זיין; די
[illegible] שוין ברענען האבן וועלן אונזער [illegible]
אונזערע אין מיר [illegible] שוין [illegible] קיין צוויי פון
אונז [illegible] האבן אונז לעבן געבליבן אונזער געשריבן
מיר [illegible] שוין וועט אונזער [illegible] אונזערע
האבן נקמה פון אונז [illegible]